© Editura cartea de buzunar
Toate drepturile rezervate.
Orice reproducere, integrală sau parţială, prin orice mijloace, efectuată fără consimţământul editurii, este ilegală şi constituie un delict sancţionat de Legea Dreptului de Autor şi de Codul Penal.
Coordonator: Emil Stanciu SGR: Thel Folea
Secretar de redacţie: Dorina Oprea Redactor: Bogdan Ştefan Tehnoredactor: Rodica Iordache Coperta l: Titel Folea
Director Marketing: Georgeta Moldovan Director Difuzare: Tatiana Stănculescu PR Manager: Cecisia Caragea
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
ALDOIU, MONICA
Atena / Monica Aldoiu
Bucureşti: Editura cartea de buzunar
ISBN 973 – 705 – 086-X
913 (495 Atena) (036)
Editura cartea de buzunar
Str. Tokio, nr. 1, Sector 1, Bucureşti
C.P.135-O.P. 13
Tel.: 230.20 53, 230.20.52
Fax: 230.20.53
Mobil: 0744.379.859
E-mail: officecdb.ro www.carteadebuzunar.ro; www.cdb.ro
Difuzare: Editura Cartea de Buzunar
C.P. 135-O.P. 13, Bucureşti Telv Fax: 230.20.53
E-mail: difuzarecdb.ro Librăria NOI
Tel. /Fax: 222.89.84
E-mail: depozitlibrarianoi.ro
NDC Grup 2QQQ SRL
Tel.: 205.72.00
Fax: 205.72.20
E-mail: officende.ro
Tipar:
CoPrint
Tel.: 490.82.41
Fax: 490, 82.43
E-mail: vânzăriimp.ro
Editura PUNCT

Tel.: 211.58.04, 212.03.47
Fax: 212.03.48
E-mail: paideiafx.ro

Atena – leagăn al civilizaţiei europene şi oraş turistic

Atena este una dintre cele mai vechi, celebre şi atrăgătoare capitale din lume, leagăn al civilizaţiei, despre care învaţă încă din şcoală copiii de pretutindeni. Este o metropolă a contrastelor, unde vestigiile din antichitate se împletesc, într-un mod unic, cu edificiile moderne, în capitala Greciei ne aşteaptă Acropole, loc magic şi sacru, simbol al gloriei antichităţii, cu inegalabilul Partenon, Templul lui Zeus Olimpianul, Arcul lui Hadrian, Stadionul Olimpic, Parcul Naţional, agora, clădiri neoclasice şi bulevarde moderne, Parlamentul, Plaka – un cartier pitoresc, coline, portul Pireu, muzee, dintre care cel de arheologie se numără printre cele mai renumite din întreaga lume.

Este în acelaşi timp un oraş modern, cu magazine elegante, buticuri cu suveniruri, precum şi taverne şi restaurante unde mâncarea este foarte bună (pregătită după reţete locale), cu muzică şi dansuri tradiţionale, interpretate cu mult patos, pentru că grecii ştiu cu adevărat să petreacă. Doar ei I-au inventat pe Dionysos, nu?

Farmecul şi punctul forte de atracţie al Greciei îl reprezintă însă marea. Este fascinantă, cu o culoare care pare ireală, îngemănându-se cu azuriul cerului. N-ai cum să nu te întâlneşti cu marea, fie că mergi special pentru o vacanţă pe litoral, fie că doreşti să vizitezi Atena. Drumul până în capitala Greciei te poartă pe ţărmul mării, iar dacă preferi călătoria cu avionul, tot ai ocazia să dai ochii cu apele sale albastre: de pe Acropole se zăreşte marea în zare, iar în portul Pireu te poţi plimba pe malul Mării Egee sau te poţi îmbarca pentru o călătorie în diverse insule, care mai de care mai pitoreşti. Croaziera clasică, în insulele Poros, Eghina şi Hydra reprezintă şansa de a savura o mostră din farmecul insulelor greceşti, dar şi o provocare pentru a mai reveni.

Din Atena sau din staţiunile de pe litoral putem face excursii în alte locuri de mare interes turistic din Grecia:

la Cap Sunion, unde admirăm marea de la înălţime, chiar din Templul lui

Poseidon în Pelopones, pe urmele legendarului rege Agamemnon, unde arheologul fanatic

Schliemann a descoperit, incredibil, pornind de la scrierile lui Homer, ruinele vechii cetăţi

Micene, ale cărei vestigii le putem contempla, dar şi tezaurul vechilor suverani ne putem convinge singuri şi de acustica perfectă, cea mai bună din lume, a amfiteatrului de la Epidaur la Eleusis, sanctuar al Demetrei, unde se săvârşeau celebrele mistere, ritualuri despre care participanţii nu aveau voie să vorbească

Ia oracolul din Delfi, unde preoteasă era celebra Pitia la Olympia, cu Sanctuarul Olimpic, unde se aprinde flacăra olimpică la Tempi, la mănăstirea Sfintei

Paraschiva.

Între Salonic şi Atena se află un alt loc unic în lume: Meteora, unde mănăstirile, de o frumuseţe rară, sunt săpate în stâncile înalte, semeţe şi abrupte, iar mulţi călugări urcau acolo cu ajutorul unei plase. Noi putem merge pe drumul pietruit.

În ultimii ani, Atena a trecut printr-o perioadă de schimbări majore, determinate de organizarea jocurilor Olimpice din 2004. Grecii au dorit să organizeze acest eveniment sportiv mondial şi s-au pregătit pe măsură. Investiţiile au fost uriaşe. S-au construit şi s-au modernizat drumuri, s-a dat în folosinţă un nou aeroport, s-a mărit reţeaua metroului din Atena şi a căilor ferate, s-au renovat şi restaurat edificii şi monumente istorice. Grecia a dorit să corespundă standardelor occidentale de calitate şi a reuşit. Turiştii din vest nu vor mai putea acuza infrastructura necorespunzătoare – din punctul lor de vedere, Grecia devenind astfel mult mai atractivă pentru ei. Preţurile pe parcursul Olimpiadei au cunoscut o creştere spectaculoasă – un loc într-o cameră de trei stele a ajuns la 999 de euro! Dar, pe termen mai lung vor fi resimţite şi avantajele investiţiilor; ameliorarea cadrului urban, a transporturilor, un număr mai mare de turişti, o îmbunătăţire a imaginii ţării. Bazele sportive ultramoderne, majoritatea în Atena, vor permite Greciei să organizeze şi alte evenimente de anvergură. De altfel grecii, oameni mândri, speră să reînvie vremurile glorioase de altă dată, aspirând să redevină o naţiune de frunte a Europei. Emulaţia i-a îmbărbătat şi pe fotbalişti, care nu întâmplător chiar în anul olimpic au devenit campioni europeni.

Investiţiile uriaşe dau şi rezultate. Desigur, preţurile săltate mult de olimpiadă se vor reaşeza cu timpul, dar, cu certitudine, noile condiţii pe care le oferă Grecia, vor impune şi tarife mai mari, care nu vor mai coborî la nivelul dinainte. Asta cu atât mai mult cu cât introducerea monedei unice va conduce în timp şi la o osmoză a

preţurilor în UE, încât tendinţa crescătoare este de aşteptat că se va menţine. Iar asta nu ne avantajează pe noi, românii, pentru că mai avem de aşteptat până vom intra în UE şi, mai ales, până veniturile noastre vor fi tot în euro. Totuşi, sunt optimistă în privinţa faptului că vom mai putea să mergem în Grecia, în primul rând, zona literală fiind foarte întinsă, se mai poate construi mult, iar pe de altă parte anumite spaţii de cazare, gen studiouri sau hoteluri sub patru stele nu sunt la nivelul exigenţelor majorităţii occidentalilor, deci preţurile nu vor urca vertiginos, în schimb, mâncarea, transporturile, chiar taxele de intrare la obiectivele turistice s-ar mai putea scumpi, deşi s-a mai întâmplat asta nu demult.

Ghidul nostru vă oferă informaţii şi despre schimbările produse cu ocazia Olimpiadei, cu impact în turism. S-au modificat, de exemplu şi numere de telefon. Am încercat să vă punem la dispoziţie şi numere de telefon de la obiective turistice, pentru că în Grecia intervin deseori schimbări de program şi este bine uneori să vă informaţi când porniţi la drum sau să puteţi solicita alte informaţii care vă interesează, în general, fiind o ţară turistică, nu este o problemă să comunicaţi în limbi de circulaţie internaţională. Parcurgând ghidul nostru veţi şti ce este mai importam de vizitat în străvechea Eladă. Ca turist, trebuie însă să-ţi drămuieşti timpul cu mare grijă, întrucât sunt numeroase obiectivele care merită văzute sau… revăzute.

GRECIA – ŢARA DE VIS ŞI LEGENDE…

Grecia este ţara pe care nu o poţi vizita doar o singură dată. După ce ai văzut acolo marea de un albastru aproape ireal şi te-a încălzit soarele torid, cu certitudine, mai devreme sau mai târziu, vei reveni. Dar prima vizită sigur n-o vei uita!

Când mi-a spus un coleg că Uniunea Ziariştilor Profesionişti organizează o excursie în Grecia, m-am hotărât pe loc să particip. M-am documentat, cum fac întotdeauna înaintea unei excursii într-o altă ţară, reîmprospătându-mi mai întâi cunoştinţele despre istoria Atenei.

De la Atena veche la cea modernă

Atena, situată în câmpia de la poalele colinei Acropole, pare a fi un oraş veşnic, începuturile istoriei sale se pierd în negurile vremii. Ţinuturile de aici au fost locuite deja cu 3.000 de ani î.Hr., oamenii fiind atraşi de avantajele oferite de câmpia bine protejată, dintre munţi şi mare. Dacă la început oamenii trăiau în apropiere de Acropole, cu

timrjul întreaga Atică a devenit locuită.

În epoca bronzului, încă din mileniile 3 – 2 î.Hr., în Grecia s-au dezvoltat trei civilizaţii: cicladică, minoică (având centrul în Creta, dar influenţând toate insulele egeene) şi mkeniană, în jurul anului 800 1H., din contopirea civilizaţiilor minoică şi miceniană a luat naştere o nouă civilizaţie, cea elenă.

Regele legendar Erehteu, care a construit palatul regal de pe Acropole, i-a dat oraşului numele de Atena. Legenda spune că Poseidon şi Atena şi-au disputat patronajul noii cetăţi. Disputa a fost însă câştigată de Atena, care le-a dăruit localnicilor măslinul.

Istoria civilizaţiei antice greceşti a fost împărţită în trei perioade: arhaică (din sec. al VIII-lea î.Hr., până în sec. al V-lea î.Hr., când au avut loc războaiele cu perşii, între anii 490 – 480 î.Hr.), clasică (din 480 î.Hr., până la urcarea pe tron a lui Alexandru cel Mare, în anul 336 î.Hr.) şi elenistică (din anul 336 î.Hr., până la cucerirea romană, din anul 31 î.Hr., când armatele lui Antoniu şi ale Cleopatrei au fost învinse de către Augustus la Actium).

Epoca romană durează din anul 31 î.Hr., până în anul 330 d.Hr. în al doilea secol după Hristos, Atena a cunoscut o nouă înflorire, încurajată de împăratul Hadrian, dar edificiile publice din această perioadă, impozante prin dimensiunile lor vaste, nu mai aveau originalitatea spontană a celor din secolele precedente. Oraşul Atena a devenit cu timpul cel mai puternic bastion al puterii imperiale din sudul Eladei.

În anul 330 d.Hr. împăratul Constantin cel Mare a instalat capitala de răsărit a

Imperiului Roman la Constantinopol, pe locul fostei colonii Byzantion. Epoca bizantină s-a încheiat în 1453, când Constantinopolul a căzut sub ocupaţia turcească. Cu toate acestea, Atena a reuşit să reziste şi influenţelor religioase orientale, care se resimţeau în imperiu. Vocaţia ateniană a reprezentat însă germenii naşterii artei bizantine. &

De-abia în timpul celei de-a patra Cruciade, în anul 1204, oraşul a fost cucerit de franci, care au întemeiat aici un stat propriu, transformat mai târziu în ducat. Ocupaţia francă a deschis era cavalerismului, Primii mari proprietari şi duci de Atena au fost galii. Oraşul a fost apoi cucerit de catalani, iar mai târziu de o familie de origine italiană, Acdajuoli.

Din anul 1458, oraşul Atena a intrat sub stăpânire otomană, care a durat aproape patru secole. A început, astfel, o nouă etapă în istoria oraşului, în ciuda admiraţiei sincere pe care sultanul Mahomed al II-lea o nutrea faţă de monumentele antice, le-a transformat în moschei, adăugându-le minarete. De altfel, Mohamed al II-lea Cuceritorul vorbea, se pare, limba greacă şi cunoştea istoria lui Alexandru cel Mare. Preţuia Atena şi i-a conferit privilegii ce au oferit posibilitatea unei autonomii flexibile. Datorită acestei autonomii oraşul a continuat să rămână un important centru spiritual. Chiar dacă strălucirea spirituală a Atenei a rămas aproape intactă, bunăstarea locuitorilor săi a scăzut considerabil.

Apoi, o efervescenţă spirituală a cuprins oraşul, culminând cu revoluţia elenă, care a avut loc în 1821. A început astfel Războiul de Independenţă, Atena a fost repede eliberată, iar Acropole a reprezentat un important sprijin pentru forţele revoluţionare. Dar, în anul 1827, oastea otomană a recucerit Atena. La sfârşitul Războiului de Independenţă Grec, purtat contra garnizoanei turce, Atena a fost iarăşi eliberată, în 1829. La scurt timp, în 1833, Atena a fost declarată capitala regatului Eladei. În anul 1837, aici a fost inaugurată

Atena prima universitate din zonă. Astfel, Atena a început să se numere printre oraşele europene importante.

Arhitecţi germani talentaţi, aduşi de regele Qtto, au conceput un stil arhitectonic caracterizat prin balcoane cu ornamente decorative şi cu portice arând coloane în stil ionic. Astfel de edificii s-au înălţat în jurul Palatului Regal chiar după abdicarea lui Otto de Bavaria, în 1863.

Totuşi, dezvoltarea capitalei elene a fost mai lentă până la începutul secolului XX. Cu toate acestea, înainte de primul război mondial, Atena devenise o capitală cochetă. Dar conflagraţia mondială dintre anii 1914 – 1918, care în Elada a luat forma unui război civil, a marcat puternic Atena.

Deşi Grecia se reconstituise ca un stat cu o dimensiune apreciabilă, ideea de a încorpora şi Constantinopolul a eşuat dezastruos după ce grecii au fost înfrânţi de turci în 1922. Valuri de emigranţi din Asia Mică s-au refugiat atunci la Atena. Apoi, în anul 1941, forţele germane de ocupaţie au intrat în oraş, dar s-au retras în anul 1944. A urmat dictatura lui Metaxas şi războiul civil dintre comunişti şi partizanii unei democraţii „de tip apusean”. Au învins aceştia din urmă, cu ajutorul englezilor, dar conflictele au zdruncinat

ţara din 1946 până în anul 1949. Au murit un milion de oameni şi unul din zece atenieni a rămas fără locuinţa.

O pane dintre edificiile din jurul Palatului Regal a dispărut după al doilea război mondial, în îimpul valului de reconstrucţii din anii 1950 – 1960. Atena s-a dezvoltat apoi conform unei fizionomii noi, a unui oraş modern, cu imobile mari, în timp ce suburbiile s-au întins tentacular.

PORNIM SPRE ELADA

La drum!

În excursia cu ziariştii călătorim cu un autocar de la Bucureşti la Atena, iar acolo, în capitala Greciei, avem locuri rezervate la un hotel din centru. Am plătit din ţară transportul, avantajul fiind aceia că autocarul rămânea la dispoziţia noastră pentru a putea face diverse excursii. Cum o parte dintre ziariştii participanţi mai vizitaseră Grecia, se orientaseră ca şi costurile să fie optimizate. Astfel, vizitarea vechii Elade avea să se desfăşoare, strategic, la sfârşitul lunii martie, întrucât din aprilie preţurile, îndeosebi la cazare, cresc considerabil, în plus, aveam să evităm astfel şi marile aglomeraţii de la obiectivele turistice, care se amplifică odată cu sezonul

La Bucureşti, chiar în ziua plecării, vremea se răceşte brusc, iar o ninsoare viscolită îngreunează transportul. Aşa că îmi burduşesc bagajul cu lucruri groase – bluze, pulovere, ciorapi… Ajunsă la locul plecării, meotoşmănată cu o căciulă de blană şi mănuşi, adecvate frigului dâmboviţean, am o primă impresie plăcută: autocarul este elegant şi spaţios, cu etaj. Aşadar, putem admira în voie locurile de pe traseu, iar Grecia avea să ne ofere panorame de vis. După ce bagajele sunt aşezate în cala autocarului şi se adună toţi cei înscrişi în excursie, demarăm spre inima Greciei. Zgribuliţi şi deloc încântaţi de vremea umedă de-afară, părăsim cenuşiul şi îngheţatul Bucureşti, asaltat de „zăpada mieilor”.

Trecem Dunărea pe la Giurgiu şi ajungem la Ruse. Străbatem Bulgaria, oprind în loc în loc să ne mai dezmorţim. Trecem pe lângă Sofia, pe o variantă ocolitoare… Munţii Gredei ne întâmpină îngheţaţi, reci, cu ninsoare! Noroc că la munte este plăcut când ninge. Mai ales ca soarele îşi face timid apariţia, tăcând stratul subţire şi imaculat de nea de primăvară să strălucească, în schimb, nu anticipăm ce avea să urmeze!

Captivi printre măslini

Coborând pe serpentinele de munte, descoperim, cu uimire, livezi nesfârşite de măslini, încântarea iniţială se transformă după câtva timp în monotonie. Oboseala îşi spune cuvântul şi aţipesc. Mă trezesc din nou înconjurată de paşnicii măslini. Noroc că ninsoarea a rămas în urmă, în munţi, iar livezile sunt scăldate de soare. Somn, măslini, iar somn şi iar măslini… Dar autocarul se opreşte brusc şi văd în faţa noastră, dar şi pe partea cealaltă a drumului, un şir nesfârşit de maşini. Ce se întâmplă, oare?… Aflăm! De altfel, coborâm aproape toţi din autocar şi mergem în faţă. Înţelegem cauza opririi intempestive: combine şi alte utilaje agricole masive, aşezate de-a lungul şoselei, blochează traficul, în jur, oameni îndârjiţi îşi susţin ferm cauza. Sunt agricultori, aflaţi în grevă şi hotărâţi să blocheze maşinile pentru a-i forţa pe guvernanţii greci să le acorde atenţia dorită şi să-şi poată negocia revendicările. Câţiva colegi din grup încearcă să trateze cu greviştii, le explică cine suntem şi îi roagă să facă o excepţie pentru grupul nostru, să ne lase să trecem de barajul lor şi să ne continuăm călătoria spre Atena. Dar nici vorbă să accepte, ba. mai mult, pare să le convină blocarea ziariştilor străini. Şi uite aşa, ne trezim aproape prizonieri printre măslini. Este o faţetă a Greciei pe care n-o prevăzusem.

Şi orele trec, iar oboseala şi stresul cresc! Greviştii ameninţă că ne pot ţine acolo zile întregi. Ne gândim, cu groază, că dacă lucrurile nu se aranjează, am putea să luăm drumul înapoi, fără a vedea şi frumuseţile Greciei. Unii avem ceva provizii de mâncare şi apă, alţii, mai comozi, contaseră că îşi vor cumpăra la opriri sau la sosire cele necesare. Teoharie Coca Cozma (binecunoscutul reporter) sună pe un telefon mobil la Radio România şi comentează „meciul" cu agricultorii, îşi anunţă colegii de situaţia în care ne aflăm. În jurnal se difuzează o ştire privind grupul de ziarişti români, dar cerberii drumului continuă să fie neîndurători cu noi. Se pare că se fac şi intervenţii prin ambasadă, dar tot degeaba. Ne temem că vom rămâne blocaţi acolo pentru mai mult timp, cum ne ameninţă greviştii.

Totuşi, întâmplător, staţionarea neprevăzută ne rezerva şi o surpriză plăcută. împreună cu o prietenă, după ce înţelegem că aşteptarea se va prelungi, pornim pe un drum lateral să ne mai dezmorţim. Nu mergem mult şi zărim o privelişte de rai: portocali şi lămâi încărcaţi cu fructe coapte. Crengile de-abia mai rezistă sub povara atâtor citrice". Încântate, comentăm ceea ce vedem. Pe-aproape

se află stăpânul gospodăriei şi-al livezii, care meştereşte ceva. Se opreşte din lucru, mândru că-i lăudăm roadele muncii sale şi se apropie, invitându-ne, mai mult prin gesturi, să luăm câte-un fruct. Şi astfel, avem ocazia să culegem direct din livadă prima portocală, apoi prima lămâie. Sunt cele mai frumoase citrice pe care le-am avut vreodată, proaspete, parfumate, imense şi culese chiar de mine. Se bucură şi plictisiţii şi îngrijoraţii colegi de autocar, când ajungem cu frumoasele fructe şi le povestim

Atena ce minunăţii se află în apropiere… Când ne aşteptăm mai puţin, suntem anunţaţi că putem depăşi blocada de utilaje agricole. Autocarul nostru se strecoară cu greu printre maşinile captive acolo, iar utilajele agricole se dau la o parte să ne facă loc, după care îşi reiau poziţia agresivă, continuându-se greva. Noi plecăm, dar ceilalţi călători, ghinionişti, rămân acolo.

Depăşim relativ repede incidentul, întâlnirea cu marea, de un albastru aproape ireal, ne fascinează, făcându-ne să uităm de toate necazurile îndurate şi de oboseală. Pentru cine iubeşte marea, altceva aproape că nu mai contează când vede imensitatea aceea de ape, cu un cer aproape de aceeaşi culoare. Ele par contopite şi nesfârşite. Zborul elegant şi agitat al pescăruşilor înviorează peisajul. Şoseaua şerpuieşte în apropierea mării, călătoria prin Grecia fiind o sărbătoare a sufletului… Razele soarelui strălucitor se reflectă în mare, care are reflexe aurii, scânteind şi încântându-ne privirile lacome de-atâta frumuseţe. Jeana-Gheorghiu filmează non-stop acele minunăţii. Eu sunt mai sceptică, fiind convinsă că un film sau fotografiile făcute atunci sunt puţin credibile pentru cine n-a fost acolo, putând crede că este un trucaj foarte bine realizat. Dar natura depăşeşte imaginaţia omenească! Mare şi munte, o îngemănare de relief care i-a fermecat până şi pe zei. Sau oamenii, fermecaţi, i-au creat pe zei. Acolo, în apropiere de Olimp, este, putem spune, leagănul civilizaţiei moderne. Cultură… artă… mituri… legende… Cu certitudine, miracolul naturii elene a fost un izvor vital iii

Pornim spre Eiada de energii şi un catalizator pentru sufletele sensibile ale grecilor.

În vreme ce noi, cei care vizităm pentru prima dată Grecia, îi contemplăm peisajele îmbătaţi de atâta frumuseţe, şoferul goneşte pe autostradă spre capitală, căci suntem în mare întârziere, în condiţii normale, de la ieşirea din ţară pe la Giurgiu şi până la Salonic, distanţa

de 620 de kilometri se parcurge în circa 14 ore. Dar noi depăşisem cu peste 5 ore acel timp estimativ.

La Atena, în nocturnă

Ajungem târziu, pe la 10 noaptea în Atena, aflată la o distanţă de 1.200 km de Bucureşti. Capitala Greciei parcă este în sărbătoare, scăldată de lumini. Zărim, din goana autocarului, Acropola luminată, străjuind şi veghind capitala elena, cum face de milenii…

Ne oprim lângă Piaţa Omonia, în apropiere de locul unde avem rezervarea. Unii ziarişti se duc să vadă hotelul, dar se întorc dezamăgiţi. I-a deranjat foiala din holul principal şi mai ales cuplurile de vizitatori nocturni care solicitau să închirieze camere cu ora. Un hâtru din grup ne spune că Piaţa Omonia este apreciată şi de cei interesaţi de… turismul sexual. Cine ar fi putut să prevadă asta de la Bucureşti? Unii ziarişti, mai comozi, preferă să rămână acolo. O colegă vrea să vadă mai întâi camera înainte de a decide dacă rămâne sau nu şi îi explică asta recepţionerului. El acceptă, dar îi cere paşaportul ca s-o lase să urce. Dar… stupoare! Când îl anunţă că nu rămâne, recepţionerul îi cere totuşi să plătească tariful camerei! Nu-i eliberează paşaportul până nu achită încăperea în care aruncase doar o privire, în mai puţin de cinci minute.

Decidem totuşi că nu vom merge acolo, ci vom face parte din grupul care caută altă soluţie. Alţi colegi din grup se duc la alt hotel, unde după tratative se ajunge la 15 euro locul pe zi, tot la categoria B, corespunzător încadrării de două stele. Suntem încă în extrasezon şi şansele să vină turişti care să solicite camerele libere sunt mici, aşa că recepţionerul i-a propus delegatului nostru un tarif foarte convenabil. Interesant şi demn de reţinut este faptul că recepţionerii pot negocia tarifele cu turiştii. Aşadar, colegii se întorc mulţumiţi.

Adresa hotelului Parnon: şir. Septembrie u nr. 3, Piaţa Omonia, Atena, cod 10432.

Deci, în tot răul a fost un bine, cum se întâmplă uneori în viaţă. Sigur că obosiţi de drum şi de peripeţiile cu greviştii n-am fi avut nevoie de acel suspans de la ora 11 noaptea, dar bine că s-a rezolvat! La un drum lung, chiar când îl planifici cu minuţiozitate de-acasă, pot apărea surprize. Bine că s-au rezolvat toate, pentru că în ziua următoare ne aştepta prima confruntare cu Atena!

O excursie organizată reprezintă modalitatea cea mai comodă de a vizita Atena. Totuşi, dacă doriţi să mergeţi pe cont propriu, având

astfel avantajul că vă puteţi stabili singuri programul, în funcţie de preferinţele personale, trebuie să deţineţi, la ieşirea din ţară, suma minimă de 100 euro pentru fiecare zi de şedere, dar nu mai puţin de 500 euro. Dovada că deţineţi banii necesari o puteţi face prin: prezentarea sumei în numerar, cecuri de călătorie, cărţi de credit cu extrasul de cont antedatat cu cel mult două zile înaintea prezentării la graniţă, scrisoare de

Atena

Hotel Parnon garanţie sau angajament de sponsorizare (act autentificat în Grecia), garanţie din partea unei bănci sau ordine de plată valabile, invitaţie (autentificată, conform legilor elene).

Timp de zece zile, iar eu încă două zile, când am revenit cu o altă excursie, aveam să descoperim Atena, una dintre cele mai fascinante capitale ale lumii, care a fost, de altfel, în antichitate, un adevărat centru spiritual al întregii omeniri. Orice adolescent din lume, când învaţă istoria antică descoperă valorile create de atenieni. Când vezi o fotografie a Acropolei, chiar dacă încă n-ai vizitat Atena, ştii de unde este şi că măreţia ei aminteşte de o perioadă de înflorire a umanităţii, din vremuri demult apuse. Aproape că timpul avea să ni se pară prea scurt pentru a vedea cele mai frumoase şi interesante locuri din Atena, mai ales că am tăcut şi câteva excursii în alte zone minunate şi încărcate de istorie din Grecia.

De altfel, capitala Greciei mai are un mare avantaj; zona de maxim interes turistic este relativ compactă, fiind situată la poalele Acropolei, din Piaţa Omonia, spre Piaţa Syntagma şi ajungând până la templul lui Zeus. În explorarea zonei turiştii pot să-şi petreacă multe zile, precum grupul nostru, pentru că au ce vedea, dar pot şi să viziteze rapid siturile şi monumentele cele mai importante, în una sau două zile, în excursii efectuate cu autocarul, de obicei plecând din zona litorală unde se află în concediu.

UN PRIM TUR AL ATENEI

Piaţa Omonia (1) – Biblioteca Naţională (2) – Universitatea (3) – Academia de Arte (4) – Spitalul de Oftalmologie (5) – Catedrala romano-catolică Sfântul Dimitrie Areopagitul (6) – Palatul Troiei – Muzeul Numismatic (7) – Colina Licavete (8) – Teatrul în aer liber Licavete (9) – Biblioteca Gennadeion (10) – Piaţa Koionaki (11) – Piaţa Syntagma (12) – Parlamentul (13) – Monumentul Soldatului

Necunoscut (14) – Parcul Naţional (15) – *11*

Zappeionul (16) – Palatul Prezidenţial (17) – Stadionul Panathmaiko (18) – Templul lui Zeus Olimpianul (19) – Arcul lui Hadnan (20)

O sâmbătă este prima noastră zi de vizită în Atena. Şi, aşa cum este cel mai indicat, pornim de dimineaţă pe jos, din Piaţa Omonia (Piaţa Concordiei), să descoperim capitala Greciei, cu tot grupul. Piaţa Omonia (1) este supranumită şi „Times Square a Atenei", fiind renumită pentru traficul său aglomerat, întrucât este centrul de plecare a şase artere importante ale capitalei Greciei, care ies din piaţă precum spiţele unei roţi: *Panepistimiou* (cel mai important bulevard pentru turişti), *Septemvrw* (în apropierea căruia, în piaţă, se află şi staţia de metrou Omonia).

Un prim tur al Atenei

Konstanâinou, Pireos (P. Tsaldari), *Athinas* şi *Staâiou*, Zona centrală a oraşului este delimitată, cu aproximaţie, de un triunghi echilateral, format de Piaţa Omonia, Piaţa Syntagma (12) şi Monastiraki. În această zonă este interzisă circulaţia maşinilor – cu excepţia a trei mici intersecţii – spre bucuria turiştilor, care se plimbă cu mare plăcere. Totuşi, mare atenţie când circulaţi noaptea în zona Pieţei Omonia, Locuind acolo, am remarcat grupuri de tineri, unii cam ciudaţi, despre care aveam să aflu că sunt drogaţi. Nu erau agresivi, dar pot reprezenta, în situaţii speciale, un pericol. Oricum, la ore târzii este preferabil să nu vă plimbaţi singuri.

„Ghid" pe parcursul călătoriei noastre ne este Costin Nastac (un renumit ziarist), fiind o plăcere să-l ascultăm, povestind cu patos şi foarte bine documentat despre locurile vizitate, despre fiecare monument, sit arheologic sau muzeu. Le evaluează nu doar din punctul de vedere al unui critic de artă, dar ne povesteşte şi legendele şi istoricul locurilor. Atena nu mai are taine pentru el, cunoaşte fiecare colţişor şi ştie la fel de bine oraşul modern, sau magazinele şi tavernele cele mai frecventate de turişti. Deseori, pe parcursul excursiei ne-am aflat în compania lui şi a soţiei sale.

Chiar din prima zi la Atena vremea este prietenoasă cu noi. Dacă plecasem dintr-un Bucureşti bântuit de zăpadă şi viscol, la Atena ne surâde o zi… de primăvară, însorită, luminoasă şi generoasă.

De remarcat că Atena este foarte darnică în privinţa timpului frumos, nu prea sunt

Atena

„Şanse" să plouă sau să fie foarte frig. De altfel, vremea generoasă, fără prea multe ploi, este încă un argument pentru o excursie în Grecia.

Mai întâi, pornim la pas pe străzile Atenei. Din farmecul unei excursii fără program fix face parte şi posibilitatea de a aloca plimbărilor şi vizitelor la muzee şi în locuri de interes istoric timpul pe care îl doreşti, câtă vreme îţi poftеşte inima, fără a te grăbi şi a fi presat de ceas sau de alte obligaţii. La o „tălpică", aşa cum numea scriitorul Eugen Barbu plăcutele plimbări pe jos, putem admira bulevardele largi şi vitrinele elegantelor magazine, dar putem savura şi noi, precum atenienii şi alţi turişti, minunata primăvară.

Pornim din Omonia (1) pe marele bulevard Panepistimiou (Eleftheriou Venizelou), Se face mai întâi o curbă la dreapta, iar după ce mai mergem, pe partea stângă ne întâmpină primele clădiri celebre din Atena, aflate una lângă alta: Biblioteca Naţională (2), Universitatea (3) şi Academia de Arte (4), formând un ansamblu monumental. Zăbovim să admirăm frumoasele edificii neoclasice, din marmură albă, amintind de înflorirea Atenei din sec. al XIX-lea, de când au rămas moştenire o serie de bijuterii arhitectonice. Bine întreţinute, cu frumoasa grădini în jur, sunt şi astăzi puncte dd atracţie pentru milioanele de turişti care vizitează anual Atena.

De altfel, neoclasicismul a fost cu precădere adoptat ca limbaj arhitectural statul independent grec după] 820, acest şti, fiind la modă pe atunci în Europa. Regele Otto de Bavaria a adus arhitecţi de renume îndeosebi germani, pentru construirea unei

Un prim tur al Atenei capitale moderne, cu clădiri elegante, pieţe şi bulevarde largi. Printre arhitecţii clădirilor publice se numărau fraţii von Hansen (danezi), dar şi Kleanâhes (1802 – 1862), arhitectul Vienei imperiale, Kaftanzoglou (1811 – 1885) şi Ziller (1837 – 1923). Lor li se datorează aspectul oraşului modern, înălţat în jumătate de secol. Neoclasicismul a avut ca model clădirile Greciei antice, cu sculpturi şi detalii ornamentale, coloane de marmură, dar formele sale sunt mai suple şi mai accesibile, însă uneori prea schematice.

Biblioteca Naţională are formă de templu doric, cu două aripi laterale. Arhitectul său este Teophil von Hansen şi a fost construită în anul 1867, din marmură de Pentelic, Aici se află peste un milion de volume, printre care două tetraevanghelii, din sec. al X-lea şi respectiv

al XI-lea, manuscrise şi ediţii princeps rare (program: 9 – 13 şi 17 – 20). Universitatea ne încântă printr-o colonadă ionică şi o friză care înfăţişează renaşterea artelor şi a ştiinţelor în timpul domniei regelui Otlo. În semn de recunoştinţă este sculptat şi patriarhul Grigore al V-lea, martir al Războiului de Independenţă. Arhitectul edificiului a fost Christian von Hansen, iar construcţia a fost finalizată în anul 1864.

Am zăbovit mai mult în faţa Academiei, să ascultăm istoria clădirii, precum şi vorbele de duh ale ghidului nostru. Dar o adevărată minune avea să ne încânte privirile: un portocal era încărcat simultan cu flori şi cu fructe, în vreme ce unele frunzuliţe de-abia aşteptau să prindă viaţă. Chiar şi în Grecia, un portocal plin atât de rod cât şi de flori este rar, dar probabil vremea capricioasă a primăverii a fost artistul care a modelat o astfel de capodoperă… atât de efemeră. Şi-apoi, de ce a înflorit tocmai acolo, în faţa

Academia de Arte (4)

Academiei, unde se opresc grupurile de turişti? Evident, zeiţa Fortuna a ţinut întotdeauna cu atenienii şi cu cei veniţi în vizită în capitala Aticei. Academia am regăsit-o aproape neschimbată cu ocazia unei alte călătorii în Grecia, pe când acel portocal încărcat cu flori *şi* roade nu mai era la fel. Vara, când l-am revăzut, era ca oricare altul în acel anotimp: doar cu frunze verzi, fără podoabele care-l transformaseră, vremelnic, într-un zeu al pomilor. Trăieşte însă în amintirea noastră!

Academia de Arte are aspectul unui templu ionic. A fost construită de arhitectul Teophil von Hansen în 1859. Pe frontonul său, sprijinit pe coloane ionice, de marmură, sunt sculptaţi cei mai populari zei. În faţa edificiului se află două coloane foarte înalte, depăşind clădirea, pe care domină statuile Atenei şi a lui Apollo, zei care întruchipează virtuţile cele mai respectate de greci. Mai în faţă şi mai jos, flancând scările, se găsesc alte două statui, a lui Socrate şi a lui Platou, înfăţişaţi în poziţii meditative, aşezaţi pe scaune. În interiorul Academiei putem vedea fresce reprezentând mitul lui Prometeu.

Tot pe Bd. Panepistimiou (Bd. Universităţii) vedem, în apropiere, pe aceeaşi

De altfel, şi popoarele trăiesc, asemenea oamenilor sau naturii însăşi, perioade de înflorire, de stagnare, dar şi de decădere. Atena a cunoscut perioada sa cea mai prolifică şi fertilă, perioada clasică, apogeul civilizaţiei greceşti, când a înălţat amplele şi grandioasele

monumente de pe Acropole, A urmat apoi agitatul secol al XIX-lea, când, după recucerirea independenţei, frenezia construcţiilor s-a concretizat în clădiri neoclasice şi bulevarde, precum parte a bulevardului, Spitalul de Oftalmologie (5), în stil neobizantin, apoi Catedrala romano-catolică Sfântul Dimitrie Areopagitul (6) (datând de la sfârşitul secolului al XIX-lea).

Admirând frumoasele edificii neoclasice din Atena, reflectez că şi noi avem în Bucureşti o serie de bijuterii arhitectonice neoclasice, dar pe care nu le preţuim atât cât ar trebui şi nu ştim să le punem în valoare şi să le prezentăm în ghidurl turistice, pentru ca, la rândul lor agenţiile de turism să le introducă în circuit, în tururi de oraş. Mulţi străini rămân uimiţi când descoperă singuri astfel de clădiri şi sunt miraţi că n-au aflat de ele până atunci. Ateneul, Palatul Poştelor, alte clădiri din zona ultracentrală dovedesc că Bucureştiul rivaliza în sec. al XIX-lea cu marile capitale europene la capitolul construcţii moderne, neoclasice. De exemplu, denumirea de ateneu, care la vechii greci desemna un sanctuar al zeiţei Atena, a fost data ulterior unor instituţii de învăţământ, academii, asociaţii ştiinţifice, precum şi unor clădiri unde se desfăşoară activităţi culturale şi artistice. Chiar Ateneul român are aspectul unui templu ionic, cu şase coloane frontale şi două laterale la intrare. La parter, în interior, se află un vestibul circular, dublat de un inel format din 12 coloane dorice. Sursa de inspiraţie: edificiile Greciei clasice.

Atena

Panepistimiou, care înfrumuseţează şi astăzi capitala Greciei. Iar la toate acestea aş adăuga o a treia etapă de înflorire, respectiv saltul făcut pentru modernizarea ţării în vederea Olimpiadei din 2004, când s-a îmbunătăţit substanţial infrastructura, au fost renovate monumentele şi siturile istorice, au fost construite satul olimpic şi numeroase baze sportive. Toate acestea au adus Grecia la standarde mai înalte. Cu certitudine va atrage, aşa cum şi-a şi propus, tot mai mulţi turişti occidentali, care înainte tăceau mofturi în privinţa calităţii infrastructurii. Acum va putea rivaliza şi în privinţa modernismului cu cele mai scumpe capitale europene. Şi probabil că va urma un adecvat salt şi în privinţa preţurilor. O investiţie masivă trebuie recuperată, nu-i aşa?

Tot pe bulevardul Panepistimiou, ceva mai departe, am admirat „Palatul llionului", semănând cu un palat veneţian. O perioadă! a

funcţionat în clădire Curtea Supremă, apoi! s-a mutat aici Muzeul Numismatic (7).

Muzeul Numismatic are sediul, din decembrie 1999, în fostul conac boieresc denumit şi Iliou Melathron (Palatul Troiei). A fost construit de celebrul arheolog Heimich Schliemann, în anul 1868, arhitect fiind Ziller. Muzeul găzduieşte o, colecţie de peste 600.000 de monede datând din lumea grecească antică, din epocile romană şi bizantină, din evul mediu şi până în zilele noastre. Impresionante sunt şi tezaurele, sigiliile conducătorilor, medaliile şi-pietrele preţioase expuse. Admirabile sunt şi frescele şi mozaicurile cu teme mitologice care decorează] interiorul clădirii, denumită şi Conacul

Schliemann.

Adresa muzeului; bd. Panepistimiou (El. Veni-zelou) nr. 12; program: marţi-duminică 8, 30 – 15. tel; 210 361 2540; adresa web: www.nma.gr. metrou: Syntagma.

tur al Alenei

Ajungem astfel în apropiere de Piaţa Syntagma (12), un adevărat epicentru al Atenei. Noi însă avem destul timp la dispoziţie, aşa că preferăm să vedem şi o imagine panoramică a oraşului. Ca atare, facem o escală pe colina Licavete (8) şi prin cartierul Kolonaki, după care ne reîntoarcem în zona Pieţei Syntagma.

Şi uite-aşa, la pas şi fără nicio grabă, părăsim bulevardul Venizelou şi ne abatem pe străduţe laterale ca să ne-ndreptăm apoi spre colina Licavete (8), una dintre cele mai atrăgătoare din Atena. Mai întâi urcăm pe scări, iar după aceea pe un drum şerpuit. Ne oprim din loc în loc să admirăm priveliştea din jur, panorama Atenei, dar şi să ne mai tragem sufletul, căci urcuşul întotdeauna presupune un efort deosebit. Oricum, colina ne întâmpină cu o vegetaţie proaspătă de primăvară, cu flori şi pomi înfloriţi, cu păsările vesele şi gureşe, cu oameni încântaţi că pot vedea atâtea frumuseţi. Din loc în loc sunt şi terase unde clienţii se bucură nu doar de cele comandate – bere, suc, ouzo (pronunţat wzo) – ci şi de privelişti unice.

Şi uite-aşa, tot povestind, glumind şi vorbind, oprindu-ne din loc în loc să sorbim imaginile ateniene pitoreşti, ajungem în aproape o oră în vârful stâncos al colinei. Alţi turişti, mai comozi, preferă să urce cu runicularul.

De-acolo de sus, putem admira o anorămă superbă a Atenei. Este un oraş mens, cu o puzderie de clădiri mai ales albe, n ton cu

monumentele sale antice. Este admirabil să priveşti oraşul de sus; în plus,-ncerci un oarecare sentiment de putere a te afli la înălţime şi poţi vedea ce se

15

Întâmplă la poalele colinei. Poate că nu întâmplător templele au fost înălţate îndeosebi în locuri foarte pitoreşti, unde oamenii se simţeau bine şi doreau să mulţumească zeilor pentru tot, dar se simţeau şi mai puternici în faţa duşmanilor.

Licavete (8) (Lykavittos) sau Licabete (Lycabettus) este cea mai înaltă colină a oraşului, având 277 m. Drumul până-n vârf durează circa 45 de minute, dar parcă este mai plăcut să nu te grăbeşti. Pe colină se află terase, un restaurant, dar şi un teatru în aer liber, unde vara au loc spectacole. Numele său se traduce literar prin „Colina lupilor" şi provine de la credinţa că aici trăiau cândva lupi (lykoi). Legenda spune că pe colină se afla o stâncă scăpată din greşeală de zeiţa Atena şi că de fapt aici trebuia să fie Acropola. Tradiţia populară susţine că aici erau aruncaţi copiii nelegitimi, incompatibili cu o bună reputaţie a mamei. Pentru a ajunge pe vârful colinei există două posibilităţi, în funcţie de condiţia fizică pe care o aveţi sau de timpul de care dispuneţi: pe jos sau cu funicularul. În vârful colinei se înalţă capela albă Agios Georgios (Sf. Gheorghe), construită în sec. al XIX-lea pe locul unei biserici bizantine închinate profetului Ilie. De înviere coboară de aici o spectaculoasă procesiune cu lumânări, în zilele senine se pot vedea de pe vârful colinei imensa Atena, Acropole, iar în depărtare, marea, navele din Pireu şi chiar insulele din Golful Saronic. Un alt argument pentru ascensiunea pe Licavete îl reprezintă Teatrul în aer liber Licavete (9), aflat la nord-est de vârf, care vara găzduieşte spectacole.

Putem urca pe jos pe strada Louchianou sau cu funicularul, de la intersecţia străzilor Aristippou şi Ploutarhou (program: 8: 45-O: 45, doar joi 10: 30-O: 45); tel: 210 9282900; adresa web: www.*greekfestival.gr*, metrou: Syntagma, Evangelismos.

Atena

Un prim tur al Atenei

Nu putem uita că la noi, la Bucureşti, un monument asemănător, mausoleul dedicat memoriei soldaţilor-eroi, chiar dacă de mai mică amploare, a fost în pericol, fiind propus: a loc pentru înălţarea Catedralei Neamului.

Iată Syntagma (a Constituţiei) reprezintă uricul central al oraşului, dar şi centrul politic Arenei moderne. Aici converg finii *te* auto-*z* şi de metrou care vin dinspre toate lartierele din oraş. Pe o porţiune importantă ijaţa este accesibilă doar pietonilor, traficul maşinilor fiind interzis, în partea estică a Pieţei iyntagma se află Parlamentul (13) şi lonumentul Soldatului Necunoscut (14). Districtul: Syntagma; metrou: Syntagma. parlamentul este fostul Palat Regal, având o aţadă impunătoare, din marmură de Pentelic. l se mai spune şi *clădirea Vouli*. A fost con-Ltruit între anii 1836 – 1842, ca palat regal pentru legele Orto. care a domnit după obţinerea indeendenţei. În 1843, din balconul Palatului Regal i fost proclamată Constituţia, de aceea Piaţa yntagma se mai numeşte şi Piaţa Constituţiei, rumoasele grădini ale Palatului Regal, de care a ocupat regina Amalia, soţia regelui Câto, se itindeau până la Arcul lui Hadrian. Palatul egal a fost avariat de un incendiu în 1910 şi (deschis după 1935, ca sediu al Parlamentului. Dunării Naţionale).

Syntagma (12)

Este bine să vezi locurile importante atât ziua, cât şi seara, pentru că şi imaginea şi senzaţiile pe care le oferă sunt diferite. Panorama nocturnă a Atenei este alta, o feerie de lumini în care se detaşează Acropole luminat, impozant şi spectaculos, de neuitat. Un telescop ne-a ajutat să vedem mai bine, mărite, zonele de interes.

După ce coborâm de pe colina Licavete, zăbovim mai întâi la Gennadeion (10).

Frumoasa clădire neoclasică denumită Gennadeion (10) a fost construită între anii 1923 – 1925 şi este sediul Şcolii Americane de Studii Clasice, adăpostind peste 70.000 de cărţi, manuscrise iluministe şi ediţii princeps rare. Biblioteca se poate vizita, fiind expuse o parte din colecţii. Printre exponate se află şi obiecte care i-au aparţinut lui Byron, un mare admirator al Greciei. De la standul amenajat se pot cumpăra cărţi, albume, vederi etc. Adresa: str. Souidia's, nr. 61, districtul Kolonaki; tel.: 210 7210536; program: luni 9: 30 – 15: 30; marţi şi vineri 9: 30 – 17; miercuri şi Joi 9: 30 – 20; sâmbătă 9: 30 – 14; metrou: Evangelismos.

Apoi ne plimbăm pe străduţele pitoreşti şi elegante de la poalele colinei Licavete, îndreptându-ne spre Piaţa Kolonaki (11), Admirăm magazinele de lux, cu vitrine elegante. Ne oprim la o tavernă să servim rapid câte un souflaki şi un suc de portocale. Bucatele greceşti fac

parte şi ele din farmecul excursiei! Ne mai şi odihnim, să putem porni mai departe la drum, cu forţe proaspete, relaxându-ne privind trecătorii – unii stilaţi cu adevărat, alţii mai mult snobi – îmbrăcaţi majoritatea cu haine „de firmă", după ultima modă.

Piaţa Kolonaki (Plateia Kolonakiou) şi străzile sale laterale formează cartierul cel mai elegant din Atena. Denumirea i-a fost dată după o micuţă coloană antică tkolonaki). Se mai numeşte şi Piaţa (Plateia) Filikis Etaireias. Aici vin îndeosebi atenienii din lumea mondenă! De altfel, cartierul de la baza colinei Licavete este rezidenţial şi abundă în magazine de lux, în buticuri de antichităţi şi galerii private, dar şi în baruri, terase, restaurante de clasa, cafenele, patiserii tzacharoplasteia) sau ouzerii. Vin aici îndeosebi ambasadori şi oameni de afaceri, personalităţi sau VIP-uri. Cele mai vizitate sunt casele de modă ale unor renumiţi designeri de îmbrăcăminte, încălţăminte şi accesorii. Pe străzile din nordul Petei Kolonaki, îndeosebi pe Tsakalof şi Skoufa, se află cele mai cunoscute magazine. La rândul lor, cafenelele somptuoase au clienţii lor fideli, de exemplu intelectuali care discută problemele politice arzătoare sau tineri cu posibilităţi financiare deosebite, cu pasiuni şi preocupări comune. Zona are avantajul că nu este foarte aglomerată, întrucât nu este inclusă în traseele turistice obişnuite, mai ales ale românilor, cârti vizitează îndeosebi vestigiile antice şi talciocurile din districtul Monastiraki.

Părăsim districtul Kolonaki, unde avea să revenim, pentru a-l explora pe-ndelet Ne îndreptăm spre Piaţa Syntagm Traversăm bulevardul Vasilissis Sofia denumit şi Calea Muzeelor, unde vom vizi în zilele următoare o serie de muzee.

Toţi turiştii care vin la Atena viziteaz inevitabil, Piaţa Syntagma (11), iar cei m: mulţi obişnuiesc să se fotografieze – " evzonii", care sunt şi ei un simbol Atenei. Şi noi, ziariştii, ne supunem acestui adevărat ritual. Mai întâi admirăm imensitatea pieţei, frumuseţea clădirii din mar mură a Parlamentului (13), sobrietatea el 1 gantă a Monumentului Soldatului Necnoscut (14), dar şi grupurile de turişti veni aici de pretutindeni.

Monumentul (Mormântul) Soldatului Necunoscut (14) este ornamentat cu un basorelief din marmură şi bronz, care înfăţişează un luptător muribund şi redă citate din discursul funerar al lui Perlele. Monumentul a fost dezvelit pe 25 martie 1932, de Ziua Independenţei. Pe zidurile care împrejmuiesc piaţa se află plăci de bronz care cinstesc

vie – toriâle miâtfare obţinute după *1521*. Membrii Gărzii Naţionale, evzonii, patrulează permanent în faţa Mormântului Soldatului Necunoscut, în uniformele lor pitoreşti, cu fustanele şi saboţi pompom, cu şosete cu ciucuri, îndeplinind un ceremonial pitoresc. Evzonii sunt foarte înalţi şi chipeşi, fiind selecţionaţi dintre numeroşi tineri din toată Grecia, care aspiră la onoarea de a face parte din Garda Naţională. Lfrceremoniaful de schimbare a gărzii, care are loc în fiecare duminică la ora 11, asistă numeroşi turişti, care de obicei doresc şi să se fotografieze cu evzonii.

Poate că este oarecum nepotrivit ca aceştia, care onorează tocmai Mormântul Soldatului Necunoscut, să joace şi un astfel de rol, dar şi turismul îşi ale cerinţele sale! Oamenii aflaţi în vacanţă vor poze şi amintiri cât mai pitoreşti, iar economia Greciei câştigă mult din turism, astfel încât şi Piaţa Syntagma s-a adaptat legilor economiei de piaţă. Poate că eroii înaintaşi ai grecilor de astăzi au luptat tocmai să fie pace, oamenii să se simtă bine, să existe concordie şi Constituţie respectate – de aceea Atena are în centrul său tocmai aceste repere reprezentative; piaţa Concordiei (Omonia) şi Piaţa Constituţiei (Syntagma). Să fim realişti: câţi turişti ar mai fi zăbovi aşa de mult în Piaţa Syntagma în absenţa evzonilor?

După un atentat la Atena, chiar în vara anului 2004, când s-au organizat Jocurile i

Evzonii (în faţa Monumentului Soldatului necunoscut)

Olimpice, grecii au cerut sprijinul altor ţări din NATO pentru a asigura securitatea pe parcursul marii competiţii sportive. Mă gândesc cât de mult s-a schimbat omenirea din cauza atentatelor teroriste. Ce plăcut era când te puteai plimba şi puteai călători prin lume fără griji, teamă, nelinişti, îndeosebi prin locuri aglomerate. Acum măsurile de securitate, binevenite din anumite puncte de vedere, au şi o faţetă mai puţin plăcută, ştirbind din farmecul şi armonia chiar şi a excursiilor, îngrijorarea vădită şi precauţia celor care stabilesc măsurile de securitate afectează vrând-nevrând relaxarea şi buna dispoziţie a celor care, măcar în vacanţă, vor să stea departe mai ales de griji şi stres. Va rămâne oare, în acest context, Piaţa Syntagma un loc al păcii şi al bucuriei turiştilor lipsiţi de griji? Să sperăm că da, însă precauţia nu strică!

Ateni Un prim tur al Atenei

1 U01A.H., „«– u

Cişmigiului bucureştean, unii preferă denumirea de parc, alţii de grădină.

Chiar la intrarea în Parcul Naţional n împreună cu ceilalţi ziarişti vizitam şi 3 arcu timpul nu s-au mai întreţinut

Parcul Naţional (Grădinile Naţionale) (15)] menajările de-atunci.

ÎncrplP orădini reeale la şi în căzu = arcuf este un foc liniştit, departe de tumultul rosteie graami ic & a j". T, roşuul. Îndeosebi pe căldurile toride din i –, întâmpină portocali încărcaţi de roadfălbatice, dar probabil că sunt timide, se frLPI.1 în Mnr de citrice făcund, pentru că n-am zărit m^3, una, des.

timpul verii sunt apreciate aleile umbroase, Dăncile de sub copaci şi răcoarea eleşteelor cu peşti exotici. Se zice că aici sunt chiar şi pisici

L = IU 4 inn *rinr*ninknkil «A n… 4 4!!

Iveam să revin de mai multe ori prin parc. În Schimb, se pot vedea vestigii ale unor

Verdele intens al frunzelor de citrice culoarea orange a fructelor formează o corr binaţie cromatică extraordinară, plină oşiozaicuri romane şi un vechi apeduct, dar şi viaţă cum numai natura poate crelţatuiie unor scriitori moderni Parcul mai

viaţa, luui Huiiuu", V, n. Adăposteşte un mic muzeu boaan e

Admirând acele portocale scaldându-se i soarele generos al Atenei, înşirate ca la plaa: 30: 15 ji o bibliotecă pentru copii, dar şi doritoare să se bronzeze, aproape nu ne vir Şi a se sau cafenele.

arterele Vasiiissis Sofias, Amalias, Vasilissis [gas şi Irodou Attikou. Este deschis zilnic, de mineâţa până seara. Metrou: Syntagma.

Ne îndreptăm apoi, prin Parcul să credem că doar cu două zile în urmă nefarcul Naţional se întinde între Piaţa Syntagma nins prin Bucureşti! Şi-apoi, ne-ntrebă cum de acele fructe savuroase culese de amatori de potenţiale bunătă

Aveam să aflăm; sunt portocale

Imirând vegetaţia abundentă care-l preide. Este unul dintre cele mai frumoase incii mai acre.

Şi aşa, întâmpinaţi de portocali în ţin lor de sărbătoare, păşim într-un colţ de r;

ffind p02 jţii] conferinţe, congrese, simpozioane, remonii, dar şi centru de presă în timpul aleii cu copaci şi flori, palJf-ţi, impozanta

clădire neociasică, se grațioase pe luciul unui lac, oameni re axa A În sudu pe.

copii zbenguindu-se în locurile special a”.

hp la n terasă şi pe o bancă sau plimbând* prăzii din 2004. Impunătorul edificiu a fost de la o terasa şi, pe un wm f lzat cu fondurje donaţe de Evangeos

lza cu onure donaţe de Evangeos

pe alei, ne bucuram din plin de tarme, pas (i800.1865)] Careasusinutideeaorg8. grădinilor care îşi păstrează trumuseţ arii primelor Jocuri Olimpice moderne în icia. A fost construit de von Hansen, arhitul Universităţii, între 1874 şi 1888. În timpul mpiadej desfăşurate, a Aterja în 18 gbî

peionu a fost foosit ca Sat Oimpic zappeion s-a semnat aderarea Greciei la reeală

&ul… Q (

Parcul Naţional, denumit astfel printr-un se din 1923, se găseşte în spatele clădim

Parlamentului şi ocupă 16 ha. Purta canava denumirea de Grădinile Regale. Iniţiativa, înfiinţării parcului a avut-o regina Arnalia, nu în prbşetiinţiei Greciei în ea (jrij} ne în aduse 15.000 de răsaduri din Italia. Gradmili 3] 1994? i 2 o o3.

fost amenajate de horticultorul prusac.

Friedricn Schimbt, care a călătorit mult prin Ieşim din Parcul Naţional prin partea lume pentru a aduna plante rare. să celei pe care am intrat, ajungând astfel unea Europeană, în 1980 şi tot aici a fost

najate pentru joaca lor. Ne luăm câte-un

— fi – ţi-” P (Tg-

V B

pe bulevardul Irodou Attikou. Traversăm, ne plimbăm şi admirăm elegantele clădiri, construite în sec. al XIX-lea, mai ales pentru ambasade, iar printr-un gard metalic vedem Palatul Prezidenţial (17) şi superbele grădini din jurul său.

Palatul Prezidenţial este, de asemenea, fost Palat Regal, dar de proporţii mai reduse. A fost construit în 1890 de germanul Ernst Ziller, în stil renascentist. Aici a locuit familia regală grecească între anii 1890 – 1973, adică până la plecarea regelui Constantin. Palatul Prezidenţial este păzit de evzom, care au cazarma în capătul străzii. Aici a fost şi

sediul Parlamentului în f 935, iar după abolirea monarhiei a devenit reşedinţa oficială a preşedintelui Greciei.

Adresa: bd. Irodou Attikou, Syntagma. Este închis pentru public; metrou: Syntagma.

Ne continuăm plimbarea pe elegantul bulevard Irodou Attikou, ajungând apoi la bulevardul Vassileos Konstandinou, unde, după traversarea intersecţiei, putem admira încă un edificiu reprezentativ pentru Atena: Stadionul Panathinaiko (18). Imens, stadionul olimpic din marmură albă este armonios construit, iar forma sa, în U, ne permite să cuprindem dintr-o privire întreaga lui măreţie. Este un edificiu durabil, care a rezistat timpurilor, amintind de preocupările din antichitate ale atenienilor pentru sport. Într-un fel, stadionul este şi el un templu, dar al sporturilor. Ce ingenioşi erau constructorii din vechime, lăsând o latură a stadionului libera, să-i poţi admira grandoarea, dar şi mult mai practic, eliminând pericolul unui genocid gen Heissel. Şi noi, asemenea altor turişti, ne fotografiem în zona stadionului.

I

Panathinaiko, marele stadion de piatră denumit şi Kallimarmaro. se află pe locul celui constitutt în 330 – 329 î.Hr., ca să găzduiască Jocurile Panatenee din antichitate. Este situat într-o mică vale, la baza colinei Artiitos. A fost teconstruit de împăratul Hadrian (117 – 138 d.Hr.) pentru luptele de gladiatori. Apoi a fost refăcut, din marmură albă de Pentelic, de romanul Herod Atlicus. pentru Jocurile Panatenee din anul 144 d.Hr. A fost restaurat pentru Jocurile Olimpice renăscute pe 5 aprilie 1896. Atunci a fost descoperită o interesantă statuie cu două capete, ale lui Apollo şi Hermes, folosită la delimitarea pistelor stadionului, în prezent fiind expusă la Muzeul de Arheologie. Actuala structură a stadionului, proiectată de Anastasios Metaxas, ajutat de arhitectul Ernst Ziller, respecta modelul stadionului lui Herod Atticus. Stadionul are dimensiunile de 203 m/83 m şi, în urma restaurării, capacitatea de 70.00Q de locuri. Panathinaiko este unul dintre cele mai elegante obiective turistice din centrul Atenei. La Olimpiada din 2004 a găzduit întrecerile cu arcul şi sosirea cursei de maraton.

Adresa: str. Arhimidous, nr. 16, districtul Pangrati; tel.: 210 7510229; este deschis zilnic, de la 8 dimineaţa până seara –, metrou: Syntagma, Akropoll.

Toată zona aflată la poalele Acropolei este împânzită de obiective de mare interes turistic. Lunga noastră promenadă ne poartă tot pe Vassileos Konstandinou, iar apoi cotim la dreapta pe Vassilisis Olgas, pe urmele grecilor care în antichitate se îndreptau pe-aici spre cel mai mate sanctuar al lor: Templul lui Zeus Olimpianul (19). Doar câteva coloane gigantice au mai rămas din măreţul edificiu.

Olimpionul (sau Templul lui Zeus Olimpianul) este cel mai mare din Grecia, depăşind chiar şi Partenonul Lucrările la grandiosul edificiu au

Atenat Un prim tur al Atenei

Se estimează că avea 96 m lungime şi 40 m lăţime. Era foarte admirat în lumea antică. Distrugerea templului a fost cauzată de cutremurele de pământ şi de faptul că turcii au luat de aici materiale pentru alte construcţii. Se află la intersecţia dintre bd. Amalias şi Vasilissis Olgas, în districtul Plaka; tel.: 210 9226330; program: marţi-duminică 8: 30 – 17 (vara) şi 8: 30 – 15 (iarna); închis de sărbători; metrou: Akropoli.

În apropiere de intrarea în templul lui sus Olimpianul se află Arcul lui Hadrian (20), înnegrit de timp. Monumentul servea la ielimitarea oraşului antic de cel roman, reul este împodobit cu coloane corintice relte, pe care se sprijină un mic fronton.

Ircul lui Hadrian a fost ridicat în anul 131 î.Hr., le împăratul Hadrian, mare admirator al Greciei ilasice. pentru a marca locul unde se termina trasul antic şi începea noua Atena romană.

Pe faţada dinspre Acopole a monumen-ilui, se află inscripţia: „Aceasta este Atena, icnipiwi.

pul lui Hadrian (20)

Început în sec. al V l-le a i. H., în timpul tiranul u Pisistrate, care încerca să devină astfel mai popular. Lucrările au fost abandonate în jul anului 520 î.Hr., din lipsa fondurilor, în anul 174 î.Hr., Antiochus IV Epifan a încercat să reil lucrările şi a apelat la athitectul roman Cossutius Decimusa, care a modificat planul templului, utilizând marmură de Pentelic şi adăugând capiteluri corintice coloanelor dori originale, simple. Dar lucrările au fost din no abandonate. După aproape 700 de ani de cai a fost început, templul a fost terminat de marele pasiona! de construcţii, împănatul roman Hadrian, care l-a închinat lut Zeus Olimpianul cu ocazia festivalului panelenic anul 132 d.Hr. Tot el a înălţat în interiorul tei plului o statuie a zeului, încrustată

cu aur şi fildeş, copie a celei de la Olimpia, sculptata Fidia's. Alături şi-a înălţat propria statuie. Dar niciuna nu s-a mai păstrat. Astăzi se mai pot vedea doar 16 coloane orinale, dintre cele 104, înalte de 17, 25 m şi am un diametru de 2, 3S m. Templul colosal era ordin corintic, dipfer, cu două rânduri de 20 coloane pe laturile mari, octastil, cu trei răni de opt coloane pe cele două faţade.

cetatea antică a lui Tezeu", iar pe partea opusă: „Aceasta este cetatea lui Hadrian".

Ne îndreptăm agale pe bulevardul Amalias, spre Piaţa Syntagma (12). Mă surprinde cum pe partea dreaptă se află obiective istorice, în vreme ce pe partea stângă se înalţă nonşalante clădiri moderne. Dar tocmai această îmbinare a trecutului cu modernul face parte din farmecul inconfandabi] ai capitalei Greciei.

Ne abatem în stânga, spre străduţele din Plaka, intrăm prin câteva magazine, apoi ne oprim obosiţi la o tavernă, să degustăm mâncare şi băuturi greceşti. De-abia târziu pornim dinspre Piaţa Syntagma, pe bulevardul Stadiou, înspre Omonia. Vedem vitrinele luminate ale elegantelor magazine de pe ruta care în zilele următoare avea să ne devină familiară.

AtenMAcropole – simbolul Atenei

ACROPOLE – SIMBOLUL ATENEI

Acropole (21) – Propileele (22) – Templul Atenei Nike (23) – Partenonul (24) – Erehteionul (25) – Muzeul Acropolei (26) – Odeonul lui Herod Atticus (27) – Stoa lui Eumene (28) – Teatrul lui Dionysos (29)

Cu cea mai mare emoţie şi nerăbdare aşteptăm să vizităm Acropole (21), simbol al Atenei, al Greciei, al lumii antice. Acropole, cu vestigiile sanctuarelor sale, se poate vedea din aproape toată capitala Greciei, atât ziua, cât şi noaptea, în lumina reflectoarelor

Este emblema Atenei, dar şi simbol şi testament al Epocii de Aur din istoria Greciei Poţi să spui că ai vizitat Grecia dacă nu *i* fost pe Acropole? Alegem pentru cea importantă întâlnire a noastră a treia duminică. Dacă plecasem din ţară pe nii soare, la Atena vremea se încălzeşte răpii, Păţim precum Baba Dochia din poveşti nevoită să tot renunţe la cojoace în prag primăvară. Noroc că ştiam că în Grecia poai fi mult mai caid ca la noi şi-mi umplusei bagajul cu haine pentru… trei anotimpu şi n-am făcut rău! Dacă în a doua zi a viziti în primul nostru tur prin Atena, m-a îmbrăcat de primăvară, cu o haină subţire, a treia zi

căldura care se anunţa, ca de va. prognozată de buletinele meteo de-acoi înou cum ne spuseseră recepţionerii de la hotel, m-a făcut să trec la ţinută de vară, cu un comod tricou, îmi iau totuşi o eşarfă la mine, în caz de nevoie să-mi acopăr capul.

ştiind că pe Acropole, la înălţime, poate fi urent. Vara nu trebuie uitată în schimb lălâria de soare! Şi, cel mai important, mă nealt cu pantofi uşori, de excursie, cu talpăntiderapantă, adecvaţi drumului aproape că e munte spre Acropole, dar şi povârnişului i pietrelor cu care aveam să ne confruntăm colo.

Ca să câştigăm timp, luăm metroul din iată Omonia până la Akropoli. Apoi, pe ulevardul Dionyssiou Areopagitou ne dreptăm spre zona caselor de bilete, avem o escală în zonă, ca să ne cumpărăm; hiduri turistice şi vederi, care sunt din Işug, la tot pasul. Poate n-a fost cea mai spirată idee să cumpărăm de-acolo, pentru aveam să constatăm ulterior că în zonă, ind un mare vad turistic, preţurile erau: va mai mari decât în alte părţi. Totuşi, eon este preferabil să economiseşti timp cât să umbli după cel mai bun preţ, mai les la articole mărunte, în apropierea lopolei staţionează multe autocare, aşa că bine, dacă vă aflaţi într-o excursie orgată, să reţineţi cât mai exact locul de par – e, stabilindu-vă repere fixe, pentru a-l i uşor la plecare, printre zecile de auto-e. În schimb, drumul pe jos spre Acropole e mai plăcut ca niciodată, pentru că mă-bulevarde care-l mărginesc, la sud şi, Dionyssiou Areopagitou, pe care mer-noi, dar şi Apostolou Pavlou, aflat în ţinuare, au devenit străzi de promenadă, e de restaurante. La casa de bilete este

Acropole-simbolul Atenei aglomeraţie mare în sezon, dar se vând bilete separat pentru grupuri, respectiv pentru turişti individuali Preţul unui bilet este de 12 euro. După ce grupul nostru de ziarişti s-a reunit după micile cumpărături făcute, am început urcuşul spre cea mai vestită colină ateniană.

Intrarea pe Acropole (adică „*oraşul de* sus") se face, chiar din epoca micenianâ, pe versantul vestic al colinei, singurul accesibil, întrucât celelalte laturi sunt foarte abrupte. Am pornit pe un drumeag cam ca de munte, umbros, cu vegetaţie în jur. Este chiar Calea Sacră sau Drumul Sfânt (*le-a Odos*). Acolo, printre arbuşti, vedem de-aproape primul măslin şi putem atinge fructele din pom, constatând că sunt maronii, tari, foarte diferite de cele pe care le consumăm după ce au fost prelucrate. Pe măsură ce urcăm, admirăm imagini tot mai pitoreşti

ale capitalei Greciei. De asemenea, Propileele se pregătesc, din ce în ce mai maiestuoase, să ne întâmpine. Acropole este tot mai aproape…

Acropole (21)

Drumul modern de acces pe platoul Acropolei urmează drumul Panateneelor, „calea sacra". Panateneele erau cele mai importante festivităţi ateniene. După cum le descrie Demostene, erau celebrate în onoarea zeiţei Atena Polias, patroana oraşului, încă din epoca lui Erehteu exista o sărbătoare dedicată Atenei. Odată cu unirea, sub conducerea regelui de pe Acropole, Tezeu, a micilor cetăţi din Atica, festivităţile s-au extins, fiind sărbătorite în comun de toate triburile şi primind denumirea de Panatenee. Deja celebrate cu mare strălucire în epoca lui Pisistrate, au atins apogeul în epoca lui Penele.

Acropole, gloria Atenei şi a întregii civilizaţii greceşti, este o veritabilă fortăreaţă naturală, o colină stâncoasă, formând un platou situat la 156 m deasupra nivelului mării şi la 100 m de la baza oraşului. Colina Acropolei, folosită timp de cinci milenii, putea fi uşor apărată. Aici, pe o suprafaţă de aproape trei hectare, închisă de zidurile care pleacă de la intrarea Propileelor, se găseşte cel mai remarcabil ansamblu de monumente pe care le-a înălţat civilizaţia greacă: Partenonul Erehteionul, Propileele, Templul Atenei Nike, alte locuri de cult, sculpturi realizate de cei mai cunoscuţi artişti, care au scăpat de ravagiile timpului şi ale oamenilor şi care au fost reunite într-un prestigios muzeu. Perfecţiunea edificiilor, remarcabile prin proporţii, este fără precedent. Intrarea principală se află pe Dionyssiou Areopagitou, Plaka; tel.: 210 3214172 sau 210 3225385; metrou: Akropoli. Program: vara 8 – 20; iarna 8 – 16: 30 ţân weekend 8 – 14: 30); închis de sărbători; adrese internet: www.cufture.gr sau www.dragonridge.com/greece/Acropofis. fitm i…

Atent Acropole – simbolul Atenei

r i „i „j cp meanizai plătit stăpânului mărilor, Minos din Creta.

În timpul ES După el, puterea regală a slăbit, dispărând fe şi a moarţe erojcacojubg-ţi invazia în 1066 m

sub a (jmjnistrapa mareiuj aer".

concursuri de muzica şi gimnastica. asemenea, erau sacrificate animale. Toată populaţia Aticii participa

a diverse jocuri său. u loc compe *W* deffnitivântimpulluilodro Siregelr – F – alergări, curse de cai, curse de care i g *q*. combătăm asemened, emu. «Mai târ ZIUJ 5UD administraţia maremi

Toată populaţia Aticii participa căruia i s-a mai spus şi Olimpianul, giul Panateneelor, însă fiecare dupap. ştiţnţe] e şi arte] e au atjns apogeul, în timp cebilităţi: pe jos, călare, sau în care. regimul democratic s-a consolidat, ajungând mai de vază familii din Atena aveau pin maturitate. rao perioadă de stabilitate, legiul de a purta pe cap coşuri cu orrandt vigtieria ţării era p] mă) şi jatorjta pentru zeiţa. Acestea erau depuse-la stătu? răzi] or (je razj) Ojj (jar pentru ca's.au zeiţei Atena din Partenon. Metecii, oameni mine *se zr-nt*, aşa încât Atena aspi

«l-Xl-nnî at PUIPTli DUrt „k., nă *Am-t-nt-o* Z miânX /-ni mn! n-*Zmt* au – zjor e ar şi pmru e s-au n. Metecii, oameil (] eschis mine de argint, aşa încât Atena aspi-care nu erau cetăţeni atenieni, Purtlra, pe bună dreptate, să devină cel mai măreţ însemne stabilite de lege în acest sens. Joraş ai vremurilor sale. Pericle a propus cu ocazia Panateneelor erau eliberaţi Mânci proiectul de construcţii civice de pe

„Remi rip. muzica şi gimnastica, a b „u însemne stabilite de lege în acest senb. joraş ai vremurilor sale. Pericle a propus cu ocazia Panateneelor erau eliberaţi Mânci proiectul de construcţii civice de pe zonieri Practic, era o sărbătoare la care «Acropole, pentru a celebra victoria atenieticipa şi se bucura toată lumea. Jnlor contra perşilor, repurtată câteva

Pe la mijlocul sec. al XII-lea î.Hr., în Atir] eceriji mai înainte, dar şi pentru a reflecta

stau 12 mici cetăţi, cele mai importa» ea [zările politice şi culturale ale Greciei.

fiind Cecropia (viitoarea Atena), Eleusis» Cropole trebuia să devină un simbol al

Tetrapole (uniunea a patru oraşe) delupremaţiei Atenei din acele vremuri, iar

M ton în epoca regelui Cecrop s-a conţericle voia ca templele sale să fie cele mai

Itul Atenei care a şi dat numele Brumoase înălţate vreodată, simbol al mân Săţii! Următorii regi, printre care Erehiriei atenienilor.

Feeu Tezeu – care a unit sub conducerea După dispute aprige, legate de costurile rPtătile din Atica-au contribuit la progr «clicate ale proiectului, au început considezvoltarea Atenei în epoca micenjnicţiile, ridicate între anii 447 – 420 în

n cnn nnn! H1 Toţi au trăit în pabucranle au fost conduse de

celebrul scuip

(Trie se găsea pe Acropole, pe fi Fidias (490 – 431 î.Hr.), care a conceput

ulterior s-a înălţat Erehteionul. fânul amplelor lucrări şi apoi le-a coordoii locuiau în partea cea mai înalt* realizarea. El a vizitat şcolile de scuip

— Fului denumită Acropole (aerobă de la care a deprins „geometria

— Irinip1 nnlis – oraş) poporul trăiaţmelor, raportul dintre diverse părţi ale iaiţime, jjuu că lirrp oeţ pului. L-au impresionat îndeosebi lucră

I şi animale, dar şi cele ale lui *

lina fomfica Dintre regi, Tezeu es e palul fondator al oraş ulu v i că tot el a eliberat Atena de

„Policlet din Argos, redând oji iptat faimosul)) Disco5 bol". r ales

A fost construit mai întâi inegalabilul Partenon (24), apoi Propileele (22) şi abia după aceea Erehteionul (25) şi Templul Atenei Nike (23). A fost înălţat un magnific complex, cu trei temple în stiluri diferite şi o poartă monumentală, simbol al bogăţiei şi puterii la care ajunsese Atena, care fascinează încă lumea modernă.

S-a întâmplat aşa cum a prevăzut marele vizionar Peride: „Generaţii viitoare ne vor admira!". Frumuseţea sculpturilor expuse pe Acropole se datorează însă şi sfaturilor lui Socrate. Fiu al sculptorului Sofroniskos, Socrate vizita zilnic atelierele de sculptură şi îi statuia pe artişti: „Numai modelând după natură puteţi face statui vii. Diversele atitudini ale noastre provoacă în corp multe jocuri ale muşchilor, unii contractându-se, alţii destinzându-se, şi doar dacă surprindeţi astfel de momente veţi reuşi să daţi viaţă sculpturilor voastre".

Puţine edificii au fost adăugate ansamblului, ulterior, după epoca de aur, precum Templul Romei şi al lui Augustus, care atestă prezenţa cuceritorilor romani la Atena.

În decursul celor peste două milenii de existenţă, Acropole a fost afectat de jafuri, cutremure, poluare şi explozii. Decoraţiile generoase ale monumentelor sale au fost estompate, o parte dintre statuile sale din marmură sau bronz au fost distruse, iar multe dintre cele salvate sunt etalate prin diverse muzee. Cu toate acestea, Acropole, cu ansamblul monumentelor sale grandioase, clasice, elegante, continuă să rămână un obiectiv turistic privilegiat, pe care

doresc să-l vadă oameni de pretutindeni…

Atena *l'Acropole – simbolul Atenei*

Reconstituirea Acropolei –, Proptele

Atem

BT-statuia din

Piedestalul lui

ÎI < –, „.

Templul Atenei Nike Agrippa Brauronionul (Sanctuarul Arte misei Brauronia) Şalcoteca Statuia din bronz a Atenei Areforeionul (Casa Areforelor) Partenonul Erehteionul Templul roman.

Propileele

Intrarea monumentală de marmură de pe Acropole are coloane ionice sobre, impunătoare, reuşind, aşa cum au şi dorit vechii greci, să impresioneze pe oricine urcă pe colină. Formează un edificiu mare şi impozant, demn de caracterul sacru al ansamblului arhitectonic.

Sunt considerate cele mai reprezentative dintre toate capodoperele artei ateniene păstrate până în zilele noastre, o adevărată minune, detaşându-se de tot ceea ce există Grecia, chiar dacă nu au fost terminate „" *fw* mai rară a cepţiei.

Trecem de poarta Beule, prima intrare!

construită de romani şi denumită astfel] după numele arheologului francez care a descoperit-o în 1853 sub fortificaţiile, Urcăm pe o scară largă, care se teri partea superioară prin cea mai marţi intrare a Propileelor, porţile de ceremonie. Se pare că măreaţa scară era flancată de sta

1 – lrivo/jrrf;

mină în iar la

De asemenea, frontoanele au rămas fără sculpturi. După ce Atena a fost înfrântă de Sparta, lucrările n-au mai continuat, propileele se întind pe o lungime de 74 m, ocupând toată partea vestică a Acropolei. Sunt compuse dintr-un corp centrai dreptunghiular (24 m/18, 2 m) şi din două aripi laterale, la nord şi la sud. Din aceste trei subdiviziuni, cea principală poate fi considerată ca reprezentând Propileele propriu-zise. Două rânduri de coloane ionice separă edificiul central în trei părţi, în timp ce un zid de marmură, perpendicular pe cele două rânduri de coloane, îl divizează în două faţade. La rândul ei, fiecare faţadă este compusă din şase coloane dorice şi-un fronton. Fiecare coloană dorică are un diametru de circa 1,

5 m şi o înălţime de

MV Admirăm splendoarea Propileelor, cu aproape 9 m în cazy C0 onadei dinspre oraş şi l strălucind în lumina soarelui. & Circa 4 m, deci cam la jumătate, în cazul

C00 nadei orjer, tate spre Acropole, diferenţa de înălţime fiind cauzată de terenul înclinat.

Ionic

Proneee norti porticuri, vestibule, o Pinfcoiec –, de Conjuncţia între stilul doric şi cel i aţă în stâncă, întregul m-ar™ «reprezintă unul dintre elementele care au

— rss*” 1”.

efectat de trecerea timpului, impresvo) ume Mconferit armonie şi simetrie acestui poem astăzi prin armonioasa compoz îţi e ordmelo» rhitectural, lăudat de scriitori şi oratori, unii nnn îmbinarea efectelor plastice a ZBarnici, alţii chiar inamici ai Atenei. Zidul este

P™. t”— mh. h „i este dreptunghiular? Wntrerupt de cinci tta rantratăi de eremonii, fiind principală şi cea mai mare. alea de acces conduce la cele cinci porţi, prin n-are ionic. Edificiul este «PP

porţi, porticuri, vestit-scară săpată în stăm

±! SS 1 5SSK

are se ajunge spre Acropole. Prin intrarea îâui.

Işianimaecgretransp Orâaufnateriae e construcţie sau boi şi oi destinate icrificiului.

toate monumfinâee de pe Acropole, opileele sunt construite din marmură albă „** de pe muntele Pentelic. S-a folosit însă marmură gri de Eieusis, pentru a sparge notonia albului i-a sublinia anumite ele Din enorma intrare de pe dintre intrarea unui templu să” °, ™? complexă sil-cipală trecea Calea Sacră, pe unde când este vorba de o inuare””. Jorti eşneau dinspre Ceramicos nu doar oameni, monumentală» «i «im… «» taMMta… – h…

la & sânul *tră KS%Sf! st*

Pe exteriorul peretelui se nwi necesareropole au mai rămas 24 de coloane, di nenţele de care se >a9 a” ™Jj era) a lofe 13 în stare bună. Din faţadă se mai pentru deplasarea, maiţ pigtree nefinisajârează trunchiurile celor şase coloane lor a blocurilor de mar™că lucrărilor. f ce, care susţineau frontonul triunghiular, propileele (22)

Iar din corpul central s-au mai păstrat şase coloane ionice, care separau cele două părţi laterale.

Noi accedem pe aleea sudică, din dreapta. Interiorul edificiului este afectat de trecerea timpului. Urmele păstrate ne permit să ne imaginăm frumuseţea plafonului, cândva pictat şi poleit, redând un cer azuriu, cu stele de aur. În aripa nordică (la stânga cum intrăm), complet închisă, se aflau două săli, găzduind Pinacoteca (galeria de artă).

Albul pur al marmurei simboliza însăşi democraţia. Un bloc de marmură de 40 tone era scos de 10 oameni în 10 zile. În cariera din munte se făceau găuri în marmură cu dalta, care se umpleau cu bucăţi de lemn udate permanent, ca să se umfle. Presiunea egală, la distanţe egale, crăpa blocul de marmură. După o primă cioplire, marmura lua calea Acropolei. Doar jumătate din marmura extrasă, cea mai bună calitativ, era folosită. Pentru lucrările de pe Acropole s-au utilizat 180.000 tone de marmură. Blocurile de marmură erau cu mare precizie nivelate şi îmbinate fără mortar sau ciment, folosindu-se numai scoabe de metal. La construcţii lucrau circa o mie de oameni.

În timp ce se construiau Propileele – spune legenda – cel mai priceput meşter a căzut de la înălţime şi era în mare pericol să moară. Pericle era foarte supărat şi atunci a apărut zeiţa Atena şi l-a învăţat cum putea fi vindecat meşterul. Pericle i-a urmat sfatul şi omul a fost salvat. Drept mulţumire, el a înălţat o statuie de bronz în cinstea Atenei Hygieia, în apropierea locului unde a fost ridicat mai târziu şi un altar dedicat aceleiaşi zeiţe, construit după instrucţiunile lui Pyrrhus, şi a cărui bază circulară poate fi încă văzută la stânga Acropolei, sprijinită pe perete, în timp ce studiem Propileele.

Spre aripa nordică a Propileelor se află soclul mai puţin estetic şi mohorât al unei statui. Construit în sec. al II-lea î.Hr., piedestalul elenistic susţinea statuia unui admirator şi binefăcător al Atenei, probabil Eumene al II-lea, regele Pergamutoi. Apoi pe soclu s-a înălţat statuia lui Marcus Vipsanius Agrippa, ginerele lui Augustus. A mai rămas doar piedestalul lui Agrippa.

Propileele sunt ornate cu sculpturi, precum Hetmes sau curtezana Lena, iubita lui Aristogiton, supusă supliciului de către Hippias. Tânăra a preferat însă să-şi muşte limba decât să trădeze numele opozanţilor tiranului. De-a lungul timpului, poporul a denumit Propileele şi „Palatul lui Temis-tocle" şi apoi „Sala avmelor lui Licurg". Mai târziu, francii, catalanii, veneţienii, florentinii, turcii, care au ocupat succesiv oraşul Atena, sj-au instalat pe Acropole palatele,

serviciile administrative, depozitele de arme.

Dacă avem şansa de a putea privi de pe Propilee spre Pireu într-o zi senină, panorama este de vis; se pot vedea navele, iar în depărtare se zăresc insulele din Golful Saronic, precum şi munţii din Pelopones.

Templul Atenei Nike

La dreapta Propileelor, în sud-vestul Acropolei, se înalţă micul templu al Atenei Nike (23), care comemorează victoria ate-menilor contra perşilor. De aceea, templul este orientat înspre insula Salamina. Micul

Atena templu ionic, elegant şi graţios, se află pe o platformă care domină insulele Golfului Saronic şi găzduia o statuie a zeiţei Atena. Este închinat victoriilor militare ale Atenei. Aici erau onoraţi atenienii morţi în bătăliile victorioase şi tot aici oemanii se rugau zeiţei, să-i ajute pe cei care plecau să lupte. Pe atunci, templul avea scară proprie, pentru atenienii să poată ajunge direct, fără să mă treacă prin Propilee, încă din epoca preis-l torica această platformă strategici a fost uti lizată şi ca loc de observaţie, pentru a preveni eventualele incursiuni ale inamicilor! venite în special de pe mare, Aşa se explic şi cultul foarte vechi al Atenei Nike, Victoriei. Grecii denumiseră acest loc pygos adică bastion.

Aici ne amintim de legenda regele Egeu, pe vremea cama nave cu pânze plecau în fiecare an spre insula Creta, pent

Templul Atenei Nike (23)

Acropole – simbolul Atenei a plăti tribunii oraşului Atena către regele Minos. Şapte băieţi şi şapte fete plecau să moară în arenele Cretei, într-un joc periculos cu tauri. Tot legenda spune că tinerii erau devoraţi de Minotaur – un monstru jumătate om, jumătate taur – închis în Labirint, unde erau aduşi tinerii atenieni. Tezeu, fiul regelui Egeu, a dorit să facă parte dintr-un astfel de grup, pentru a-l ucide pe Minotaur. A reuşit să omoare monstrul şi, apoi, cu ajutorul prinţesei Ariadna a ieşit din abirint şi a părăsit oraşul Cnossos. Dar, în mpul călătoriei de întoarcere, a uitat să chimbe pânzele navei, să le ridice pe cele [be, semn al victoriei, cum convenise cu atăl său. De pe bastion, unde-şi aştepta ngrijorat fiul, bătrânul rege Egeu a zărit în epărtare pânzele negre. De durere şi-a pier-ut minţile şi s-a aruncat pe stând, spre marea care îi va purta numele, Marea Egee. Cu timpul, Nike a fost identificată cu ei ţa Atena. I-a fost înălţată o statuie din emn, care o

reprezenta în picioare, ţinândntr-o mână o cască, dar n-avea aripi – deşi se de ea că Nike a venit la Atena în zbor – aşa că s-a zis Nike Aptere, adică Victoria fără aripi. echiul templu a fost distrus de perşi în anul î.Hr.

[emplul Atenei Nike, din marmură albă, de jentelic, are patru coloane ionice, elegante, pe pda de est şi alte patru pe latura opusă, cea vest, fiind astfel un templu amfiprostif. ingimea templului este de 8, 27 m, lăţimea – 15, 44 m, iar înălţimea – de 4, 66 m. Coloanele la bază diametru) de O, 52 m, iar ia vârf 13 m. Templul este înconjurat în exterior de şi cu reliefuri. Construcţia actualului templu început în anul 421 î.Hr., după planurile lui Micrates, care lucrase şi la construcţia Menonului.

Friza principală îi reprezintă pe zeii Of [m^2 u în i. Evident, locul de onoare îl ocupă zeiţa Atena, aflată în picioare între Zeus şi Poseidon. Venus şi Eros, Demetra şi Core întregesc ansamblul. Pe celelalte laturi ale templului frizele redau bătăliile dintre greci şi perşi, dar şi luptele dintre greci, care au izbucnit după alungarea perşilor.

Din păcate, o parte a basoreliefurilor a fost distrusă de *timp*, iar cele din partea nordică şi vestică se găsesc la British Museum (acum pe templu se află doar copii).

Spre sfârşitul secolului al V-lea î.Hr. au fost înălţate pe trei laturi ale pygosului (în nord, vest şi sud) parapete cu înălţimea de un metru. Feţele lor exterioare erau ornate cu splendide basoreliefuri, aflate în prezent la Muzeul Acropolei. Mari artişti, ale căror nume din păcate nu se cunosc (printre care, probabil, şi Calicrates însuşi), inspiraţi de războaiele victorioase, redau animalele sacrificate şi trofeele cucerite în bătăliile contra barbarilor, pe care le oferă zeiţei protectoare a oraşului.

Aşezată în centrul imaginilor, pe o stâncă, zeiţa victorioasă „Atena încheindu-şi sandaua" este mai încântătoare decât oriunde. Sau poate îşi scoate sandalele, pentru a păşi cu picioarele goale prin altar. Veşmintele sale sunt mulate pe corp, de parcă ar fi ude, dezvăluindu-ne trupul ei armonios. Sunt redate cu mare măiestrie formele corpului şi mişcările, într-o compoziţie de mare rafinament Sculptura este expusă la Muzeul Acropolei, în sala VIII.

Templul Atenei Nike a fost demolat în 1687 de turci, care au luat de aici materiale pentru fortificaţii. Din fericire, bucăţile

Atena! *Acropole* – *simbolul Atenei* te de filmat templele şi

monumentele. Acropole află pe Acropole. Fotografia apară un Oraş cu

mate limbile pământului, turişti – maximă momente dintre cele mai p templeie şi monumemeje. neropoie încă află pe Acropoie. ruu-c-M-i). *În* este un oraş viu, trăieşte cu intensitate toate limbile pământului, tuns – momeme dintre ceţe mai plăcute mulţi în ţinute sportive, dar şi por yJ din ţa vremelnicilor săi „locuitori", al fiice anumitor ţări sau chiar veş număr, însumat într-un an, l-ar putea i-T.i-miri «jpnci. paiam; f™

respective au fost regăsite şi în 1835 s-a putut începe reconstrucţia templului, care a durat până în 1842. O a doua renovare s-a făcut în 1940.

După ce am vizitat Propileele, ne îndreptăm către maiestuosul Partenon (24), aşezat pe soclul său masiv, admirând în stânga profilul elegant al Erehteionului (25). Au trecut pe-aici, de-a lungul timpului, conducători puternici, împăraţi şi regi, artişti, celebrităţi, bogătaşi… Au urcat pe Acropole, de-a lungul istoriei milenare, şi sclavii care au cărat şi au cioplit piatra, dar şi, desigur, marii conducători adepţi ai democraţiei, Clistene, Temistode, Penele, Aldbiade, filosofii Socrate, Platon şi Aristotel, dramaturgii Eschil, Sofocle, Euripide, istoricii Herodot, Tuddide şi Xenofon, artiştii Fidias şi Praxitele. Şi câţi alţii…

Edificiile de pe Acropole sunt perfect proporţionale. Au fost realizate tară planurile cu care suntem obişnuiţi în zilele noastre, dar s-au folosit din plin cunoştinţele de geometrie din vremea aceea.

Dar politeismul Gredei antice este o religie puternic marcată de specificul uman, reflectat cu mare talent de edificiile de pe Acropole. Viaţa pasionantă a zeilor, plină de lupte, de aventuri extraconjugale, de mezalianţe între zei şi muritori, de invidii, şiretenii, violenţe, binefaceri, mărinimii, crime şi recunoştinţă, intrigi şi lupte a fost o bogată sursă de inspiraţie pentru edificiile de pe Acropole, cum avem să ne convingem. Când am trecut de Propilee, am avut impresia că am nimerit chiar la sărbătorile Panatenee: o mulţime de oameni, din toate colţurile lumii, par a sărbători bucuria că se alia pe Acruyuic. – o – toate limbile pământuluuurişti

mulţi în ţinute sporţi: nţe după» um vi-a v-m-uw.u„*T-wll*, *a*, fiice anumitor ţări sau chiar veş număr, însumat într-un an, l-ar putea ultima modă. Tricouri, şepci, pa M echivala pe cel al populaţiei întregii Grecii, ochelari de soare, ceasurue marca, 3 Fotografiile din ghidurile turistice ilustrate, pantofi de sport, inclusiv celebra ™ JJ foarte

frumoase de altfel şi chiar poetice, Nike, inspirată din denumirea e p. a înfăţişează de multe ori obiectivele „moarte”, Atenei Nike, sugerând victoria… Mon J oameni, de parcă ar fi părăsite sau s-ar şi mai ales tinerii, au vreme, cana’s jsub incidenţa vreunui blestem, încât odihnesc, eventual savurând şi cate-u Japroape te miri de animaţia care domneşte să privească la dotările „concurenţei să Jacoţ Oi ai în minte imaginile studiate potenţialele muze ale artiştilor conte™plârguincios, în prealabil. Atena şi templele răni şi să le compare cu proporţiile per ecwe-ează însă ca turiştjj [Deveniţi mai ale cariatidelor… Acolo este un loc viu,»nţe] epţi sau, cu siguranţă, mai cunoscători, e panorama splendida a mw «. i, *care* şi nenumărate stele runerare şi monu! jmorţalizeze momentul, Scaftente votive, enumerate în scrierile lui ” preajma templelor sau filmând fiusanias. Păşim pe urmele lor, pe Calea

Poze” … – hili şi politicos! te pot rufteraj care a fost modernizată, devenind un zor btraini anwuiu? → „… – i

* 1 faci poze, individuale sau de gn» um de… ciment, destinat turiştilor, pen

— A – i ameni de toate vârstele şi etniilu a preveni uzura marmurei de pe întâlneşti o. ai oreionaţi şi «ropole. Zărim resturi de ziduri şi fundaţii

Aciarini suntin gencidi „iai… M… n strunci parcă de importa» altor sanctuare, socluri, capiteluri rasturserioşi-mai p «nt Hm IOC fără este, coloane. Marmura albă a templelor faptului că sumosi americanii swâluceşte sub razele soarelui, amplificând f-l Ltedefto saudefotogr Aina. Aproape nu poţi privi în jur fără dotaţi cu aparate de li mă l de soare!

de ultimă generaţie5 l După ce ieşim din Propilee, cel mai români şi, departe se ţa a-enejportane templuj legendstă ce} a

Pelerinajul de pe vreau» d. *M*. & se

parcă s-a generalizat, nu conţinei: incluzând un grup de monumente, princip ă la festival oameni 5” încâjjhre şi statuia din bronz a zeiţei, ridicată

Totuşi, spaţiul este atât Jatenieni, se presupune, cu ocazia dumei poţi plimba şi pop admira în vi ţie a trepidant, turiştii sunt interesaţi *m*. njejociaţi vjzjta *fa* pe COpoei monumentele şi templele celebre, «între propjiee şi Partenon domina ioritatea sunt în excursie şi vor să ltâdată colosala statuie a Atenei Promacos.

] – Ljne Contemplă cu mare plăcerelpoi, la dreapta, se aflau mai multe sancturie panorama splendidă a Atenei, offinenumărate stele funerare şi monu

„T” i; –, flTQ mnmentUL. w – Mipnrp unrivp prin mprai-ţi în srriprilp lui

— D DHA DVJM *”, „l „*”.

din anul 429 î.Hr. Din statuie a mai rămas însă doar baza semicirculară, Urmează, alături, Brauronionul sau Templul Artemisei Brauronia, al cărei cult, importat din Brauron, era celebrat mai ales de fete şi de femei. Templul a fost construit mai întâi de Cimion, dar a fost transformat cu ocazia construcţiei Propileelor de către Mneside. Aproape de intrare se găsea Calul Troian, din bronz, menţionat de Aristofan în piesa „Păsările”, în anul 414 î.Hr.

În faţa templului se găseau alte statui ale Atenei, cea mai cunoscută fiind statuia Atenei Promacos, din bronz, înaltă de 9 m. Statuia, reprezentând-o pe zeiţa Atena înarmată, a fost sculptată de Fidias şi a fost inaugurată în anul 454 î.Hr. Pe Acropole însă doar vestigiile fundaţiilor mai amintesc de acele statui. Continuându-ne periplul, ajungem la Templul Atenei Ergane sau muncitoarea, unde aduceau ofrande zeiţei chiar cei care le produceau. Ţăranii veneau aici cu mostre din primele lor recolte. Alături era şalcoteca sau depozitul de bronzuri (arme sau obiecte pentru navigaţie), realizate în ateliere manufacturiere, a căror protectoare era considerată tot Atena Ergane. Pe Calea Sacră ajungem apoi la Partenon.

Partenonul

Pe partea cea mai înaltă a colinei sacre se înalţă Partenonul (24), capodopera arhitecturii greceşti, Templul o celebra pe Atena, zeiţa şi protectoarea oraşului şi reprezintă apogeul civilizaţiei greceşti antice. Este cel mai cunoscut edificiu din lume, opera nu doar a unui singur artist sau rezultatul celor 15 ani cât au durat lucrările de construcţie.

Atena

Partenonul (24)

paiieii**»” \-*i*

C h rânduc rea şi girul M Kdias e%– … n.

Nfa sub conteea? luni sculptai –”, „şi nu are bz.

atorul ansamblului de «om *p* ale edificiului 51, de asmen, *v*

apropiat O «nste f's «t-minată Străa-eneelorc

1»

ci creaţia unei întregi naţiuni, reuşita unei civilizaţii în totalitatea sa. Valorifică experienţa acumulată în arhitectură, sculptură, pictură, chiar şi filosofie, timp de mai multe generaţii, De asemenea, fructifică religia, mitologia şi istoria grecilor. La peste două milenii de când a fost înălţat, Partenonul rămâne clădirea cu cea mai mare influenţă asupra arhitecturii occidentale. Este, aşa cum s-a dorit, un simbol al succesului!

Amplasarea îi construcţia. Partenonul pe care-l putem vedea în prezent nu este primul edificiu ridicat în acest loc. După cum putem constata examinându-i baza, pe amplasamentul său actual a existat anterior un alt sanctuar, vechiul templu fiind demolat de perşi în anul 480 î.Hr., înainte chiar de a fi terminat.

Când Pericle – părintele Partenonului a intrat în politică, perspectivele Atenei deveniseră deja strălucite. Preocupat de lucrările publice, a construit mai întâi un zid uriaş pentru a fortifica oraşul şi portul, stârnind astfel invidia spartanilor. Avea ambiţia ca Atena să devină şi din punct de vedere arhitectonic cel dintâi oraş-stat al Greciei, Cu toate acestea, când a propus în Parlament construirea Partenonului, atenienii s-au opus, invocând din nou costurile uriaşe. Dar Pericle a ştiut cum să-i convingă, mizând tocmai pe mândria lor. i-a anunţat că va înălţa totuşi templul, pe banii lui, dar îşi va înscrie pe fronton, la loc de cinste, propriul nume, în loc de cel al Atenei. Provocarea şi-a atins ţinta, tocmai cei care-l invidiau devenind primii adepţi entuziaşti ai ideii. Apoi, în anul 447 î.Hr. „Pericle a ales locul edificiului, pe amplasamentul vechilor

Acropole – simbolul Atenei constant pe toată înălţimea lor, fiind mai zvelte spre capitel. Această caracteristică a coloanelor este unul dintre elementele principale care conferă graţia, supleţea şi vivacitatea pe care le emană edificiul.

Partenonul este un templu doric, amfiprostif (având coloane pe faţada principală, dar şi pe cea opusă) şi peripter (cu un singur rând de coloane), cu o lungime de 69, 51 m, o lăţime de 30, 86 m şi o înălţime de 20, 1 m. Situat pe platforma cea mai înaltă de pe Acropole, aşezat pe un postament, are frontonul principal orientat spre est. Are câte 8 coloane pe fiecare dintre cele două faţade, şi câte 17 coloane pe fiecare latură, numărul lor total fiind de 46. Coloanele au o înălţime de 10, 45

m, diametrul inferior de 1, 90 m şi diametrul la nivelul capitelurilor de 1, 45 m, iar înălţimea antablamentului de 3, 27 m. Fiecare coloană are 20 de carteluri şi nu are bază.

Perfecţiunea prin corecţii optice. Con-itructorii templului, cunoscători ai legilor perspectivei, au folosit artificii vizuale albă, dar cu muyuj. a *v*". –, *L* fierului din compoziţia ei, o nuanţă w ivoir, parca mai elegantă chiar decât alţi-w întregul edificiu este înconjurai – i – Urtn Mnr nu este! pentru ca edificiul să fie perfect. Astfel, axele verticale ale coloanelor nu sunt perfect perpendiculare pe baza templului. Toate coloanele sunt înclinate spre interior, iar cele patru din colţuri sunt mai sofisticate, înclinate spre axa care divizează unghiul în două părţi egale (bisectoarea). Ultimele coloane prezintă o înclinaţie de aproximativ 7 cm. De asemenea, pentru ca acele patru coloane din colţuri să nu pară mai mici decât celelalte, din cauza izolării lor în spaţiu, au fost construite cu un diametru consolidat, iar distanţa lor faţă de coloanele alăturate este diminuată. Astfel, este evitată impresia creată de marile edificii, că partea superioară se înclină în exterior, iar pe de altă parte templul câştigă în soliditate şi poate rezista mai bine la eventualele cutremure de pământ. Practic, în ansamblu, niciun element al Partenonului nu este construit în linie dreaptă. Baza este, de asemenea, puţin curbată, fiind mai înaltă la mijloc decât la extremităţi. Nivelul din mijlocul templului este cu IO cm mai înalt decât extremităţile construcţiei şi această curbură este transmisă în tot edificiul, inclusiv pe acoperişuri. În această manieră este compensat efectul iluziei optice, care face ca liniile orizontale foarte lungi să pară curbe în mijloc şi, totodată, reprezintă o soluţie pentru evacuarea apei de ploaie, evitând inundarea interiorului. La rândul lor, treptele de la intrare sunt la mijloc uşor curbate în sus, pentru ca de la depărtare să pară drepte. Rafinamentele respective sunt realizate manual. Aceste artificii optice amplifică efectul estetic, încât templul pare perfect. Acoperişul era din ţigle de marmură, sprijinite pe căpriori de lemn.

Şi totuşi, spre perfecţiune poţi tinde doar asimptotic. Te apropii tot mai mult, oricât de mult, dar n-o poţi atinge niciodată. Poate de aceea Perlele pare trist, în reprezentarea făcută de Fidias. Este oare perfect Partenonul?

Basoreliefurile Partenonului sunt considerate cele mai frumoase realizate vreodată. Bogatele decoraţii sculptate, policrome,

care contribuie e perfecţiunea arhitecturală a monumentului, prin armonie şi echilibru, includ 92 de metope, cele două frontoane şi friza ionică înconjurătoare. Dintre toate acestea, numai o mică parte a fost conservată şi doar puţine sunt expuse la Muzeul Acropolei.

Metopele Partenonului de pe frizele laturii estice ilustrează scene din Giganto-machie, adică din lupta dintre zei şi giganţi, confruntare în care este reprezentată zeiţa

Atena

Atena. Metopele de pe frizele laturii sudice sunt cele mai bine conservate şi reprezintă scene din Centauromachie, adică din lupta dintre lapiţii din Tesalia şi centauri. Celebrarea căsătoriei Sui Pirithous, regele iapiţiei, a fost perturbată de centauri, care băuseră cantităţi mari de vin. La această bătălie a luat parte şi Tezeu, eroul Atenei, prietenul regelui Pirithous. Pe metopele laturii de vest sunt reprezentate scenele Amazonomachiei, lupta lui Tezeu contra amazoanelor care asediau oraşul. Metopele dorice de pe cele trei laturi sunt în stil clasic. U rândul lor, metopele dorice ale frizei de pe latura de nord – unde stilul clasic se amestecă uneori cu elemente arhaice reprezintă scene din războiul Troiei. Întâlnim aceleaşi subiecte redate pe multe alte monumente, dar în cazul Partenonului scenele capătă o semnificaţie aparte. Reprezentând victoria zeilor, dar şi pe cea a propriilor străbuni contra monştrilor şi respectiv a cotropitorilor, atenienii celebrau, de asemenea, victoriile lor de la Maraton şi Sala-mina, contra năvălitorilor veniţi din Asia. Personajele sunt triumfale, unele fiind redate efectuând mişcări energice. Simbolismul acestor reprezentări este explicit. Este vorba, după o luptă aprigă, despre victoria frumuseţii, dreptului, democraţiei şi civilizaţiei, contra urâţeniei, barbariei şi tiraniei.

Dintre sculpturile celor două frontoane ale templului, doar un mic număr de fragmente au fost conservate, din pricina degradărilor succesive suferite.

Frontonul estic, cu lungimea maximă de 27 m şi înălţimea de 3, 5 m, situat deasupra intrării principale a templului, reprezenta

Acropole – simbolul Atenei naşterea zeiţei Atena. Frontonul vestic, în schimb, reprezenta evenimente petrecute la Atena, pe stânca Acropolei. Acolo are loc disputa dintre Poseidon şi Atena, în timpul căreia fiecare a dorit să demonstreze că era cel mai potrivit să protejeze oraşul. Chiar şi numărul foarte *mic* de sculpturi pe care de

putem vedea pe frontoane sunt copii. Cele mai multe vestigii originale se găsesc la British Museum din Londra. Din numărul extrem de limitat de fragmente adăpostite la Muzeul Acropolei, cel mai complet este grupul splendid al Cecropilor.

Friza marilor Panatenee este friza ionică din jurul cellei (sala principală a templului), ansamblul sculptural cel mai original şi singular. Pe această friză continuă, cu o lungime de 160 m, care decorează exteriorul *cellei*, sunt reprezentate aproximativ 600 de figuri de zei, oameni *şi* animale, într-o compoziţie remarcabilă, care reconstituie procesiunea Panateneelor.

Fondul frontoanelor era roşu. Metopele erau pe un fond galben-brun închis, iar ornamentele frizei erau colorate în roşu, brun, auriu şi alb. Triglifele erau albastre.

Zidurile de marmură care închideau naosurile (sălile interioare) au fost în cea mai mare parte distruse, iar fragmentele lor au fost dispersate. Au mai rezistat doar pereţii opistodomului (vestibulul posterior), dar şi aceştia sunt degradaţi.

Partenonul a avut o istorie zbuciumată. A supravieţuit în stare bună până la sfârşitul epocii romane. Degradarea lui a început în perioada creştină, mai întâi din cauza fanatismului religios.

În epoca împăratului Justinian s-a decis transformarea marilor temple în biserici creştine. Astfel, Partenonul a devenit în anul 630 biserica Sfânta Sofia şi mai târziu biserica Sfintei Fecioare Maria, în 1204 francii participanţi la a patra cruciadă au transformat Partenonui în biserică catolică, iar în 1466 turcii au preschimbat-o în moschee, construind şi un minaret pe unghiul sud-vestic al construcţiei. Dar distrugerea cea mai gravă s-a produs în timpul asediului veneţienilor asupra Acropolei ocupate de turci. Pe 26 septembrie 1687, dogele veneţian Morosini şi-a instalat artileria pe colina Filoppapou şi a bombardat Acropole. Un obuz a căzut pe Partenon, depozitul de praf de puşcă instalat aici a explodat şi capodopera lui Peride s-a transformat într-o tristă ruină. Şi, ca şi când acest dezastru nu era suficient, Morosini a încercat să scoată câteva sculpturi de pe frontonul vestic, care au căzut şi s-au spart în bucăţi.

Apoi, în 1802, Lordul Elgin, pe atunci ambasador al Marii Britanii la Constantinopol, a reuşit să smulgă consimţământul sultanului pentru a lua, până în 1803, câteva piese şi inscripţii de pe Partenon şi de pe alte monumente de pe Acropole. Astfel, cu acceptul

ocupanţilor turci, Lordul Elgin a scos *14* me-tope, 27 de sculpturi de pe frontoane, aproape a treia parte din friza Panateneelor, un capitel (din două bucăţi, pentru a uşura transportul), precum şi mai multe elemente de pe alte monumente, pe care, în 1816, le-a cumpărat British Museum, cu 35.000 de lire. Grecii solicită însă insistent repatrierea moştenirii lor, considerând vânzarea respectivă ilegală, dar britanicii susţin că pot fi păstrate mai bine la British Museum.

Atena

Nici măcar demersurile celebrei actriţe şi politiciene Melina Merkouri, fost ministru al culturii, n-au avut succes.

Erehteionul

Ne-am continuat vizita pe Acropole, dar n-am urmat traseul drept înainte, care ne-ar fi condus spre Muzeul Acropolei, ci ne-am abătut spre stânga. Astfel, după ce am admirat frumuseţea viguroasă a Partenonului, templul de ordin doric, ne încântă acum eleganţa şi graţia de sorginte feminină ale templului ionic Erehteion (25). Considerat cel mai sacru loc de pe Acropole, templul nu era dedicat, cum se obişnuia, unui singur zeu, ci mai multor zei, fiind totodată şi monument funerar al unor eroi ai Atenei preistorice, în acest ansamblu de mai multe sanctuare se celebra cultul pământului (al Mamei Gaia sau Terra), al lui Heraistos, al Atenei şi al lui Poseidon, De altfel, legenda spune că aici s-au confruntat Atena şi Poseidon pentru supremaţia asupra cetăţii. Tot aici a trăit şi a fost înmormântat Erehteu, fiul adoptiv al Atenei.

Erehteionul (25)

Erehteionul a făcut parte dintre proiectele grandioase ale lui Perlele, dar construcţia sa a început abia în anul 421 î.Hr. şi s-a încheiat în anul 405 Î.H… Arhitectul său a fost probabil Mnesicle, cate a găsit soluţii ingenioase pentru denivelările terenului. Ca atare, planul edificiului este complex şi inedit Partea rectangulară (24, 08 m/13 m) a templului este împărţită în sanctuarul Atenei Polias înspre est şi sanctuarul lui Poseidon-Erehteu înspre vest, înspre nord se află un portic cu coloane ionice, iar înspre sud se găseşte celebrul Portic al Cariatidelor. Este o capodoperă a arhitecturii antice greceşti, datorită formelor sale graţioase, bogăţiei detaliilor şi decoraţiilor, caracterului original, elegant şi rafinat.

Pe faţada estică, intrarea principală în templu ne întâmpină cu cinci coloane ionice, câte au mai rămas în picioare din cele şase care

formau porticul, înalte de 6, 80 m, coloanele formau un vestibul care conducea spre naosul Atenei Polias (protectoarea cetăţii).

Porticul nordic ne întâmpină cu şase coloane, considerate capodopere ale stilului ionic. Cele patru coloane de pe faţadă şi cele două laterale, câte una pe fiecare latură, formează, amplasate astfel, un magnific vestibul, prin care se intra în sanctuarul lui Poseidon-Erehteu, printr-o uşă monumentală, dar elegantă. Frumuseţea decoraţiilor de aici este remarcabilă. Cu capitelurile ionice frumos ornamentate, cu plafonul decorat, şi, mai ales, cu uşa impozantă, bogat împodobită cu palmieri – care în antichitate era pictată şi înfrumuseţată cu accesorii metalice aurite – porticul nordic al Erehteionului este considerat bijuteria cea mai strălucitoare a artei atice, care spre sfârşitul sec. al V-lea î.Hr. ajunsese la apogeu.

Acropole – simbolul Atenei

Partea vestică a Erehteionului adăpostea şi un fel de anticameră, denumită sala *apelor*, unde se zice că se aduna într-o fântână apa sărată care a ţâşnit de sub tridentul lui Poseidon, Sanctuarul nimfei Pandrosa reprezintă locul unde Pallas Atena a oferit oraşului măslinul, marele său dar. Dar măslinul pe care-l putem vedea în prezent pe latura vestică a Erehteionului a fost plantat la începutul secolului trecut, în locul celui antic sacru, care a ars în timpul invaziei perşilor, dar care – se zice – în ziua următoare avea ramuri şi frunze proaspete.

Însă opera arhitecturală cea mai originală şi mai admirată este porticul Cariatidelor, situat pe latura sudică a Erehteionului, în faţa Partenonului. Denumite la început *kore*, graţioasele statui de femei, care susţin acoperişul templului, au primit denumirea de Cariatide după epoca romană, având ca sursă de inspiraţie frumuseţea fetelor din oraşul Caries din

orticul Cariatidelor (26)

Laconia, care executau dansuri rituale în onoarea zeiţei Artemis. Cariatidele purtau peste coafură un coş, mai precis un capitel circular, ornat cu coronament ionic, pe care se sprijinea acoperişul porticului. Sunt înveşmântate cu tunici lungi, ale căror cute sunt asemenea cartelurilor coloanelor ionice.

Inevitabil, Erehteionul a fost afectat de trecerea timpului şi a suferit mai multe transformări. Astfel, acoperişul templului, din bârne de lemn, precum şi mobilierul, au ars în incendii, înnegrind pereţii. De asemenea, multe părţi ale edificiului au fost demolate cu ocazia

transformării Erehteionului în biserică, în sec. al VII-lea d.Hr. Apoi, francii l-au utilizat ca palat, iar comandantul militar turc al oraşului sj-a instalat aici haremul, în anul H63. Totuşi, monumentul a fost păstrat într-o stare satisfăcătoare până în anul 1827, când, în timpul Războiului de Independenţă, a fost distrus parţial de un obuz turcesc. În prezent edificiul este restaurat: găurile au fost umplute cu marmură şi s-au realizat copii ale unor detalii, originalele fiind expuse şi protejate la muzeu.

În apropiere de Erehteion, dar şi de zidul Acropolei, se află ruinele unui edificiu din sec. al V-lea î.Hr., Casa Areforelor, unde locuiau, în fiecare an, câte două arefore, fetiţe cu vârste între 9 şi îl ani, de origine nobilă, alese să participe, alături de preoteasa Atenei, la confecţionarea peplosului sacru.

După ce am vizitat Erehteionul, ne îndreptăm spre Muzeul Acropolei (26), trecând pe lângă alte vestigii, Traversăm situl primitiv, unde în jurul palatului regal şi al

Atena unui sanctuar au trăit, în epoca miceniană, primii locuitori ai Atenei, întâlnim şi micul templu rotund, amplasat pe o bază dreptunghiulară, ridicat de atenieni, dar dedicat Romei şi lui Augustus. Este un loc de popas pentru majoritatea turiştilor – noi n-am tăcut excepţie – care preferă ineditul turn pentru a face poze şi a contempla, de la o oarecare înălţime, monumentele Acropolei.

Mai facem apoi încă o escală, pentru a admira panorama versantului sudic al Acropolei, cu o splendidă imagine a Teatrului lui Dionysos (29). Pe măsură ce privirile se îndepărtează mai mult, Atena îşi etalează aparenta nemărginire, în sfârşit, intrăm în Muzeul Acropolei, iar răcoarea dată de aerul condiţionat care ne întâmpină este o adevărată binecuvântare, după ce am înfruntat cu curaj soarele arzător, ca să putem vizita templele Acropolei.

Muzeul Acropolei este situat în extremitatea sud-estică a sitului şi expune opere de artă (sculpturi, statui în stil sever – de la începutul sec. al V-lea î.Hr., ceramică, piese de arhitectură) descoperite de arheologi pe platoul sacru. Muzeul a fost fondat în 1878 şi reconstruit după al doilea război mondial, pentru a adăposti exclusiv colecţia de valoare inestimabilă a vestigiilor de pe Acropole. Clădirea muzeului este situată mai jos decât nivelul Partenonului, datorită terenului denivelat Exponatele sunt prezentate în ordine cronologică, reflectând într-un mod foarte clar istoria artei atice, de la perioada arhaică (800 –

600 î.Hr.), la epocile clasică (500 – 400 î. H,), elenistică (300 î.Hr.) şi romană. Aici se găsesc autenticele Cariatide ale Erehteâonului. Alte piese remarcabile expuse în cele nouă săli ale muzeului sunt sculpturile şi basoreliefurile provenind de pe frontoane, frize şi metope ale Partenerului.

Erehteionului şi Templului Atenei Nike. Admirabile sunt şi reprezentările de oameni-şerpi, luptele cu tauri şi cu lei, statuile „kuros" încărcate cu podoabe, sub influenţa orientală, statuile din epoca „severă" – denumită astfel deoarece sculpturile nu sunt înfăţişate niciodată zâmbind – de după războaiele medice, statuile din epoca clasică, cu proporţii bine stabilite, dar şi capetele de bărbaţi macedoneni, recunoscute după frunte şi baza nasului. Program: vara 8 – 19; iarna 8: 30 – 15, zilnic (înweek-end8 – 14: 30).

În primele trei săli ale muzeului sunt expuse lucrări din sec. VI î.Hr. Fragmentele de pe frontoane înfăţişează scene mitologice. Sălile IV şi VI adăpostesc o unică şi prestigioasă colecţie de feorai (*kore*, la singular, înseamnă în limba greacă fotă), statui votive, din anii 550 – 500 î.Hr., reprezentând, probabil, preotese ale Atenei, Pentru prima dată în istoria civilizaţiei, statuile nu mai sunt figuri reci şi inexpresive, ci devin vivace, feminine, sensibile, parcă ar comunica, sunt expresive.

Atena gânditoare

Acropole – simbolul Atenei radioase, cu surâsuri enigmatice, frumoase, bogat pictate, îmbrăcate cu tunici şi veşminte cu pliuri, poartă bijuterii (cercei, lănţişoare 3 a gât, diademe). Toate ţin în mână obiecte simbolice, în rafinamentul deosebit al execuţiei se remarcă o puternică influenţă ionică. Cele mai multe sunt expuse în semicerc, în sala IV, în mijloc aflându-se o statuie a Atenei.

Sala V expune şi un fronton din vechiul templu al Atenei, de pe vremea lui Pisistrate, având ca temă o Gigantomachie, reprezentând o scenă din bătălia în care autoritara zeiţă, împreună cu Zeus, se lupta cu giganţii, simbolizând triumful grecilor asugra forţelor primitive.

Înainte de sala VI putem admira şi alte obiecte interesante: vase atice, geometrice, cu figuri negre şi roşii, diverse sculpturi din marmură, precum şi bucăţi de lemn care făceau legătura între tamburii coloanelor Partenonului.

În sala VI sunt expuse şi statui în stil sever. Celebrul basorelief Atena gânditoare (denumită de unii autori şi meditativă sau contemplativă), cu înălţimea de O, 51 m, realizat prin anul 460 î.Hr., o

reprezintă pe zeiță cu capul aplecat pe lance, contemplând tristă o stelă funerară, considerată ca un simbol al limitei. Lucrarea a stârnit multe controverse, şi, nu întâmplător, recenta ediţie a cărţii filosofului Gabriel Liiceanu „Despre limite" are ca ilustraţie pe copertă chiar această imagine.

Sălile VII şi VIII expun, printre altele, fragmente de pe friza Erehteionului şi metope de pe latura sudică a Partenonului, foarte bine păstrate, înfăţişând lupta dintre lapiţi şi centauri, în sala IX, ultima, admirăm sculpturi clasice, dar cele mai studiate exponate sunt totuşi cele patru cariatide originale de pe Erehteion, singurele rămase la Atena şi păstrate cu mare grijă, la temperaturi controlate. Cariatida înstrăinată de lordul Elgin se află la British Museum din Londra, iar alta s-a pierdut, după ce a fost luată de turci.

După ce ieşim din muzeu ne îndreptăm spre Belvedere, locul special amenajat pentru a admira panorama Atenei, situat în partea opusă Propileelor.

Apoi, lângă steagul Greciei, înălţat pe Acropole, citim inscripţia dedicată celor doi eroi evzoni, de 18 ani, care făceau de gardă la steagul Geciei în noaptea de 30 mai 1941. Când naziştii le-au ordonat să înlocuiască drapelul grecesc cu cel nazist, ei au coborât steagul ţării lor, s-au înfăşurat cu el şi s-au aruncat în gol, pe stânci. Gestul lor curajos a impresionat nu numai poporul grec, ci şi întreaga Europă…

După ce am vizitat templele şi muzeul, facem „un tur al Atenei" de la înălţimea Acropolei, oprindu-ne de mai multe ori şi survolând cu privirile oraşul, încercând să localizăm obiectivele mai importante.

La poalele stâncii sacre vedem pitorescul cartier Plaka. Deasupra, pe versantul nordic al Acropolei aflăm că se află câteva grote, folosite ca sanctuare dedicate lui Apollo, Zeus şi respectiv Pan, în vreme ce sanctuarul Afroditei şi al lui Eros a fost săpat în stâncă. Privind spre centrul oraşului, revedem, dar de data aceasta de la înălţime, Piaţa Syntagma, Parlamentul, marea zonă verde care este Parcul Naţional, apoi Zappeionul, Stadionul Panathinaiko, iar nu departe de el

Atena o altă zonă verde – Primul Cimitir, apoi Arcul lui Hadrian, coloanele Templului lui Zeus Olimpianul, iar în depărtare, Colina Licavete, cartierul învecinat Kolonaki, cu Hotelul Hilton şi Turnul Atenei.

Apoi, privind spre versantul sudic, zărim Teatrul lui Dionysos şi

Odeonul lui Herod Atticus, Porticul lui Eumene.

Survolând cu privirile zona dintre Partenon şi Propilee spre vest, zărim colina Pnyx. Apoi, spre nord-vestul Acropolei se înalţă o colină stâncoasă ceva mai mică, dar având o mare semnificaţie pentru atenieni: Areopagul. Continuăm să ne rotim privirile şi zărim Agora, unde pe o colină mică se înalţă Tezeionul. Mai spre nord-vest se vede o zonă verde, care este Ceramicos.

Înainte de a părăsi situl, pe la Propilee, privim spre sud-vest, unde ne încântă o altă zonă verde: colina Filoppapou. Ne convingem, încă o dată, că avem multe obiective interesante de văzut în Atena, deci şi în zilele următoare vom avea un program intens…

Odeonul lui Herod Atticus

Coborâm pe la Propilee şi cotim spre Odeonul lui Herod Atticus (27), care se găseşte pe versantul sudic al Acropolei. Este unul dintre cele mai impresionante monumente ale Atenei, atât datorită excelentei sale conservări, cât şi amplasării sale.

Odeonul a fost înălţat de romanul Herod Atticus, în memoria soţiei sale, Regilla. Mare mecena şi prieten al împăratului Hadrian, Herod Atticus era apreciat de contemporanii săi şi datorită faptului că se născuse cu un defect de vorbire, dar a avut ambiţia să şi-l corecteze prin retorică şi să ajungă un bun orator, devenind chiar profesor al împăratului Marc Aureliu. Teatrul a fost construit între anii 161 – 174, după tipicul celor romane, adică semicircular şi cu gradene de marmură. Scena are o lungime de 35, 4 m. Faţada, din care cea mai mare parte a rezistat până în zilele noastre, este grandioasă, cu trei intrări. Colonada de la intrare, ataşată Odeonului, a făcut parte dintr-un alt edificiu, Stoa lui Eumene, construit anterior de regele Eumene al II-lea al Pergamului. Teatrul avea şi un acoperiş din lemn de cedru. Se desfăşurau aici concursuri de muzică, recitări de poeme şi spectacole acompaniate de muzică. Tel.: 210 9282900, web; *mfw*. *greekfestival.gr*

Odeonul poate primi chiar şi în zilele noastre 5.000 de spectatori. De altfel, longevivul teatru în aer liber, reconstruit parţial, a găzduit, de-a lungul timpului, numeroase concerte şi spectacole de teatru şi, mai nou, recitaluri şi spectacole de operă şi balet. De asemenea, în fiecare vară Odeonul găzduieşte manifestările artistice prilejuite de Festivalul Atena.

Noi admirăm edificiul doar de pe Acropole şi de la intrare,

pentru că Odeonul nu este deschis publicului decât pentru spectacole.

Acropole – simbolul Atenei

Porticul Sfoa *lui Eumene* (28), foarte vast, se află între Odeonul lui Nerod Atticus şi Teatrul lui Dionysos, Era foarte lung, având 164 m, cu două nivele. A fost construit de regele Eumene al II-lea al Pergamului, mare admirator al Atenei, în sec. al II-lea î.Hr., pentru a adăposti oamenii veniţi la spectacole, pe vreme nefavorabilă, dar şi pentru promenade. Pe aici st-au purtat paşii şi marii filosofi greci. Porticul era înfrumuseţat cu' statui, monumente coregice şi frontoane. Au mai rămas doar vestigii din primul nivel.

În faţa porticului (stoa), înspre Teatrul lui Dionysos, se afla monumentul coregic al lui Nidas, înălţat în anul 331! H., sub forma unui mic templu cu şase coloane dorice.

Ceva mai sus de Porticul lui Eumene se zăresc vagi vestigii din Sanctuarul lui Asclepios, construit după ciuma care a decimat populaţia Atenei în anul 429 î.Hr. Acesta se remarca printr-un portic lung, cuprins între o grotă şi o mică terasă, arând şi un altar.

Teatrul lui Dionysos (29) este săpat în stânca de pe versantul sudic al Acropolei şi este cel mai mare construit în Grecia. Reprezintă locul de naştere a tragediei greceşti. Aici au fost prezentate prima dată piesele lui Eschil. Sofocle, Euripide şi Ari st of an, în timpul festivalului religios din sec. V î.Hr. şi cu ocazia concursurilor de dramaturgie.

Teatrul a fost la început modest, construit din pământ şi lemn şi reprezenta, de fapt, un sanctuar al Eul Dionysos, având altarul în centrul scenei. Zeul Dionysos, fiu ai infidelului Zeus şi al unei muritoare, iubea vinul, cântecul, dansul, teatrul şi femeile, manifestând înclinaţii omeneşti fireşti. Tocmai de aceea îi îndrăgeau atemenii. În timpul serbărilor i se aduceu jertfe, se oficiau „mistere", i se dedicau cântece şi dansuri. Cultul lui Dionysos era atât de generalizat, încât puteau participa chiar şi femeile, marginalizate în acele timpuri. Festivităţile sacre erau dedicate şi fecundităţii, vegetaţiei, regenerării sale eterne, îndeosebi a viţei-de-vie.

Dacă la început dansurile şi cântecele erau improvizate, mai târziu, Thespis, considerat întemeietorul artei dramatice, a scris el însuşi textele declamate de interpreţi. Teatrul lui Dionysos a fost reconstruit din piatră de atenianul Licurg, între anii 342 – 326 î.Hr., dar o parte din vestigii aparţin unei structuri mult mai mari, construite de romani. Scena avea o lungime de 100 m şi o lăţime de 90 m.

Amfiteatrul conţinea 78 de gradene, împărţite în trei zone. Ele au fost distruse în cea mai mare parte, dar se estimează că amfiteatrul putea găzdui 17.000 de spectatori. Romanii foloseau te anul ca arenă pentru gladiatori, de aceea i-au adăugat o balustradă de marmură, cu mânere metalice, pentru protejarea spectatorilor, în sec! d.Hr., împăratul Nero l-a îmbogăţit cu pardoseala mozaicată din marmură, reprezentând scene din viaţa lui Dionysos. Avanscena era semicirculară şi se numea pe atunci orchestra în tribune s-a construit un prim rând format din 67 de tronuri înalte de marmură, rezervate demnitarilor, păstrate până astăzi, în centru se află tronul marelui preot al cultului, iar un alt tron important este cel al împăratului Hadrian. Intrările se află înspre Dionyssiou Areopagitou. Tel.: 210 3224625; program: 8 – 19, zilnic (vara) şi 8: 30 – 15, zilnic (iarna); metrou: Akropoli.

Teatrul lui Dionysos

Atena

ÎN JURUL ACROPOLEI

Bazarul din Monastiraki (30) – Biserica Sfântul Dumitru (Agios Dimitros) (31) – Monumentul lui Filoppapou (32) – închisoarea lui Socrate (33) – Colina Pnyx (34) – Teatru în aer liber, pentru spectacolele de sunet şi lumină ale Acropolei (35) – Colina Nimfelor (36) – Observatorul (37) – Biserica Sfânta Manna (38) – Areopagul (39) – Tezeionul (40) – Agora antică (41) – Stoa lui Attalos: Muzeul Agorei (42) – Biserica bizantină Sfinţii Apostoli (43)

— Agora romană (44) – Biblioteca lui Hadrian (45) – Turnul Vânturilor (46) – Moscheea Bazarului: Muzeul de Ceramică Populară Kynazopoulos (47)

Maratonul turistic de pe Acropole ne-a risipit, unii colegi preferând să se retragă strategic după ce am părăsit platforma sacră. După ce am admirat şi amfiteatrele, am revenit chiar pe „calea sacră”. Am coborât pe drumul folosit din vechime pentru a face legătura între Acropole şi Agora. Numai că nu ne-am oprit să vizităm Agora – eram totuşi prea obosiţi – ci ne-am abătut prin învecinatul şi renumitul bazar. Era chiar într-o zi de duminică. Am coborât pe străzile Dioscouron şi Areos, apoi am ajuns în Piaţa Monastirakiou (30).

În jurul Acropolei

În jurul Acropolei

Bazarul sau talciocul se întinde de la renumita Piaţă Monastirakiou, până la mica Piaţă Avyssinlas. Cartierul Monasâiraki,

unul dintre cele mai vechi ale capitalei, a fost cândva centru! Atenei otomane. Strada Ifesâou, care leagă Piaţa Monastirakiou de Piaţa Avyssinias, poartă numele lui Hefaistos, zeul focului şi al fierarilor. Duminica, bazarul se extinde până în împrejurimile Thissio şi Psiri. O inscripţie urează un politicos „bun venit" vizitatorilor bazarului, renumit pentru numeroasele buticuri unde se vând diverse obiecte, îndeosebi suveniruri pentru turişti. Se găsesc de toate: de la mărunţişuri ieftine la bijuterii scumpe, îmbrăcăminte, încălţăminte, alte obiecte din piele, podoabe, tricotaje lucrate manual, antichităţi şi cărţi vechi, icoane, gablonţuri, copii miniaturale din ghips ale unor statui celebre, dar şi bijuterii din aur şi argint Mai ales duminica, atunci când este mare aglomeraţie, comercianţii îşi expun mărunţişurile pe tarabe sau chiar direct pe trotuar. Pe străzile aglomerate ale talciocului din Monastiraki, înţesate de vizitatori şi comercianţi, muzicanţii ambulanţi, îndeosebi ţigani, creează o atmosferă de bazar oriental, în zilele lucrătoare, buticurile din zonă, fiecare având de obicei un anumit specific, oferă aproape aceleaşi produse ca şi tarabele duminicale.

Metrou: Thissio. Bazarul este foarte animat mai ales duminica – îndeosebi între orele 8 – 14 – atunci când magazinele şi multe muzee sunt închise.

Ne-am oprit să servim rapid, ca în regim fast-food, souflaki, sucuri, dar şi apetisante îngheţate şi am ronţăit, precum localnicii, fistic, în forfota bazarului am admirat scoici deosebite, cum nu mai văzusem. Am mai privit cu interes bijuterii, dar şi tricouri frumos inscripţionate, unele cu specific grecesc. Am văzut cum preţurile se negociază, *ţ* pe-ndelete. La un moment dat ne-am pierdut, $ ne-am rătăcit şi ne-am trezit în mijlocul bazarului, fără să ştim încotro să ne îndreptăm. Peste tot – numai bazar… Noroc că ştiam numele celebrei Pieţe Omonia, unde aveam hotelul, iar atenienii, amabili, ne-au îndrumat. Astfel, am ieşit din furnicarul taldocului-labirint, cu străduţele sale înguste şi ne-am trezit din nou în mijlocul Atenei moderne, pe largul bulevard Athinas, pe unde am ajuns într-un timp record la hotel. Eram deja prea obosiţi să privim elegantele vitrine, păstrându-ne plăcerea pentru zilele următoare.

Avem ocazia să ne aflăm la Atena chiar de Ziua Naţională a Greciei, pe 25 martie, sărbătorită de greci cu mult fast şi cu o amplă paradă militară. Atenienii sunt atât de bucuroşi să-şi vadă militarii defilând, încât în centrul capitalei se produce o mare aglomeraţie.

Oamenii sunt însă însufleţiţi şi vin de bunăvoie să asiste şi să participe la eveniment, mândri de naţia lor. Şi pentru noi a fost interesant să urmărim manifestările de sărbătoare şi entuziasmul grecilor.

În altă zi am vizitat Agora şi împrejurimile sale, mergând mai întâi din Piaţa Omonia cu metroul până la staţia Akropoli.

La sud-vest de Acropole, departe de străzile aglomerate ale capitalei elene, se află Colina Filoppapou. Cu o înălţime de 147 m, este cea mai înaltă colină din sudul Atenei. Grecii antici îi spuneau „Colina Muzelor" sau Museion, deoarece credeau că adăposteşte mormântul lui Musaeus, un discipol al lui Orfeu. Ne plimbăm prin zonă şi ne oprim mai întâi în sud, la Biserica Sfântul Dumitru (Agios Dimitros) (31), care adăposteşte o frumoasă colecţie de fresce. Urcăm apoi pe cărările colinei înspre vârf, de unde putem vedea – după cum se consideră – cea mai frumoasă privelişte a Acropolei.

Admirăm şi Monumentul lui Filoppa-pou (32), construit între anii 114 – 116, de atenieni, în dnstealui Caius Iulius Antiohus Filoppapou, consul roman filoelen, de origine (prinţ) sirian. Monumentul se remarcă printr-o faţadă de marmură de o formă neobişnuită, concavă. Este înalt de 12 m, având o statuie care îl înfăţişează pe Filoppapou, iar o alta pe bunicul său, Antioh al W-lea. O friză înconjoară monumentul şi îl redă pe Filoppapou sosind cu un car la investirea lui în calitate de consul, în anul 100 d.Hr.

Colina a adăpostit începând din anul 294 î.Hr. şi un important fort, care controla drumul strategic spre Pireu, De aici Francesco Morosini a bombardat Acropola în 1687, provocând explozia care a afectat Paneriouul. Se zice că pe colină se află şi închisoarea lui Socrate (33), unde filosoful a sorbit ucigătoarea otravă de cucută.

la nordul Colinei Filoppapou se află colina stâncoasă Pnyx (34), locul unde se exercita democraţia în sec. V î.Hr. Viaţa politică îşi avea pe atunci centrul îndeosebi pe colinele din vestul Acropolei, Pnyx şi Areopag. Adunarea se întrunea pe colina Pnyx, iar pe Areopag un consiliu de foşti magistraţi asista la procese răsunătoare.

La adunările democratice, aproape 6.000 de atenieni discutau şi votau probleme importanţe, în perioada de glorie a Atenei veneau aici Temistocle, Pericle, Demostene, care au vorbit de pe platforma rămasă dintr-un mai vechi altar închinat lui Zeus şi păstrată până astăzi. Terasele semicirculare unde

Atena stăteau cetăţenii se aflau la acelaşi nivel cu oratorii, încă o

dovadă de democraţie! Dar, în timpul dominaţiei romane, colina şi-a pierdut importanţa, în prezent, pe locul respectiv se află un Teatru în aer liber (35), de unde se pot vedea spectacolele de sunet şi lumină ale Acropolei (însoţite de comentarii în diverse limbi), cu durata de 45 de minute.

La nord-vest de Colina Pnyx se află Colina Nimfelor (36), al cărei nume provine de va sanctuarul dedicat nimfelor ocrotitoare ale naşterilor. Se pot vedea aici inscripţii votive săpate în stâncă. Drumul spre vântil înalt de 103 m, printre copaci, este răcoros. Astăzi, pe locul sanctuarului se află Observatorul (37) (Asteroskopeion), construit în 1842 de arhitectul german Teophil von Hansen. Este un centru dedicat cercetărilor seismologice, unde vizitatorii pot afla cauzele declanşării cutremurelor şi pot vedea aparate utilizate pentru măsurarea şi cercetarea acestora. Alături se înalţă moderna Biserică Sfânta Marina (38), considerată şi ea ocrotitoare a naşterilor. Ne îndreptăm apoi spre Agora.

Informaţii suplimentare despre Observator puteţi afla la; www.ostro. noa.gr între intrarea către Acropole şi Agora se află Areopagul (39) sau Colina Areopagos („colina lui Ares"), cu o înălţime de 115 m, unde se urcă pe nişte trepte alunecoase. Areopagul era considerat un fel de tribunal suprem.

Legenda spune că zeul războiului, Ares, a fost judecat pe Areopag de ceilalţi zei şi achitat după ce l-a răpit şi i-a ucis pe fiul lui Poseidon. Peştera Furiilor I-a inspirat pe dramaturgul Eschil să localizeze aici procesul lui Creste.

În jurul Acropolei judecat pentru uciderea mamei sale Clitemnesâra, în piesa „Furiile". Şi Oresle a fost iertat, datorită intervenţiei providenţiale a zeiţei Atena.

Tot pe Areopag funcţiona şi consiliul instituit de Solon pentru a veghea la respectarea legilor şi a moravurilor. Celebritatea colinei a sporit însă în anul 51 d.Hr., când Sfântul Pavel şi-a ţinut aici predica despre Dumnezeu şi a convertit un prim adept, pe senatorul şi viitorul sfânt, Dionisie Areopagitul, patronul spiritual al Atenei.

Bulevardele din apropiere poartă numele celor doi sfinţi, Pavei şi Dionisie Areopagitul. Tot de pe Areopag perşii şi turcii au atacat Acropole. Astăzi se mai pot vedea pe colină doar puţine vestigii.

Agora antică

Vizităm apoi şi Agora, care are doi poli de atracţie: Tezeionul

(40) şi Muzeul Agorei. Putem ajunge aici şi prin bd. Ermou (Hermes), apoi pe str. Adrianou, despărţită de Agora antică prin linia de metrou ce ajunge la Pireu şi care în această zonă iese la suprafaţă.

Tezeionul este situat chiar în apropiere de intrarea în situl Agorei, pe care o domină de pe o colină mică, de 66 m înălţime, denumită Colina Agorei (*Kolonos Agoraios*). Foarte bine păstrat, Tezeionul este construit din marmură, probabil tot de către iclinos, arhitectul Partenonului şi este apreciat pentru frumuseţea şi perfecţiunea arhitecturii sale. Denumirea de Tezeion, dată templului şi împrejurimilor sale, s-a consacrat de mai mult timp, deşi este oarecum improprie, întrucât edificiul a fost închinat lui Hefaistos şi Atenei, nefaisteiortul (Tezeionul) a fost construit între anii 449 – 444 i. H. Este un tempfu doric, peripter, având 34 de coloane de jur-împrejur, şase coloane pe fiecare faţadă şi câte treisprezece pe fiecare latură mare, laterală. Tezeionul este mai mic decât Partenonul, având dimensiunile 31, 77 m/13, 76 m. Templul are un pronaos şi o sală posterioară, opistodomul. Ca şi în cazul Partenonului, axele verticale sunt înclinate spre interior, iar coloanele sunt mai subţiri spre vârf.

În cella se găseau statuile zeilor Hefaistos şi Atena, realizate de marele sculptor Alcamene. Pe metope sunt reprezentate muncile lui Heracle şi faptele de vitejie ale lui Tezeu, în timp ce sculpturile frizelor interioare redau alte lupte ale lui Tezeu, precum şi o Centauromachie.

Fragmente din sculpturile de pe frontoane, din Centauromachie şi din apoteoza lui Heracle sunt expuse la Stoa lui Attalos. Creştinii au transformat Tezeionul în biserica Sf. Gheorghe, iar din anul 1833 a devenit monument naţional, în apropiere au fost descoperite vestigii ale unor ateliere antice de prelucrare a metalelor; nu întâmplător, cad se ştie că Hefaistos, căruia îi era închinat

Tezeionul (40)

templul, era zeul focului şi al fierarilor, Atena, protectoare şi a artizanilor şi olarilor, era divinizată şi în cartierul olarilor, Ceramicos, aflat în vecinătate.

Agora antică (41) era piaţa publică, centrul vieţii publice a Atenei. Se întinde între Colina Agorei şi cea a Areopagului, pe o suprafaţă de 2, 5 ha, ajungând până la cartierul Ceramicos, în nord-vest. Aici se adunau cetăţenii pentru a dezbate problemele cetăţii, a tace comentarii, a afla noutăţile, dar era şi locul preferat pentru promenadă. Dar tot agora era şi centrul public: politic,

intelectual, comercial, religios, civil, educaţional, teatral, atletic. Aici se găseau toate instituţiile publice, clădirile guvernamentale, sanctuarele publice, numeroase porticuri (galerii cu coloane sau stoa), statui ale conducătorilor şi ale bravilor generali. Clădirile agorei erau împodobite cu picturi murale, asemănătoare celor de pe ceramica roşie a Eladei. În agora se reunea şi Adunarea Poporului sau Ecclesia. De altfel, aici, în agora s-a format şi s-a consolidat spiritul civic, căruia atenienii îi erau atât de devotaţi, încât considerau că cetăţile fără agora erau barbare, lipsite de viaţă publică, de democraţie, iar cetăţenii acestora nu puteau interveni în treburile obştei. Aici, în Agora, a triumfat ideea de demnitate şi libertate a omului, care i-a preocupat timp de secole pe atenieni, reflectându-se şi în literatura vremii. Dar tot aici a fost condamnat la moarte Socrate, în anul 3991.H., nedreptate recunoscută chiar de contemporanii filosofului. Intrarea principală se află pe străzile Adrianou sau Polygnotou, din Monastiraki. Muzeul şi situl sunt deschise: zilnic, vara între orele 8 – 19 şi iarna între 8, 30 – 15 şi sunt închise de sărbători. Tel: 210 321 0185. Metrou: Thissio, Monastiraki.

Aici, în Agora, la poalele Acropolei, se adunau mulţi atenieni în jurul lui Demostene, când le vorbea cu pasiunea lui

Atena de orator. Prin Agora au mai trecut Dracon, Solon şi Pisistrate. În anul 621 î.Hr., legiuitorul Dracon a redactat codul care îi poartă numele, celebru prin severitatea sa. Pentru prima dată statul căpăta la Atena autoritate juridică, iar puterea era preluată de comunitate. Apoi, în 594 î.Hr. Solon a impus legile privind introducerea sistemului claselor sociale, modul de desemnare a magistraţilor, rolul adunărilor publice, drepturile oamenilor liberi. Impozitele erau progresive, aşa cum sunt şi astăzi în ţările civilizate. Considera că ordine este atunci când „poporul ascultă de conducători, iar conducătorii ascultă de legi". De asemenea, a legiferat şi prostituţia. Mai târziu, tiranul luminat Pisistrate a tăcut reformă agrara, asigurând ţăranilor dreptul de proprietate asupra pământului. A încurajat meseriaşii şi dezvoltarea atelierelor, a bătut monedă, a patronat lucrări de urbanistică, a încurajat artele, a instituit o comisie pentru a culege poemele homerice, care până atunci circulau în formă orală şi le-a reunit într-o lucrare scrisă. Tot el l-a încurajat pe sentimentalul poet Anacreon. În aceleaşi edificii din agora, Socrate şi Platon discutau cu discipolii lor, iar Zenon îşi promova stoicismul. Sofistul Trasimah

afirma în introducere la „Republica" lui Platon că Justiţia nu este altceva decât interesul celui mai puternic, iar guvernarea stabileşte legi pentru propriul său interes", în Atena antică s-au cristalizat multe idei valabile şi astăzi!

Se consideră că Agora antică este leagănul democraţiei, apărute aici prin anul 500 î.Hr. Toţi cetăţenii Atenei – născuţi din ambii părinţi atenieni – aveau drept de vot.

n *jurul Acropolei*

De exemplu, din 500.000 de locuitori ai Atenei, votau circa 40.000 de bărbaţi. Sistemul de vot era simplu: o piatră albă însemna DA, iar una neagră – NU. Tot în Agora, după cum povesteşte Plutarh, a ajuns *hoplitul* alergând tocmai de la Maraton, pentru a anunţa victoria: „Bucuraţi-vă, căci am învins!" – a mai apucat să le spună concetăţenilor, după care s-a prăbuşit fără suflare, îşi depăşise limitele, aşa cum erau educaţi atenienii acelor vremuri.

În Agora s-a votat şi reconstrucţia Acropolei. Tot aici s-a iniţiat şi s-a aplicat Legea răspunderii funcţionarilor publici, care prevedea că la sfârşitul mandatului fiecare funcţionar trebuia să prezinte un raport de activitate, iar dacă acesta nu era considerat corespunzător, funcţionarul respectiv putea fi pedepsit. Uneori avem de învăţat de la atenienii antici, democraţia şi legile lor eficiente ne-ar prinde bine şi în zilele noastre, la peste două milenii de-atunci!

Situl Agora forma aproximativ un dreptunghi, avea porticuri şi rânduri de clădiri şi era traversat oblic de Calea Panateneelor. Lungile colonade acoperite îi protejau pe cei care veneau în agora, fie de soarele torid al verii, fie de intemperiile din timpul iernii. Mulţi atenieni veneau în agora ca să vadă lumea şi să fie văzuţi. Excavaţiile efectuate de Şcoala Americană de Studii Clasice în perioada interbelică au scos la lumină vestigiile a numeroase clădiri publice.

fi latura estică se află Stoa lui Attalos (42), ridicată de regele Attalos al Pergamului (159 – 138 î.Hr.). Porticul (arcadă cu acoperiş) elegant, în întregime reconstituit între anii

S *47*

1953 – 1956, cu o finanţare oferită de John Rockefeller jr., are două niveluri, o lungime de 116, 5 m şi o lăţime de 19, 5 m. Armoniosul edificiu se remarcă prin toate elementele specifice arhitecturii dorice greceşti: colonade, plafoane şi statui valoroase.

Aici se înşirau în antichitate comercianţii, dar în zilele noastre

porticul adăposteşte Muzeul Agorei, unde putem vedea numeroase obiecte descoperite în timpul săpăturilor efectuate în zonă. Printre acestea se numără şi tăbliţele de ostracizare, cu numele unor cetăţeni de vază, care au fost ostracizaţi (exilaţi din cetate, pe motiv că ar reprezenta o ameninţare pentru stat), printre care progresistul Clistene – victimă a procedeului pe care el însuşi l-a introdus, Aristide – cel invidiat de unii concetăţeni pentru faptul că era „prea drept", dar şi Temistocle – strălucitul strateg, care acumulase averi imense, prin care a stârnit mânia atenienilor. Interesante sunt şi legea împotriva tiraniei (337 î.Hr.), regulile de împrumut de la biblioteca publică, clepsidra care cronometra discursurile, uneltele din ateliere, opaiţele şi jucăriile de teracotă, sandalele antice, vasele etc. Multe obiecte sunt frumos împodobite, precum opaiţul care probabil a aparţinut unei vestale şi care redă mitica împreunare dintre Zeus travestit în lebădă şi Leda.

Odeonul lui Agrippa, ridicat la sfârşitul secolului I î.Hr. de Marcus Vipsanius Agrippa, avea o capacitate de 1.000 de spectatori, Era şi universitate a Atenei antice. Faţada era decorată cu statui uriaşe, care reprezentau un Gigant şi doi tritoni (fiinţe jumătate zeu, jumătate peşte). Mai târziu, aceste statui au fost utilizate pentru a împodobi propileele Gimnaziului, Un renumit triton, datând din anul 150 î.Hr., se află la Muzeul Agorei. La rândul său, Gimnaziul era sediul şcolilor filosofice ale Atenei.

Total circular, ale cărui fundaţii sunt vizibile pe latura vestică a agorei, dinspre Tezeion, era sediul unde se întruneau magistraţii, A fost construit în anul 470 î.Hr., înlocuind construcţia anterioară distrusă de perşi. Tot în Tolos erau păstrate etaloanele unităţilor de măsură, scoase la iveală de săpături şi expuse la Stoa lui Attalos.

În nordul Tolosului era situat Buleuterionul, sala de consiliu construită la sfârşitul secolului al V-lea î.Hr., unde se întrunea executivul statului şi se exercita, practic, democraţia. Bula sau Consiliul era o adunare permanentă, compusă din 500 de consilieri sau buleutai, iar locul lor în adunare era obţinut prin tragere la sorţi. Lucrau în grupuri de câte 50, în şedinţe care se desfăşurau zilnic, din zori până la apusul soarelui. La estul sălii se găsesc fundaţiile Metroonului, unde se păstrau arhivele statului. În faţa acestor clădiri era Monumentul celor zece triburi, unde, pe un soclu înalt, de marmură, se aflau statuile din bronz ale celor zece eroi, după care au fost denumite cele zece triburi

din Atica. Cetăţenii veneau des aici, întrucât pe faţada soclului se afişau pe tablouri de lemn avizele oficiale, modificările legilor, ordinele etc. în vecinătate se înălţa şi Statuia lui Hadnan, sculptată în secolul al II-lea d.Hr.

În apropiere de intrarea dinspre Calea Panatenee şi de traseul spre Agora romană.

Atena se află frumoasa biserică bizantină Sfinţii Apostoli (43), construită în sec. al XI-lea pe locul unor mai vechi ruine romane.

Contradicţiile democraţiei în Atena antică

Puterea executivă era exercitată de noua arhonţi, care compuneau ministerul. Fiecare trebuia să fie cetăţean atenian, să-şi fi îndeplinit obligaţiile de ostaş şi de contribuabil, să dovedească respect faţă de zei, să fi dus o viaţă exemplară. Apoi, fiecare susţinea un examen denumit dohimosia, care evalua nivelul intelectual al candidatului. Astfel, ajungeau să obţină funcţii importante bărbaţi adevăraţi, competenţi.

Arhontele rămânea în funcţie vreme de un an, la sfârşitul perioadei activitatea sa era analizată de bulă, iar răsplata putea fi realegerea sau condamnarea la moarte – pedeapsa maximă. Ce-i drept, democraţia este un lux, pe care nu orice societate şi-l poate permite.

Pericle, ca şef al partidului democrat, a întărit rolul instituţiilor democratice, consolidând democraţia sclavagistă, iar societatea ateniană a atins o mare dezvoltare. A fost arhonte militar, numit strategos atitoferator, excelent om de stat şi gospodar. A fost şi un mare protector al artelor şi ştiinţelor.

La începutul războiului peloponeziac (431 – 404 î.Hr.), Pericle a strâns trupele şi populaţia în interiorul cetăţii de pe Acropole, lăsând nepăzit restul Aticii în calea duşmanilor, care l-au prădat, în schimb, sj-a trimis puternica flotă spre ţărmurile Peioponesului. Numai că în planurile sale a

În jurul Acropolei intervenit ceva neprevăzut: aglomeraţia din Atena a favorizat izbucnirea unei epidemii de tifos exantematic virulent, care a decimat o mare parte din armată şi din populaţie. El însuşi a fost afectat de boală.

Ideile cristalizate de minţile luminate ale unor greci celebri din antichitate, precum Socrate, Aristotel, dar şi Hippocrate din Kos – părintele medicinii (460 – 375 î. E), sunt nemuritoare, valabile, cunoscute şi apreciate la peste două milenii de atunci. De exemplu,

marele geometru Thales din Milet a măsurat pentru prima dată înălţimea piramidelor. Cum a procedat? Şi-a măsurat propria umbră, iar când a fost egală cu cea a corpului, a măsurat umbra piramidei respective, determinând astfel înălţimea acesteia.

Răsplata pentru mulţi dintre oamenii de excepţie ai vremii rămâne însă contradictorie… Iar activitatea lor s-a desfăşurat, de multe ori, în condiţii grele. După „Epoca de aur", după încheierea perioadei de stabilitate, a urmat războiul peloponeziac… Odată cu izbucnirea acestuia s-a încheiat şi hegemonia Atenei. Victorioşii spartani aveau însă alte concepţii de viaţă.

Atenienii, de neam ionic, mediteranean, erau preocupaţi de democraţie, industrie, artă şi cultură. Predominau burghezii. Spartanii, de neam doric, nordic, erau conservatori, totalitari şi grosolani. Predominau moşierii.

Socrate, împreună cu Platon şi Aristotel (discipol al lui Platon) reprezintă grupul celor trei filosofi greci care au pus bazele filosofiei occidentale.

Xantipa, soţia lui Socrate, a jucat probabil un rol important în preocupările maestrului pentru filosofie: era deălitoare, certăreaţă, sufocantă. L-a şi dat în judecată pe motiv că îşi neglijează obligaţiile. Prietenii şi discipolii soţului o detestau. Ca atare, el prefera să se refugieze în meditaţii şi conversaţii cu intelectualii vremii, în Agora. Era preocupat să găsească răspunsuri la întrebarea „Ce este binele?", să enunţe concepţiile fundamentale ale vieţii şi ale funcţionării cetăţii, Nu preda la catedră, ci le punea întrebări discipolilor săi, stimulându-3 e astfel gândirea şi capacitatea de a formula idei şi definiţii dare. Metoda lui consta în a opune unei propoziţii (teză), o altă propoziţie contrară (antiteză), cele două formând sinteza, care punea în lumină în mod complet adevărul. Personalitate puternică, Socrate reuşise să-şi facă un cerc de prieteni şi de discipoli care-l urmau, cu dragoste şi devotament. Cum singur spunea, i-a ajutat pe alţii să nască idei. A contribuit la pregătirea idealistului Platon, a logicianului Aristotel, a scepticului Euclid, a istoricului Xenofon. De altfel, nu a câştigat bani din activitatea lui, desfăşurată cu pasiune, trăind din moştenirea destul de consistentă rămasă de la tatăl său, N-a lăsat nimic scris, dar opera lui s-a transmis datorită contemporanilor săi, îndeosebi graţie lui Platon, mare admirator şi succesor al său. Democraţii atenieni j-au acuzat de impietate faţă de zei şi l-au condamnat moarte. Ar fi putut evita acest

lucru, dar n-a făcut-o, din contră, s-a declarat „însărcinat de zei cu misiunea de a descoperi adevărul!" După ce a fost condamnat la moarte, a sorbit de bunăvoie cucuta otrăvitoare!

50 – Cu spiritul său de contradicţie, când toţi, inclusiv soţia lui, îl rugau să-şi pledeze cauza încât să fie iertat, Socrate a bravat, ştiind că-şi pecetluieşte astfel soarta. Filosoful probabil a dorit să moară ca un martir, evitând să încerce să se salveze, având intuiţia că pedeapsa nedreaptă îi va spori celebritatea postumă. Asta cu atât mai mult cu cât contemporanii nu îl preţuiau suficient. Cu inteligenţa lui superioară, îşi cunoştea însă adevărata valoare. Sacrifidul său a reprezentat o încununare a logicii sale bazate pe contradicţie. Condamnarea lui la moarte a fost contradicţia supremă pe care a lăsat-o moştenire posterităţii. De altfel, îşi consola discipolii care plângeau, printre care se afla şi Platon: „De ce vă întristaţi? Nu ştiţi ca, de când m-am născut, natura m-a condamnat la moarte? Mai bine mor acum, cu trupul sănătos, decât să mă ajungă mai târziu declinul!". Avea 70 de ani. Ca şi pe martirii creştini, deveniţi sfinţi, omenirea îi apreciază pe cei care se sacrifică pentru un ideal Ideile strălucite ale lui Socrate, răsplătite nedrept cu o moarte violentă, se vor sintetiza într-un destin nemuritor. A triumfat, postum, ca filosof, aşa cum probabil a şi dorit. S-a sacrificat totodată şi pentru dreptul democratic la opinie, pentru a-şi apăra propriile idei, raţionamente şi convingeri, acesta fiind numitorul său comun cu viitorii martiri creştini.

Aristotel era fiul unui doctor celebru, tatăl sau fusese medicul de casă al lui Amintas, tatăl lui Filip şi bunicul lui Alexandru, care va deveni cel Mare. Filip l-a chemat pe filosof la Pella şi i-a încredinţat educaţia fiului său Alexandru, care a căpătat

Atena un cult pentru maestru. Drept răsplată, Filip l-a numit guvernator de Stagira, locul de unde Aristotel plecase cândva spre Atena. În mica localitate opera sa a fost atât de preţuită, încât de atunci până în prezent data numirii sale acolo este zi de sărbătoare. S-a întors la Atena când misiunea i s-a încheiat, în vremea când învăţa cu Platon la Atena, i se zicea „stagiritul" şi de aici probabil a derivat cuvântul stagiar.

Cum elitele sunt greu de suportat de către mediocrităţi, Aristotel a fost şi el peste ani acuzat de impietate de atenieni, dar a considerat inutil să se apere şi a părăsit pe ascuns oraşul, fiind condamnat la moarte în contumacie. La rândul său, Pitagora a fost

omorât.

Libertinaj în Atena antică – pederastia şi prostituţia în Atena, prima societate democratică a lumii, nu puteau deţine funcţii decât bărbaţii având ambii părinţi atenieni. Perlele este cel care a definit cetăţenia ateniană, în Agora, centrul civic al oraşului-stat, nu puteau veni decât bărbaţii, întrucât doar ei se ocupau de viaţa publică, în vreme ce soţiile stăteau acasă. Femeile erau marginalizate, beneficiau de libertăţi doar în domeniul reli-ei, având acces la anumite sanctuare. Probabil nu întâmplător ritualul vremii cerea ca mireasa să considere ziua căsătoriei ca fiind cea mai tristă. Bărbaţii apreciau această izolare domestică a femeilor şi ca un mod de a le păzi castitatea, în concepţia vremii, scopul căsătoriei era doar naşterea copiilor, în schimb, bărbaţii sperau să obţină

Iiw-wwbbbbbhb *în jurul Acropolei* dragostea, prietenia şi sexul de plăcere mai ales de la alţi bărbaţi, homosexualitatea fiind răspândită în Grecia antică. Chiar Platon aprecia că „dragostea dintre doi bărbaţi este de natură intelectuală, este superioară celei dintre bărbat şi femeie, care este doar fizică”. Majoritatea atenienilor erau bisexuali. Corpul bărbătesc reprezenta idealul acelor vremuri, era considerat frumos şi mulţi artişti s-au străduit să-l imortalizeze prin statui. De altfel, muzeele de arheologie sunt pline de *kuroi*, sculpturi reprezentând tineri bărbaţi goi, în vreme ce statuile de femei, *kore*, le redau pe acestea îmbrăcate.

În Agora se aflau, la mare cinste, statuile lui Harmodiu şi Aristogiton, personaje simbolice, al căror eroism se considera că fusese decisiv pentru instaurarea democraţiei. Hipparh, fiul tiranului Pisistrate, îi făcea avansuri frumosului Harmodiu. La rândul său, Aristogiton îl iubea pe Harmodiu şi s-a hotărât să-şi omoare presupusul rival, dar şi pe fratele acestuia, Hippias, înlăturând astfel şi tirania din Atena. Complotul pe care l-a organizat I-a înlăturat doar pe Hipparh. Hippias a reuşit să fugă, dar atenienii au înţeles că puteau scăpa de tiranie şi au continuat lupta, care a determinat instaurarea democraţiei. S-a considerat însă că Harmodiu şi Aristogiton se sacrificaseră pentru binele Atenei, contribuind la fondarea democraţiei. Au devenit idealul grec al cuplului de bărbaţi, spunându-se că cei doi iubiţi erau legaţi prin onoare şi prin devoţiune absolută. Gata să moară în luptă unul pentru celălalt, au reprezentat idealul eroic masculin. Erau asemănaţi cu cuplul mitologic Ahile şi

Patrocle.

În gimnaziu, tinerii şi copiii începând de la 7 ani erau instruiţi pentru a-şi dezvolta armonios mintea şi trupul. Competiţiile atletice îi pregăteau pentru serviciul militar. Pregătirea fizică devenise chiar un cult al timpului. Multe vase de ceramică din acele vremuri ilustrau competiţiile atletice. Se considera că cel mai frumos tânăr avea şi mintea cea mai ageră. Dar relaţia dintre învăţăcel şi mentorul său era adesea şi pederastică. Adultul (crastul) era cel care iubea, iar minorul, cu vârsta între 32 şi 18 ani, era cel adorat. Pe durata relaţiei lor, crastul îl învăţa pe tânăr lucruri fundamentale privind regulile de politeţe, valorile morale, disciplina, viaţa socială şi politică, legislaţia, arta, teatrul etc. Relaţia se baza, chipurile, pe idealuri nobile, iar aspectul sexual era privit ca secundar. Se considera chiar o onoare şi o şansă pentru un tânăr să fie luat sub protecţia unui cetăţean care se bucura de stima generală. Relaţia primea de obicei aprobarea tatălui băiatului, care era mândru că un bărbat respectat îi prefera fiul! Bărbatul îndeplinea funcţia de tutore, sfătuitor şi îl învăţa pe tânăr virtuţile masculine. Frumuseţea era criteriul principal după care adultul îl alegea pe tânăr, pentru a-i cultiva spiritul. Vase ale vremii redau imagini dintre învăţăcel şi mentor. Ca fenomen, pederastia a apărut pe la jumătatea sec. al VI-lea î.Hr. şi a durat până la sfârşitul sec. al IV-lea î.Hr. Aveau loc şi petreceri, denumite sympozion, reflectate pe cupele folosite. Bărbatul care organiza petrecerea cerea permisiunea tatălui băiatului preferat, ca acesta să fie invitatul de onoare. Ceilalţi participanţi admirau şi atingeau corpul frumosului băiat.

Gazda comanda la atelierele din Ceramicos şi vase de ceramică pe care era zugrăvit chipul băiatului, precum şi scene din timpul petrecerii.

Teoria că femeile, needucate şi izolate, nu ofereau şi stimulare intelectuală, era valabilă doar pentru soţii, în vreme ce prostituatele de lux, hetairele, bogate şi influente, erau căutate pentru dragoste, sex, conversaţie. Soţiile erau educate să fie cât mai tăcute, în vreme ce bărbaţii îşi dăruiau dragostea heterosexuală prostituatelor, cu care discutau, flirtau, se sfătuiau. Celebra Aspasia, fostă hetairă în Milet, devenise chiar partenera lui Pericle. Puternicul conducător a divorţat de soţie, dar nu s-a putut căsători cu Aspasia, chiar dacă au avut şi un fiu împreună, pentru că ea nu era cetăţean atenian. Dar asta nu i-a împiedicat să formeze un cuplu armonios şi fericit, deşi au scandalizat

mulţi contemporani. Frumuseţea şi cultura Aspasiei au impus-o în epocă, iar până l-a cunoscut pe Pericle, salonul ei era deja frecventat de cei mai renumiţi atenieni. Apoi, ea a fost cea care i-a inspirat liderului atenian multe idei şi chiar discursuri, care s-au bucurat de un mare succes. Casa lor devenise loc de discuţii pentru erudiţi, oratori, artişti, unde se reunea elita culturii ateniene în „epoca de aur".

La rândul ei, hetaira Phirne, bogată şi puternică, i-a servit ca model lui Praxiteles pentru statuia Afroditei, primul nud de femeie. Phirne era atât de bogată, încât a dorit să refacă pe banii ei zidurile cetăţii Teba. De altfel, în Grecia antică prostituţia era legală, iar prostituatele plăteau impozite. Solon a legiferat prostituţia, dar a instituit şi

Atena amenzi aspre pentru bărbaţii care seduceau soţiile altora.

Bordelurile se aflau însă în afara oraşului de atunci, în Ceramicos, cartierul olarilor, unde se prostituau atât femei, cât şi bărbaţi, îmbrăcaţi cu haine cât mai transparente, încercau să atragă atenţia clienţilor. Nu întâmplător în Atena lipsea o statuie celebră a Afroditei, zeiţa dragostei.

Primul conducător important al Atenei, Clistene, era adept al democraţiei, Dar democraţia a durat doar două secole, de la sfârşitul secolului al VI-lea! H „până în secolul al W-lea î.Hr., când s-a extins imperiul lui Alexandru cel Mare. Cucerirea Atenei a pus capăt democraţiei, dar i-a apropiat mai mult pe bărbaţi de femei. Din sec. al Îl4 ea î.Hr., când romanii au invadat Grecia, modelul grec antic al căsătoriei a devenit perimat. Apare ideea dragostei romantice, pasionale, care poate fi fundamentul unei căsătorii. Se extinde modelul roman al căsătoriei, bazat pe iubire, pe găsirea perechii ideale, cu care să trăieşti toată viaţa. Femeile au început să fie mai respectate, să capete, precum la Roma, un statut superior. La rândul lor, romanii au preluat de la greci arhitectura, gimnaziile pentru educarea băieţilor, dar şi petrecerile. Pe vremea împăratului August, în anul 31 î.Hr., femeile au început chiar să fie invitate la sympozioane. Idealul romantic devenise dragostea dintre bărbaţi şi femei, iar noile concepţii aveau să fie reflectate şi în artă. Mult mai târziu a apărut creştinismul, care din nou a schimbat concepţiile grecilor, instituind reguli severe în viaţa privată, familială şi profesională.

În jurul Acropolei

Agora romană

Din Agora antică mergem pe străzile Adrianou şi Areos (strada Areos poartă numele lui Ares, zeul războiului) spre situl aflat în vecinătate, denumit Agora romană (44), forul înălţat în epoca romană. De altfel, Agora antică şi cea romană sunt foarte apropiate. Agora romană a fost centrul comercial în primele patru secole de după Hristos, iar aici încă nu s-au făcut excavaţii. Putem ajunge în Agora romană şi direct dinspre Acropole, pe strada Dioscouron, animată duminica de atmosfera de bazar, împăratul August a construit poarta cu patru coloane, care susţin un fronton.

Program: 8 – 19, zilnic (vara) şi 8: 30 – 15 zilnic (iarna); metrou: Mo naşti raki; lei. 210 324 5220.

În partea de est a silului Agora romană şi la stânga străzii Eolou, dar înspre sudul Pieţei Monastirakiou, la intersecţia străzilor Pandrossou şi Areos, se află vestigiile unui vast edificiu, Biblioteca lui Hadrian (45), construit de împăratul roman Hadrian, începând din anul 132 î.Hr. Biblioteca era rectangulară, cu dimensiunile 120 m/80 m şi înconjurată de 100 de coloane. Complexul mai cuprindea, pe lângă bibliotecă şi săli de conferinţă, şi un teatru. Se văd din stradă vestigiile celor două porticuri care ornau vasta curte centrală, amenajată pe vremuri cu o grădină şi cu un imens bazin, măsurând 58 m/13 m, care au dispărut însă sub diverse construcţii, precum o biserică bizantină. Apoi, putem merge pe prima stradă la stânga, Adrianou. Cam la 50 m, la nr. 52, ascunse printre arbori, se află vestigiile unui alt important edificiu roman, care era somptuosul Panteon al lui Hadrian. Mergând apoi în sens invers, pe str. Adrianou, până pe str. Areos, ajungem din nou în faţa impozantei faţade a Bibliotecii lui Hadrian, cea principală, precedată de o colonadă de ordin corintic. În apropiere, la doar câţiva paşi, se află Orologiul.

Cel mai bine conservat monument din agora romană este Orologiul, ridicat de un astronom sirian în sec. al II-lea î.Hr. Este construit din marmură şi servea ca ceas cu apă, ca barometru meteorologic şi poate şi ca planetariu. Are forma unui turn octogonal şi pe friza care înconjoară edificiul se află reliefuri reprezentând zeii vânturilor, de unde şi denumirea sa de Turn al Unturilor. Are înălţimea de peste 12 m şi diametrul de 8 m şi este bine păstrat, în Evul Mediu se credea că turnul l-a adăpostit pe Filip al II-lea. De-abia în sec. al XVII-lea i-a fost descoperită adevărata destinaţie. Turnul Vânturilor (46) a devenit la mijlocul secolul al XVIII-lea mănăstire a dervişilor

rotitori, care executau aici un dans ritual frenetic.

Astăzi grecii îl denumesc simplu Aerides („vânturile"). S-au mai păstrat conducte de apă şi un canal circular, în interior. Pe fiecare latură este reprezentat în relief, asemenea unui zeu, vântul care suflă din direcţia respectivă. Sub basoreliefuri se află liniile cadranului solar, sculptate în ziduri şi există, de asemenea, şi un ac solar metalic Turnul este prima construcţie cu cupolă, realizată din dale triunghiulare, având un vârf comun, sprijinit pe un pilon central, în dreapta, vizavi de turn, remarcăm poarta sculptată a unei vechi şcoli de teologie coranică.

I

UttMuiii – i – g – H Hifl-l

Este uimitor cum în zone foarte apropiate se află vestigii din antichitate, din perioada romană, dar şi din timpul ocupaţiei turceşti. Moscheile Fethiye şi Tsistarăchi, în care se află Muzeul Kyriazopoulos (47), amintesc de perioada turceasca a Atenei.

În colţul agorei romane, în apropiere de Turnul Vânturilor, se înalţă Moscheea Fethiye, construită de turci la sfârşitul sec. al XV-lea, în cinstea ocupării Atenei, l s-a spus şi Moscheea lui Mehmet Cuceritorul, fiind înălţată cu ocazia vizitei la Atena a sultanului Mehmet, admirator al filosofilor din antichitate. Apoi i s-a mai zis şi Mosche ea Bazarului, pentru că se află în apropierea talciocului. A fost transformată ulterior în biserică catolică, în vremea când veneţienii au ocupat oraşul. După ce Grecia şi-a câştigat independenţa, a devenit şcoală pentru profesori, apoi pentru militari, în prezent adăposteşte obiectele descoperite de arheologi în agora romană.

Moscheea Tsistarăki (sau Moscheea fântânii de Jos), de lângă Biblioteca lui Hadrian, a fost construită în anul 1759 de Tsistarăki, guvernatorul numit de turci, Din ordinul lui a fost distrusă o coloană a Templului lui Zeus, pentru… a obţine var necesar construirii moscheii! A încălcat astfel chiar legile otomane, care interziceau distrugerea monumentelor antice, iar turcii l-au pedepsit exilându-l.

Muzeul de Ceramică Populară Kyriazopoulos, găzduit aici din 1974, face parte din

Atena

Muzeul de Artă Populara Greacă. Colecţia expusă a fost donată de profesorul Vasileios Kyriazopoulos şi cuprinde 800 de obiecte de ceramică din toată Grecia, folosite îndeosebi în bucătăria tradiţională,

printre care: urcioare de teracotă, oale de lut, vase pentru păstrat alimente, figurine, farfurii din ceramică etc., unele împodobite cu picturi pe teme mitologice sau folclorice. Moscheea a fost afectată de cutremurul din 1981, fiind ulterior restaurată.

Moscheea Tsistarăki, adăpostind Muzeul de

Ceramică Populară Kyriazopoulos (47), se alia pe şti. Areos, nr. 1, ia intersecţia cu str. Pandrossou, în Monastiraki;

tel; 210 3242066; program: luni şi de miercuri până duminică, între 9 – 14: 30;

metrou1. Monastiraki.

Cartierele Monastiraki şi Plaka reprezintă cele mai vechi zone locuite ale oraşului. Ne întâmpina cu biserici bizantine, iar vilele neoclasice restaurate adăpostesc în prezent câteva muzee, buticuri, ateliere – de exemplu, de icoane, dar şi taverne-terasă.

Cartierul Monastiraki a fost centrul oraşului pe vremea turcilor şi este denumit astfel după mica mănăstire (monastiraki) din Piaţa Monastirakiou, Biserica Pantanassa. Ea poartă hramul Adormirii Maicii Domnului, a fost construită probabil în sec. al X-lea şi se află vizavi de staţia de metrou, în zona estică a Pieţei Monastirakiou.

Metrou: Monastiraki; din Piaţa Syntagma se poate ajunge şi pe jos, pe bti. Ermou.

PLAKA – CEL MAI VECHI CARTIER ATENIAN

Cartierul Plaka (48) – Muzeul Evreiesc al Greciei (49) – Biserica Sfânta Treime (Biserica rusă Sf. Nicodim) (50) – Muzeul de Artă Populară Greacă (51)

— Biserica Sotira Kotaki (52) – Piaţa

Filomousou Etaireas (53) – Biserica

Hagia Ekaterini (Sfânta Ekaterina) (54)

— Monumentul lui Lysikrate (55) – Biserica Agios Nicolaos de Rengava

(56) – Biserica Hagios loanis Ttieologos (57) – Mănăstirea Sf. Tafou (58)

— Cartierul Anafiotika (59) – Biserica Metamorfossi (60) – Capela Sfintei Paraschiva (61) – Muzeul Kanel-iopoulos (62) – Muzeul de Instrumente Populare Greceşti (63) – biserica bizantină Kapnikarea (64) – Mitropolia (65) – Biserica Sfântul Eleftene (Agios Eleftherios) sau Panaga Georgoepikoos (66)

O zonă de mare atracţie, reprezentativă pentru capitala Greciei

şi de un pitoresc aparte, este Plaka (48), unde se ajunge uşor din Piaţa Syntagma. Situată la poalele Acropolei, a fost în antichitate centrul Atenei. Chiar dacă puţine case de dinaintea perioadei otomane au mai rezistat aici, rămâne cel mai vechi cartier al oraşului.

Cartierul Plaka

Piaţa Syntagma Constituţiei)

locuit fără întrerupere. Denumirea zonei are la origine cuvântul Pliafea, aşa cum îi spuneau albanezii aflaţi în serviciul turcilor, în sec. al XVI-lea. Totuşi, Plaka rămâne şi în prezent unică, vie, plină de culoare, îmbinând mai armonios ca oriunde în lume anticul cu modernul. Restaurarea cartierului a repus în valoare vilele din sec, al XIX-lea, majoritatea în stil neoclasic, încât Plaka pare acum o zonă rezidenţială.

De aceea, o plimbare pe aici are întotdeauna un farmec aparte. Străduţele sale ne întâmpină cu specificul lor atenian: biserici bizantine, vestigii de ziduri antice, clădiri neoclasice, Universitatea Veche, totul împletindu-se armonios cu viaţa modernă actuală, cu taverne, cafenele, restaurante cu specific grecesc, câteva night-cluburi. Tavernele cu muzică grecească, fanzuki, au mesele aşezate deseori pe trotuare, în timpul zilei este plăcută relaxarea cu ouzo, cafea sau răcoritoare, întâlnim tot felul de magazine, destinate în primul rând turiştilor, îndeosebi cu suveniruri, artizanat, lucruri realizate manual, antichităţi, copii după statuete antice din muzee, icoane, tablouri, postere, bijuterii de aur şi argint, articole din piele etc.

Este plăcut să admiri obiectele cu specific grecesc din magazine, apoi să te odihneşti la o tavernă, savurând mâncăruri autohtone, în vreme ce muzica şi dansurile sporesc farmecul de neuitat al unei zile sau seri petrecute în Plaka. Nu sunt aici cluburi de noapte sau discoteci de prost gust, zona fiind curăţată după ce acestea luaseră amploare. Plaka, precum şi extensia sa, Psiri, formează un cartier tipic atenian, în care

Atena

Străduţă din cartierul Plaka animaţia din timpul nopţii este cea mai frenetică. Dar rămâne şi o zonă frecventată de artişti, muzicieni, sportivi, chiar de laureaţi ai Premiului Nobel, veniţi aici să se relaxeze. Ne putem plimba în voie, admirând şi arhitectura clădirilor, mai ales că pe majoritatea străduţelor traficul rutier este interzis.

Cele mai importante străzi din Plaka sunt Kydathineon şi

Adrianou, devenind o tradiţie ca turiştii care vizitează Atena să se plimbe pe aceste două artere. La un moment dat, Kydathineon se intersectează cu str. Adrianou, foarte lungă, care ajunge până la bazarul din Monastiraki, dar dispare în Agora romană şi reapare în spatele Bibliotecii lui Hadrian, trecând apoi şi pe lângă Agora antică. Din Piaţa Omonia putem ajunge direct pe Adrianou mergând mai întâi pe Bulevardul Athinas şi trecând apoi străzile Mitropoleos, prin Piaţa Monas-tirakiou şi pe str, Pandrossou şi Eolou. Preferăm să ne plimbăm mai întâi pe

P/a/ta – *cel mai vechi cartier atenian*

Adrianou şi pe Kydathineon, pentru a cunoaşte atmosfera cartierului Plaka, şi apoi să vizităm alte obiective turistice din zonă.

Continuându-ne plimbarea, ne-au mai captat privirile frumoasele scoici şi acvarii cu peşti, în schimb, nu găsesc deloc apetisante marile caracatiţe atârnate, aşa cum speră probabil proprietarii unor restaurante. Desigur, alţi turişti nu sunt de aceeaşi părere, dovadă fiind tavernele pline, care servesc astfel de specialităţi. Când ne răzbeşte foamea sau setea, găsim tot ce vrem la ospitalierele taverne din jur, iar atunci când ne grăbim, putem servi rapid câte ceva, fie şi o răcoritoare îngheţată sau popularul souflaki.

În altă zi ne hotărâm să vizităm muzeele şi celelalte obiective turistice din zonă. Plecăm din Piaţa Syntagma pe str. Ermou şi mergem pe prima stradă la stânga, pe Nikis. Ni se oferă aici prilejul primei opriri, la muzeul evreiesc, aflat chiar la intrarea în Plaka, la intersecţia străzilor Nikis şi Kydathineon.

Metrou: Syntagma;

adresă web: www.*theplaka.com*

Micul Muzeu Evreiesc al Greciei (49), care ocupă un singur etaj, expune fotografii, documente, obiecte din viaţa cotidiană, dar şi religioasă, prezentând istoria comunităţilor de evrei din Grecia, datând de peste 2000 de ani.

Adresa: str. Nikis 39, Syntagma; tel.: 210 3225582; deschis: l u n i-vineri 9 – 14: 30; să în bata-duminică 10 – 14; metrou: Syntagma; adresa web: www.*jewishmuseum.gr*

Bisericile ne oferă un alt prilej de răgaz şi meditaţie, departe de căldura şi agitaţia străzilor. Când venim dinspre Piaţa Syntagma pe strada Filellinon, întâlnim pe stânga Biserica Hagios Nicodemos sau Sotira Lykodhimou.

Construită în 3031 de familia Niko-dimou, a fost avariată la cutremurul din 1701, iar în 1780 guvernatorul turc Ali Haseki a folosit materiale de construcţie luate de la biserică pentru a înălţa un zid de apărare în jurul Atenei. A fost cumpărată de ţarul Rusiei în 1845 şi reconstruită în 1847, când a devenit Biserica ortodoxă rusă (50) a Atenei. A fost resfinţită sub hramul Sfintei Treimi. Tot atunci s-a construit separat şi clopotniţa, clopotul fiind donat de ţarul Alexandru al II-lea, Decoraţiile interioare aparţin pictorului bavarez Ludwig Thiersch. La slujbe participă îndeosebi reprezentanţii micii comunităţi ruse din Atena.

Adresa; str. Filellinon 21, Plaka;

te!: 210 3231090; deschisă: luni-vineri 7: 30 – 10;

sâmbătă-duminică 7 – 11; metrou: Syntagma.

După oprirea la biserică, ne continuăm periplul pe prima stradă la dreapta, pe Kydathineon, înspre „inima" cartierului Plaka.

Pe stânga, mergând dinspre Syntagma pe Kydathineon, întâlnim, la nr. 17, Muzeul de Artă Populară Greacă (51), unde sunt prezentate colecţii de artă tradiţională şi decorativă.

Muzeul prezintă obiecte de artă populară greacă, din toate ramurile: costume (unele folosite la festivaluri), ţesături, broderii, cuverturi de pat, draperii brodate, rochii colorate şi fuste ornamentate cu fir de aur, cusute pe catifea neagră, costume tradiţionale, scurteici cu modele florale, dar şi blănuri din Tracia, şorţuri de catifea vişinie, cu broderii florale din Salamina – expresie a măiestriei feminine, Multe cusături au geometrii asemănătoare cu unele covoare româneşti.

Muzeul mai găzduieşte coliere, paftale, cercei, paruri – accesorii potrivite cu veşmintele imperiale bizantine. De asemenea, printre exponate găsim şi picturi celebre, obiecte de ceramică, din metal şi din lemn, bogat ornamentate. Colecţia, expusă pe cele cinci etaje ale muzeului, reuneşte piese din sec. al VII-lea până la prezent.

Adresa: Str. Kydathineon 17, Plaka; orar: marţi-duminică 10 – 14; metrou; Syntagma, Ataopo Sv, tei –, 2 tQ 3213018.

La dreapta muzeului se află biserica Sotira Kotaki (52), construită în sec. al XII-lea şi transformată în bazilică, având trei naosuri, ai cărei stâlpi de susţinere sunt ornaţi cu icoane.

Pe strada Geronda, care intersectează Kydathineon chiar înainte de Adrianou, trecând pe lângă un părculeţ, se află numeroase taverne şi cafenele, unde se poate petrece timpul foarte plăcut, admirând

priveliştea Acropolei. Mulţi turişti comandă îndeosebi ouzo şi mezedes – de obicei asortate cu fructe de mare – dar şi alte specialităţi greceşti, precum musacaua, pentru a savura mai intens atmosfera locală. Dacă la taverne preţurile sunt relativ accesibile, la restaurantele de lux şi preţurile sunt pe măsură.

Micul parc din Piaţa Filomousou Etaiteas (53) ne oferă prilejul să mai zăbovim pe o bancă, la umbră, să comentăm cele văzute şi să urmărim promenada trecătorilor, îndeosebi turişti.

Atena

În apropiere, accesibilă prin suada Farmaki, se află Biserica Hagia Ekaterini (Sfânta Ekaterina) (54), din sec. al XIII-lea, o capelă mică din Evul Mediu, rezistând şi în perioada bizantină şi sub dominaţia francilor. Alături se află două coloane, vestigii rămase dintr-vm templu consacrat zeiţei Artemis sau dintr-un aşezământ termal.

Pe strada Lisycratus, chiar în Piaţa Usycratus, denumită şi Piaţa Plaka, întâlnim un renumit monument coregic. Este un edificiu cilindric, înalt de 6 m, din marmură de Pentelic, ornamentat cu capiteluri corintice, cele mai vechi folosite în exterior. Frizele care-l împodobesc înfăţişează o luptă între Dionysos şi piraţii din Tyr. Datează din anul 334 î.Hr. şi este singurul monument coiegic care s-a mai păstrat. După cum sta scris şi pe monumentul din Plaka, Lysicrate a fost core-gos. Monumentul lui Lysikrate (55) este renumit şi pentru că aici a locuit Byron, pe vremea capucinilor.

Piaţa Lysikratus, în mijlocul căreia se înalţă monumentul cu acelaşi nume, se afla în partea de est a cartierului Plaka, la marginea străzii Tripodon (aflată pe latura de est a Acropolei şi ajunge până la Teatrul lui Dionysos), care era locul preferat al lui Byron.

Adresa; Piaţa Lysicratus, la intersecţia străzilor Shelley şi Epimenidou.

Tot în piaţa unde se înalţă monumentul, se găseşte şi „teatrul de umbre", unul dintre puţinele care încă mai funcţionează. Un astfel de teatru este, conform tradiţiei populare greceşti, o expresie a spiritului critic şi ironic ai poporului. Reprezentaţiile nu se adresează

Plaka – cel mai vechi cartier atenian

Monumentul lui Lysikrafe (55)

doar copiilor, care însă le îndrăgesc foarte mult, ci tuturor amatorilor de bună dispoziţie.

De la monumentul lui Lysicrate, mergem pe str. Shelley – prima paralelă cu Adrianou – care se pelungeşte cu str. Tripodon (Trepieds), apoi mergem la stânga pe str. Epikarmou, întretăiată cu scări, pentru a mai vizita o biserică bizantină.

Biserica Agios Nicolaos de Rengava (56) (aflată la intersecţia străzilor Epikarmou şi Prytaneiou), fondată în sec. al XÂlea, a făcut parte din palatul familiei Rengave, care a dat Bizanţului împăraţi şi patriarhi. Este preferată de tineri pentru celebrarea cununiei. Mergem apoi pe str. Erotoritou. La intersecţia străzilor Erehteos şi Erotocritou, remarcăm biserica Hagios loanis Theo-logos (57), mică, dar încântătoare, din sec. al XDI-lea. Pe aceeaşi str. Erehteos, întâlnim la stânga mănăstirea Sf. Tafou (58). Biserica mănăstirii, consacrată sfinţilor indigeni, datează din sec. al XVII-lea. Tronul şi iconostasul său sunt din lemn fin, sculptat şi aurit, în stil baroc orientalizat.

Urmăm apoi strada Erotocritou, traversăm o mică piaţă şi urcăm pe str. Clepsidras, prima după piaţă, care se ridică prin trepte spre flancul Acropolei.

Traversăm apoi cartierul Anaftiotika, care a conservat minunat aspectul vechii Atene, cu vilele sale de la începutul sec. al XIX-lea. Este una dintre cele mai vechi zone locuite din Atena, situată *mai* sus de Plaka, în apropiere de Acropole. Cartierul Ana-fiotika (59) are aspectul unei insule, cu străduţe înguste şi întortocheate, case albe mici, dar pitoreşti, cu flori în ghivece şi pisid alintate, păstrând încă imaginea unui sat cidadic din Insula Anafiotika, de unde au venit aici în sec. al XIX-lea locuitorii de atunci.

Metrou: Monastiraki, întâlnim apoi mica, dar splendida biserică Metamorfossi (60), din sec. al XIV-lea. În interior, pe flancul drept al bisericii, putem vedea o grotă transformată în capelă, dedicată sfintei Paraschiva (61), având un minuscul altar, un mic iconostas, o icoană a Sfintei şi alte frumoase picturi.

Drumul spre colină ne oferă o amplă perspectivă a cartierului Plaka şi a restului oraşului, ajungând până pe flancul nordic al Acropolei.

Muzeul Kanellopoulos (62), aflat într-o vilă neoclasică restaurată, situată la baza Acropolei, expune o vastă colecţie particulară, reunind un mare număr de obiecte.

J

r

Atena datând din neolitic până în prezent. Aparţinând familiei cu acelaşi nume, a fost donată statului în 1976. Sunt expuse, pe trei etaje, monede, inscripţii, sculpturi, vase din Atica, podoabe persane din sec. al V-lea î.Hr. şi altele, reflectând peste 4.000 de ani de istorie, dar şi exponate din perioada modernă.

Se află la intersecţia străzilor Panos şi Theorias, în Plaka; tel: 210 3212313; deschis marţi-duminică 8: 30 – 15; metrou: Monastirato.

Muzeul se află în apropiere de Calea Sacră, dar, pentru a continua vizita în Plaka, putem coborî pe str. Pan, întreruptă de Agora romană. După Turnul Unturilor mergem la dreapta, pe str. Diogenous.

Muzeul de Instrumente Populare Greceşti (63) expune peste 1.000 de instrumente muzicale din întreaga Grecie, datând din sec. al XVIII-lea şi până în prezent, printre care: tobe, tamburine, fluiere, bouzouki, mandoline, cimpoaie din piele de capră etc. Uneori, aici vin şi muzicieni pentru înregistrări şi recitaluri, preferând grădina. Muzeul a fost inaugurat în 1991, incluzând colecţia de instrumente muzicale a muzicologului Roivos Anoginakis, donată statului grec în 1978.

Este situat pe str Diogenous, nr. 1 – 3;

tel.: 210 3250198; deschis: marţi şi joi-duminică

10 – 14; miercuri 12 – 18;

metrou: Monastiraki, Akropoli.

Mergem apoi pe str. Adrianou, facem la stânga şi de aici ne îndreptăm către a doua stradă la dreapta, Kapnikarea, pe care ajungem la biserica purtând acelaşi nume. Putem veni la biserică şi direct din Piaţa Syntagma, pe bd. Ermou.

Kapnikarea este o mică biserică bizantină din sec. al XI-lea, dar cu o istorie bogată. Se află în mijlocul unei piaţete, pe la mijlocul bd. Ermou (moderna arteră de magazine), fiind astfel înconjurată de blocurile şi magazinele din animatul cartier al modei, de care este însă separată printr-un perete scund, care înconjoară biserica şi face din ea un loc de odihnă şi reculegere.

Biserica bizantină Kapnikarea (64) este considerată una dintre cele mai interesante biserici din oraş, aparţinând acum Universităţii ateniene, care-şi celebrează aici ceremoniile religioase oficiale. Se mai numeşte „Biserica prinţesei" şi se crede că piatra de temelie a fost pusă de împărăteasa Irina, care a condus Imperiul Bizantin între anii 797 – 802, sanctificată de biserica greacă pentru eforturile sale de restaurare

a icoanelor. Biserica din cărămidă a fost înălţată pe ruinele unui templu dedicat Atenei sau Demetrei; remarcabil este faptul că turla este încă susţinută de patru coloane romane.

Este situată la intersecţia dintre străzile Ermou şi Kalamitou, în Monastiraki. Tel.: 210 322 4462. Metrou; Monastiraki; program; luni, miercuri şi sâmbătă 8 – 14; marţi, joi şi vineri 4: 30 – 19: 30 şi duminică 7 – 10: 15.

Facem un mic ocol la dreapta, pe str, Mitropoleus, paralelă cu Bd. Ermou şi întâlnim catedrala, dar şi mica Mitropolie (Panaghia Georgoepikoos) sau Agios Elef-therios – cea mai frumoasă dintre micile biserici din sec, al XI-lea.

Mitropoli, Catedrala Ortodoxă a Atenei (65), este cea mai mare biserică din capitala Greciei, având lungimea de 40 m, lăţimea de 20 m şi înălţimea de 24 m. Este Episcopia Atenei şi un simbol al oraşului. A fost construită în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.

Plaka – cel mai vechi cartier atenian folosind marmura de la 72 de biserici demolate, Piatra de temelie au pus-o regele Otto şi regina Amalia, în anul 1842, de Crăciun. Pe 21 mai 1862 i s-a dat hramul Bunei Vestiri (Evangelismos Theotokou). Adăposteşte mormintele a doi sfinţi ucişi de otomani; Sfânta Filofteia (Agia Filothei), decedată în 1589, şi Grigore al V-lea, fost patriarh al Constantinopolului, spânzurat şi aruncat în Bosfor în 1821, al cărui trup a fost recuperat de marinarii greci. La Mitropolie au fost încoronaţi regi, au avut loc cununii sau slujbe funerare ale unor personalităţi.

Adresa: Piaţa Mitropoleus, Plaka. Tel.: 210 322 1308; deschisă zilnic între orele 6: 30 – 19; metrou: Monastiraki.

Biserica Sfanţul Elefterie (66), denumită şi Mica Mitropolie (Mikri Mitropoli), se află chiar lângă Mitropolie, fiind pusă în umbră de catedrala ortodoxă, mai nouă şi mult mai mare, Este însă una dintre cele mai frumoase biserici bizantine din Atena. Datează din secolul al XII-lea şi este construită din blocuri de marmură de Pentelic, îngălbenită de timp, iar în exterior este decorată cu fragmente clasice din marmură, frize-cafendar, basoreliefuri cu animale simbolice şi semne heraldice provenind de la edificii mai vechi, unele chiar din sec. al IV-lea î.Hr. Este în formă de cruce, are înălţimea de 6 m şi dimensiuni reduse – 7, 5 m/12 m, în concordanţă cu ale Atenei din perioada când a fost construită, care nu era pe atunci mai mare decât un sat. Are două hramuri; Panagia Georgoepikoos (Fecioara care aude

şoapte) şi Agios Eleftherios (protectorul femeilor care nasc).

Se află în Piaţa Mitropoleos şi este deschisă zilnic între orele 7 – 21; metrou: Monastiraki, Syntagma, în Plaka se găsesc şi mici ateliere, situate îndeosebi la sud de Piaţa Mitropoleus, unde icoanele se pictează şi acum după metode tradiţionale. Se pot comanda icoane cu sfântul dorit, la dimensiunea solicitată, lucrarea fiind de obicei gata într-o singură zi. Veşminte şi obiecte de cult se găsesc pe străzile Agias Filotheis şi Apollonos.

În Plaka se mai află: Muzeul Universităţii din Atena (situat în vechiul sediu al universităţii, deţinând obiecte referitoare la istoria instituţiei de învăţământ), Muzeul Copiilor şi Muzeul Muzicii. Vizităm apoi alte zone din Atena.

Mitropolia din Atena (65)

Atena

INCURSIUNE PRIN LUMEA MUZEELOR ATENIENE

Cimitirul antic Ceramicos (67) – Muzeul Ceramicos (Oberlander) (68) – Muzeul Naţional de Arheologie (69) – Muzeul de Artă Cicladică (70) – Muzeul de Artă Bizantină şi Creştină (71) – Muzeul Benaki (72) – Galeria Naţională de Artă: Muzeul Alexandros Soutzos (73) – Galeria Municipală de Artă (74) – Muzeul Naţional de Istorie (75) – Muzeul Oraşului Atena (76) – Muzeul de Război (77) – Muzeul şi Centrul de Studii al Teatrului Grecesc (78)

Cimitirul Ceramicos (67) se află la mai puţin de 400 m de Agora antică, în districtul olarilor. Datează din sec. al XII-lea î.Hr. şi a fost utilizat timp de peste un mileniu, în antichitate era cimitirul locuitorilor de vază ai Atenei. Pericle, Demostene şi alţi renumiţi oratori au ţinut aici discursuri funerare cu ocazia ceremoniilor naţionale, în cinstea eroilor. Preocuparea pentru monumente funerare bogate ajunsese atât de mare, încât cimitirul devenise loc de manifestare a vanităţilor.

La intrare, întâlnim mai întâi vestigiile zidului lui Temistocle, construit în sec. al V-leai. H. pentru a proteja drumul spre portul Pireu. Zidul se află între Poarta Dipylon (Poarta Dublă) şi

Incursiune prin lumea muzeelor ateniene

Incursiune prin lumea muzeelor ateniene

Poarta Sacră, pe unde trecea Procesiunea Panateneelor, care venea din Eleusisul antic, mergea de-a lungul Căii Sacre şi urca înspre Acropole. Cimitirul este renumit pentru varietatea monumentelor

sculptate, printre care urne uriaşe de piatră, sfinesi înaripaţi şi scene melancolice de rămas bun. Pe Aleea Mormintelor, aflată cam la 100 m de la Poarta Sacră, pe Calea Sacră, sunt rânduite monumentele funerare ale celor mai importanţi cetăţeni.

Majoritatea mormintelor de pe Aleea Mormintelor datează din sec. IV î.Hr. Toate stilurile, de la stelele somptuoase (basoreliefuri), până la modestele kioniskoi (coloane mici), demonstrează sobrietatea artei funerare greceşti.

Muzeul Oberlander (68), fondat în 1961, poartă numele industriaşului germano-american Gustav Oberlander, care a contribuit la finanţarea săpăturilor începute în 1930. Muzeul expune stele funerare, un sfinx din marmură (din anul 550 î.Hr.), amfore, vase funerare (*lekythoi*) cu figuri negre, precum şi jucării de pe mormintele unor copii. Tot aici mai putem vedea tăbliţe de vot. Dintre exponatele renumite amintim un vas de apă (*hydria*), împodobit cu figuri roşii, care o înfăţişează pe Elena din Troia, un sfinx din epoca arhaică şi un leu din marmură.

Adresa: str. Ermou, nr. 148; tel.: 210 346 3552; program: 8 – 17 zilnic, vara şi 8: 30 – 15, zilnic, iarna; metrou: Thissio.

Din Piaţa Omonia am mers pe jos pe bd. Octovriou-Patission până la Muzeul Naţional de Arheologie (69), pe care l-am vizitat de două ori, pentru a admira colecţiile de artă veche greacă, unice în lume, incluzând statuete, fresce, ceramică, monede din antichitate, bijuterii din aur şi pietre preţioase etc.

Muzeul Naţional de Arheologie este vast, impresionant şi important, unul dintre cele mai valoroase şi apreciate muzee din lume, înfăţişând arta Greciei antice. Se numără printre primele zece din lume. Deţine exponate unice, cum sunt cele din tezaurul micenian, dar şi statui renumite din ceramică, bronz şi aur, precum şi bijuterii. Colecţiile sale, expuse cronologic, sunt reprezentative pentru toate culturile care au înflorit în Grecia, din perioada arhaică, clasică, elenistică şi romană. Muzeul oferă astfel o imagine a artei greceşti de-a lungul secolelor. Mai întâi se pot vedea figurine cicladice, obiecte din epoca bronzului, apoi capodopere din perioada elenistică şi, în final, o colecţie de busturi ale împăraţilor romani. Exponatele muzeului reflectă măiestria masculină. Obiectele din perioadele intermediare includ şi elegante statui arhaice de /ruro/şi multe sculpturi clasice. Majoritatea sculpturilor reprezentau zei şi zeiţe, eroi şi atleţi, femei şi

bărbaţi idealizaţi şi au influenţat mult arta occidentală. Pe stelele funerare sunt reprezentaţi, alături de bogatul decedat şi sclavul său – de proporţii reduse – câinele şi obiectele personale dragi. Alte puncte de atracţie: o colecţie de bijuterii din Troia; o piatră scrisă, provenind de la palatul din Micene; un vas neolitic cu desene spiralate în negru, roşu şi alb. Muzeul se află într-o elegantă clădire neoclasică, din nordul Pieţei Omonia; adresa: bd. Octovriou 28 – Patission 44, Exarchia; tel.: 2108217717;

program: luni 12: 30 – 19, marţi-vineri 8 – 19, sâmbătă-duminică 8: 30 – 15; metrou: Victoria, Omonia; adresa web; www.*culture.gr*, www.*athensguide.com/museum.html*.

Este cunoscut şi sub denumirea de Muzeul Naţional şi a fost inaugurat în 1891. Localnicii îi spun mai simplu: Muzeul. Intrarea elegantă de pe str. Patission este în stil neoclasic. Prima colecţie a fost alcătuită prin adunarea unor obiecte valoroase dispersate

Atena

Muzeul Naţional de Arheologie (69)

În întregul oraş. În 1939 s-au construit noi clădiri adiacente. Pentru a fi protejată, în timpul celui de-al doilea război mondial, importanta colecţie a fost îngropată în diferite locuri. Muzeul s-a redeschis în 1946, dar au fost necesari 50 de ani de renovări şi de reorganizări pentru a pune în valoare colecţia.

Muzeul fiind foarte vast, este bine să selectăm ceea ce dorim să vedem, ceea ce este mai reprezentativ sau deosebit. Vizita poate dura o oră sau câteva ore pentru persoanele în criză de timp, dar muzeul se poate vizita şi timp mai îndelungat, în mai multe etape, fiind cu adevărat reprezentativ.

La parter se află vestigiile miceniene, neolitice şi cicladice, sculpturi geometrice, arhaice, clasice, romane şi elenistice. Tot aici se află colecţii mai mici cu obiecte din bronz şi egiptene, de exemplu colecţia Karapanos. La etajul întâi sunt expuse obiecte de ceramică şi fresce minoice de pe insula Thira. Prin curte se ajunge la cafeneaua şi la magazinul de la subsol.

Arta neolitică şi cea cicladică

(3500 – 2000 î.Hr.) sunt reprezentate prin vase ornamentale, figurine primitive de teracotă, podoabe şi arme, sculpturi reprezentând zeii şi zeiţele fertilităţii. Aici mai pot fi admirate:

cea mai mare figurină cicladică din marmură, din Amorgos,

statuetele de muzicieni găsite în insulele Cidade, datate circa 2200 î.Hr.„cu feţe plate şi unghiulare – Flautistul şi Vechiul

Harpist, vasul cu pescar de la Milos.

Vechiul Harpist este o statuetă din marmură, descoperită în insula cicladică Keros, lângă Naxos, reprezentând un bărbat cântând la harpă. Are forme simple şi drepte, fiind realizată în stilul cicladic minimalist, care a înflorit în mileniul 111 î.Hr. Acest stil a influenţat mulţi artişti de la începutul sec. XX, printre care şi pe sculptorul britanic

Henry Moore.

BBfe «iffM «M ««FT-" IJBMHBHHBBR JW

Incursiune prin lumea muzeelor ateniene

Dar principala atracţie a muzeului o reprezintă Sala de antichităţi miceniene, unde sunt expuse obiecte rafinate din aur

(măşti, căni ornamentate cu tauri sau cu păsărele, inele cu scene mitologice) din secolul al XVI-lea î.Hr., dar şi fresce, sculpturi în fildeş, inele de sigiliu cu pietre preţioase, cupe, vase de vin, un renumit vas de război scos la iveală de Heinrich

Schliemann. Printre obiectele descoperite în mormintele familiei lui Agamemnon şi în palatul din Micene, se numără şi pumnale de bronz cu scene de vânătoare, un leopard decorat cu pietre semipreţioase, vase de ritual etc. Măştile regale au fost găsite în complexele mortuare, cea mai celebră fiind

Masca lui Agamemnon, de fapt o mască de aur din Micene, descoperită de Heinrich

Schliemann. Datează din jurul anului

1500 î.Hr., considerându-se iniţial că a aparţinut legendarului rege, dar de fapt, războiul troian a avut loc mult mai târziu.

Cupa de aur de la Vafion, descoperită într-un mormânt cu cupolă, aproape de Sparta, este o capodoperă, datând din sec. al V-lea î.Hr., fiind ornată cu scene înfăţişând capturarea şi domesticirea unui taur.

Sculptura greacă este reprezentată prin kuroi, dar şi prin lucrările unor sculptori renumiţi, precum Fidias şi Praxiteles, din perioada clasică. Dintre sculpturile arhaice, remarcabile sunt cele denumite kuroi inuduri de tineri bărbaţi) şi korai (femei îmbrăcate) – care sunt mai rare –, inspirate din arta egipteană. Erau statui funerare sau votive, destinate diverselor sanctuare ale zeilor. La început, kuroii

au urechi mari, geometrice, pieptănături după moda Asiei

Mici şi zâmbete încremenite. Sunt albgălbui, cu braţele lipite de trup, au corpurile înscrise într-un triunghi, cu o anatomie stilizată, un picior păşind deseori înainte. Iniţial, toate statuile antice erau colorate cu substanţe ceroase, dar vopseaua s-a estompat datorită mileniilor petrecute în pământ. Statuile sunt expuse cronologic, constatând astfel cum, odată cu trecerea timpului, evoluează redarea formelor corpului omenesc, anatomia atleţilor devenind tot mai estetică. Statuile se animă, piciorul stâng avansează, mâinile sunt redate în mişcare, surâsul capătă expresivitate.

Kurosul din Sunion, sculptat în stil arhaic, în sec. al VII-lea î.Hr., a fost găsit în sanctuarul lui Poseidon. Celebre sunt şi statuile *Kuros Volomandra* şi *Efebul de la Maraton*.

Arta geometrică şi arhaică este, de asemenea, bogat reprezentată. Perioada geometrică este renumită pentru vasele mortuare monumentale, precum Amfora de la

Dipylon. În mijloc figura decedatul, cu cei dragi în jur, plângându-l. Vasele au o ornamentaţie bogată, cu motive mitologice, florale şi zoomorfe, renumită fiind măiestria realizării celor pictate cu negru din secolul alvlI-leai. H.

Amfora de la Dipylon este o amforă funerară mare, cu o înălţime de 1, 62 m, în stil geometric, realizată pentru o înmormântare, în sec. al VIII-lea î.Hr. Pe vas este înfăţişată defuncta, înconjurată de bocitoare.

Vasul poartă numele locului unde a fost găsit, lângă Poarta Dipylon din Ceramicos.

Atena.

Colecţia de ceramică este vastă şi mai cuprinde multe lucrări valoroase. Examinând-o, putem înţelege mai bine preocupările şi activităţile sociale, religioase, estetice, profesionale, comerciale şi casnice ale vechilor locuitori ai Greciei. Vasele cu pictură roşie şi vestitele *kkythoi* (vasele funerare) din lut alb, din sec. al V-lea î.Hr., au devenit un stil consacrat, renumit pentru expresivitatea picturilor. Cele mai cunoscute exponate înfăţişează bărbaţi lângă propriile morminte. Multe vase sunt ornate cu motive mitice – de exemplu moartea lui Orfeu –, mai rar istorice, dar cel mai mult cu scene din viaţa cotidiană, din atelier, de pe câmp, de la banchet, de pe stradă, jocuri de copii, procesiuni funerare sau religioase etc.

Colecţia de sculpturi clasice include statui şi monumente

funerare, majoritatea din Ceramicos. Renumită este stela funerară a lui Hegeso, aşezată pe mormântul familiei lui Koroibos, datând din anul 400 î.Hr. O

Înfăţişează pe tânăra ateniană primind bijuteriile de la o servitoare. Printre statuile clasice votive se află capul unei statui a zeiţei

Hera de la Heraion, din Argos (Peloponeș), realizată la şcoala sculptorului Policlet, dar şi multe statui ale zeiţei Atena, printre care

Atena din Varvakeion, copie mult micşorată, la scara de aproximativ 1/10, după celebra statuie de 11 m a zeiţei, de la Partenon, realizată de Fidias.

Colecţia de sculpturi romane şi elenistice deţine exponate valoroase, precum; statuile de bronz ale lui Zeus şi Poseidon, Micul jocheu călare (descoperită la Capul Artemision) şi Efebul din Antikythira, Majoritatea statuilor din bronz au fost găsite în apa mării. Din păcate, multe s-au pierdut sau au fost topite, pentru a se confecţiona arme.

Statuile de bronz ale lui Zeus şi Poseidon se remarcă prin autoritatea pe care o inspiră. Statuia lui Poseidon (înaltă de 2, 09 m) îl reprezintă pe zeu aruncându-şi tridentul şi datează din jurul anului 450 î.Hr., fiind găsită

Atena în mare, lângă insula Eubeea (Evia). Muşchii corpului sunt extraordinar sculptaţi, punând în evidenţă forţa, iar expresia feţei, severă, este redată cu mare fineţe. Capul de boxeiexprimă încordarea şi concentrarea necesare unei competiţii. Micul jocheu călare, o statuie descoperită la Capul Arte-mision, reprezintă un băieţel jocheu, redat în mişcare, având o expresie pasională a feţei, caracteristică perioadei respective. O statuie de bronz deosebită, descoperită la Delos, reprezintă un bărbat cu ochi din pietre semipreţioase.

Efebul din Antifeythira, personaj enigmatic, este o statuie elenistică interesantă, din bronz, înaltă de aproape 2 m, descoperită în mare, lângă Insula Antikythira, în anul 1900.

Grupul elenistic A/rodita, *Pan* II Eros este din marmură, a fost descoperit la Delos şi datează din anul 100 î.Hr.

Muzeul deţine şi alte colecţii mai mici, donate de persoane particulare. De exemplu, colecţia de bijuterii donată de Eleni

Stathatos cuprinde podoabe realizate în perioada cuprinsă între epoca de bronz şi cea bizantină. Colecţia Karapanos cuprinde multe

statui din bronz, printre care Zeus aruncând un fulger. Mai putem vedea aici obiecte decorative sau votive şi benzi de cupru pe care sunt înscrise întrebări pentru oracolul din Dodoni.

Frescele de la Thira reprezintă trei dintre celebrele fresce descoperite pe insula

Thira (Santorini), la Ahotiri, în 1967, restul rămânând pe insulă. Se considera că ar putea proveni din legendara Atlantida. La mijlocul mileniului al II-lea î.Hr., insula cicladică Thira era influenţată de civilizaţia

Incursiune prin lumea muzeelor ateniene minoică din Creta. O aşezare minoică de aici a fost descoperită de Spyridon Marinatos între anii 1967 – 1974. Frescele, datând din 1600 î.Hr., atestă rafinamentul civilizaţiei miceniene târzii şi au fost restaurate. Cele mai frumoase se găsesc aici, la Muzeul Naţional de Arheologie. Prin 1500 î.Hr. vulcanul din Thira a erupt, iar întreaga aşezare, acoperită de lavă, a fost practic conservată sub cenuşa vulcanica. Săpăturile, începute în 1967, au scos la iveală frescele care decorau pereţii interiori ai caselor. Imaginile colorate înfăţişează scene obişnuite: o expediţie navală (o frescă detaliată, de şase metri), femei elegante, un pescar dezbrăcat, antilope şi flori, doi băieţi boxând.

Muzeul mai prezintă colecţii recent inaugurate, precum colecţia egipteană şi colecţia de obiecte din bronz, care cuprinde statuete şi obiecte decorative descoperite pe Acropole.

Mergând dinspre Piaţa Omonia pe două artere principale ale Atenei, pe bulevardele Panepistimiou şi apoi pe Vasilissis Sofias şi în împrejurimile lor, întâlnim câteva muzee care merită vizitate: al Oraşului Atena, Muzeul Naţional de Istorie, Benaki, Goulândris, Bizantin şi Creştin, de Război al Greciei, Galeria Naţională. De altfel, bd. Vasilissis Sobas, foarte lung, mai este denumit şi „artera cu muzee" şi începe din colţul nord-estic al Pieţei Syntagma. Întâlnim în zonă nu doar prestigioase muzee, ci şi multe ambasade şi hoteluri.

Cea mai mare şi valoroasă colecţie de figurine deladice se află la Muzeul de Artă Cicladică (70) din Atena, fondat în 1986. Colecţia privată a fost întemeiată de Nicolas şi Aikaterini Goulândris, dar s-a îmbogăţit ulterior cu donaţii oferite de alţi colecţionari greci. Reuneşte artă datând din al doilea mileniu î.Hr., până în primul secol d.Hr., cuprinzând sculpturi, ceramică, obiecte din metal, din sticlă, bijuterii şi monede, redând scene religioase, de luptă şi din viaţa de zi cu zi a

locuitorilor din Ciclade. Cele mai vechi obiecte au însă 5.000 de ani. Arta preistorică din insulele Ciclade are ca piese reprezentative figurinele din marmură albă, înfăţişând îndeosebi femei. Figurinele deladice nu au întrunit niciodată aprecieri extraordinare, precum sculpturile clasice, fiind considerate chiar primitive de către criticii de artă din sec. al XIX-lea, dar au inspirat, prin simplitatea şi simbolismul lor, mulţi artişti, printre care Picasso, Modigliani, Henry Moore.

Conacul Stathatos (aflat vizavi de sediul principal al muzeului), găzduieşte colecţia de artă grecească a Academiei din Atena, în eleganta clădire neoclasică, proiectată şi construită în 1885, de arhitectul Ernst Ziller, a locuit cândva familia Stathatos. Din 1992, a devenit noua aripă a Muzeului de Artă Cicladică.

Adresa: sir Neofytou Douka 4, Kolonaki

(intrarea în conacul Stathaâos se face prin str. Irodotou 1); deschis: luni-sâmbătl 10 – 16;

tel.: 2107228321; metrou; Syntagma.

Evangelismos;

adresa web; www.*cycladic-m.gr*

Muzeul de Artă Bizantină şi Creştină (71) se află într-un magnific conac boieresc, denumit iniţial Vila Ilisia, construit între anii 1840 – 1848, în stil florentin, de Stamatis Kleanthis, pentru Sophia de Marbois, ducesă de Plaisance (1785 – 1854), soţia unui general al lui Napoleon şi totodată o influentă filoelenă. În anii ’30, colecţionarul Georgios

Sotirou a transformat elegantul conac în muzeu, ajutat de arhitectul Aristotelis Zachos. În curte se află copia unei frumoase fântâni din Dafni.

Muzeul permite o întâlnire cu istoria artei greceşti din secolul al III-lea până în secolul al XIX-lea, cu opere din perioadele paleocreştină, bizantină şi postbizantină. Impresionanta colecţie a muzeului include; icoane, sculpturi, fresce şi argintărie ecleziastică, ceramică, manuscrise, desene şi gravuri, fiind cea mai mare colecţie de arte-facte bizantine şi postbizantine. Ne putem convinge aici că trecerea de la păgânism la creştinism s-a făcut treptat, vechile concepţii filosofice, religioase, morale şi sociale împletindu-se în timp cu cele noi. Capitelurile coloanelor de la primele biserici sunt încă pline de motive „păgâne”. În unele icoane de marmură, Fecioara Maria seamănă cu femeile de pe stelele funerare antice. La rândul său, Iisus apare într-o

reprezentare îmbrăcat cu o tunică greacă, cu mielul pe spate.

Colecţia bizantină este expusă într-un nou spaţiu, iar colecţia postbizantină poate fi revăzută din 2005.

Adresa: bd. Vasilissis Sofias 22, Piaţa Rigiis, Kolonaki; deschis: marţi-duminică 8: 30 – 15; tel: 2107211027; metrou: Evangelismos.

Excepţionalul muzeu Benaki (72) a fost înfiinţat în anul 1931 de Antonis Benakis (1873 – 1954). Acesta şi-a petrecut cinci ani adunând antichităţi greceşti, bizantine, islamice, persane, chinezeşti, iar colecţia şi-a îmbogăţit-o de-a lungul anilor cu ajutorul altor colecţionari privaţi, adunând peste 30.000 de obiecte. A realizat o veritabilă

Atena retrospectivă a civilizaţiei greceşti din diverse perioade, de la cea neolitică, până în sec. XX. Apoi, în 1927 a donat naţiunii valoroasa colecţie privată, înfiinţând muzeul, care se află într-un elegant conac neoclasic, cândva locuinţă a familiei Benakis. Muzeul expune o gamă diversă de obiecte de artă, picturi şi bijuterii, costume tradiţionale şi documente politice.

Se află la intersecţia străzilor Koumbari cu Vassilis Sofias, Syntagma; tel.: 210 3671.000; metrou: Syntagma, Evangelismos; deschis: luni, miercuri, vineri şi sâmbătă 9 – 17; joi 9 – 12; duminică 9 – 15.

Galeria Naţională de Artă (Pinacoteca) (73), inaugurată în 1976, este consacrată picturilor greceşti şi vest-europene, îndeosebi din secolele XIX şi XX, putându-se constata evoluţia artei greceşti în această perioadă de trecere de la arta bizantină la cea modernă.

Muzeul se află într-o clădire modernă, La parter putem vizita expoziţii itinerante şi grădina cu statui realizate de sculptori greci. La primul etaj se află cinci renumite lucrări ale lui Domenicos Theotokopoulos, cunoscut ca El Greco (1541 – 1614), dar şi colecţii de opere europene, din şcoala olandeză, italiană şi flamandă, studii, gravuri şi picturi. Din arta universală putem vedea opere ale lui Rembrandt, Rubens, Dürer, Brueghel, Van Dyck, Watteau, Utrillo, Cezanne, Modigliani.

Adresa: bd. Vassileos Konstandinou 50, lângă Hotelul Hilton, în Ilisia; tel.: 210 7235937; metrou: Evangelismos, Megaro Moussikis; deschis: luni şi de miercuri până sâmbătă între 9 – 1 S, iar duminica între 9 – 14.

Incursiune prin lumea muzeelor ateniene

Galeria Municipală de Artă (74) deţine una dintre cele mai

valoroase colecţii de artă grecească modernă şi se află într-o vilă neoclasică, proiectată de arhitectul Panagiotis Kalkos în 1872, unde a fost sediul Spitalului Foundiing, Acesta a fost construit la sfârşitul sec. al XIX-lea. Colecţia muzeului a început să fie alcătuită de municipalitatea Atenei în 1923, incluzând lucrări ce reprezintă diverse stiluri ale artei moderne greceşti. Renumite sunt peisajele din Ciclade ale lui Dimos Mpraesas (1878 – 1967), picturile lui Konstantinos Parthenis (1882 – 1964) înfăţişând măslini şi chiparoşi, portretele lui Giannis Mitarakis şi naturile moarte ale lui Theofrastos Triantafyllidis.

Adresa: Piaţa Koumoundourou, Omonia; tel.: 210 324 3023; metrou: Omonia; deschis: luni-vineri 9 – 13 şi 17 – 21, iar sâmbătă-duminică9 – 13.

Clădirea Muzeului Naţional de Istorie, denumită „vechiul parlament", a fost destinată primului parlament grec, fiind proiectată de arhitectul François Boulanger. Piatra de temelie a fost pusă în anul 1858 de către regina Amalia, dar edificiul a fost inaugurat de-abia în 1871. Un eveniment tragic s-a petrecut aici în anul 1905, când premierul Theodoros Diligiannis a fost asasinat pe treptele din faţa Parlamentului. Apoi, în 1935, Parlamentul s-a mutat în clădirea Vouli din piaţa Syntagma, unde se află şi în prezent.

Din 1961 funcţionează aici Muzeul Naţional de Istorie (75). Colecţiile sale prezintă documente referitoare la evenimentele importante din istoria Greciei, începând din perioada bizantină, de la căderea

Constantinopolului, din secolul al XV-lea, până în secolul XX, la războiul greco-italian din 1940. Putem admira colecţii de arme şi documente istorice, portrete ale eroilor din Războiul de Independenţă (1821 – 1829), exponate precum coifuri, săbii, armuri veneţiene, steaguri, costume tradiţionale din diverse zone, podoabe, sculpturi de pe navele folosite în timpul revoluţiei din 1821. În faţa clădirii ne întâmpină impozantă statuia ecvestră a „nobilului conducător" Kolokotronis, comandantul trupelor eliberatoare, realizată în 1900 de Lazaros Sochos, Este doar o copie, originalul fiind la Naflio, fosta capitală a Greciei.

Adresa: clădirea Vechiului Parlament.

Sâadio, unr. 13 (la intersecţia cu str. Kolokotronis), Syntagma; deschis:

mar) i-duminică9 – 14;

tel.: 2103237617; metrou: Syntagma.

Muzeul oraşului Atena (76) este un conac relativ modest. De fapt, aici a fost vechiul Palat Regal, unde au locuit regele Otto şi regina Amalia timp de şapte ani, între 1831 – 1838, perioadă în care s-a construit noul lor palat regal, astăzi Vouli, clădirea Parlamentului. Conacul şi clădirea adiacentă formau vechiul palat regal.

Galeria Municipală de Artă (74)

În 1980 palatul vechi a fost restaurat, devenind muzeu. Putem vedea aici modesta sală a tronului, unde erau primiţi importanţi vizitatori, dar şi obiecte ale casei regale, mobilier şi portrete de familie, hărţi şi gravuri, picturi şi tipărituri despre Atena, din primii ani de domnie ai regelui Otto.

Adresa: sU. Paparrigopoulou 7, Piaţa Klafthmonos, Syntagma; tel.: 210 3246164; metrou: Panepistimiou; deschis: 9 – 14 vara; 10 – 14 iarna; marţi închis.

Muzeul de Război (77) expune documente referitoare la istoria luptelor purtate de greci pentru libertate, din perioada micenianã antică până în zilele noastre. Sălile muzeului sunt organizate pe teme. Astfel, sunt expuse arme primitive folosite în epoca de piatră şi în epoca bronzului timpuriu, apoi exponate clasice şi medievale, dar şi din Războiul de Independenţă al Greciei, din conflictele sec. XX, de exemplu din perioada Războiului Balcanic din 19124913, până la al Doilea Război Mondial. Sunt prezentate scene de luptă şi armuri, diverse obiecte, precum uniforme şi arme turceşti, măşti mortuare, dar şi picturi şi gravuri înfăţişând eroi ai Războiului de Independenţă, printre care generalul Theodoros Kolokotronis (1770 – 1843). Dramele celor două războaie mondiale sunt redate de o colecţie de schiţe şi picturi în ulei realizate de Floras-Karavis. Muzeul funcţionează într-o clădire modernă, fiind inaugurat în 1975, după căderea dictaturii militare.

Se află la intersecţia străzilor Vasilissis Solias şi Rizări, llisia; tei; 2107244464; metrou; Evangelismos; deschis: marti-duminică 9 – 14.

Atena

Din Piaţa Omonia putem merge pe str. Themistokleus şi apoi pe bd. Akadimias, paralel cu bd, Panepistimiou, ajungând la Muzeul şi Centrul de Studii al Teatrului Grecesc (78), unde sunt expuse documente, costume, fotografii, decoruri din montările unor cunoscuţi regizori, precum Karlos Koun, reflectând viaţa teatrelor greceşti

începând din sec. al XIX-lea, până în prezent. Interesante sunt şi copiile cabinelor unor renumite actriţe, precum Elli Lampeti şi Eleni Papadaki. Biblioteca include volume de teatru grecesc şi internaţional, dar şi publicaţii teatrale. Arhivele conţin manuscrise, programe de teatru, casete video şi audio cu spectacole, dar şi afişe. Muzeul, aflat la subsolul unei elegante clădiri neoclasice, a fost întemeiat în 1938 de Yiannis Sideris, istoric al teatrului grecesc modern.

Adresa: bd. Akadimias 50, Kentro; deschis: l u ni-vineri 9 – 14: 30; metrou: Panepistimiou; tel.: 210 3629430; adresa web: www.ffieatre-museum.gr

Muzeul de război (77)

ALTE LOCURI INTERESANTE DIN ATENA

Biserica Sfinţii Theodon (79) – Piaţa de alimente Kendnki (80) – Colina Strefi (81) – Piaţa Exarchia (82) – Sala de concerte Megaron Moussikis (83)

Cele trei bulevarde, Panepistimiou, Ermou şi Athinas, formează un triunghi care include câteva dintre cele mai interesante străzi din Atena. Astfel, bd. Ermou este renumit pentru ca aici se pot face cele mai diverse cumpărături, de la CD-uri şi DVD-uri, până la îmbrăcăminte, încălţăminte, cosmetice.

La stânga străzii Athinas, pornind din Monastiraki, se află cartierul Psiri, cu străduţe înguste, dar agitate, o zonă atrăgătoare în primul rând printr-o bogată viaţă de noapte, cu taverne tradiţionale, unde se pot asculta tradiţionale *„rembetica"* (bhiz grecesc), dar şi cu baruri. Mai găsim în zonă şi interesante galerii de artă.

Bd. Athinas se intersectează, pe la jumătatea sa, cu str. Evripidou, paralelă cu Ermou, unde se află renumite magazine de mirodenii. Putem merge la stânga, până la intersecţia cu str. Aristidou, pentru a vizita Biserica Sfinţii Theodori (79), situată în vestul Pieţei Klafthmonos (a lacrimilor), unde se zice că se adunau să plângă funcţionarii ministerelor, când erau concediaţi. Datorită renovărilor, biserica bizantină, renumită pentru frizele sale interioare, pictate cu

Omono

Alte locuri interesante din Atena

Strefi

Afena animale şi plante, pare mai degrabă contemporană cu noi.

Revenind pe bd. Athinas, întâlnim, la nordul străzii Evripidou, Piaţa de alimente Kendriki (80), acoperită, care merită vizitata fie şi

numai pentru pitorescul său, pentru a cunoaşte savoarea locală a Atenei. Dar este greu de crezut că veţi rezista la tentaţia fructelor proaspete…

În nordul Pieţei Omonia se afla cartierul Exarchia, iar apoi colina Strefi. Mergând de Sa Piaţa Omonia pe str. Themistokleus, vedem înşiruite magazine alimentare, buti-curi, cofetării, baruri. Ajungem la Piaţa Exarchia (82), care se animă mai ales seara, când multă lume vine la cluburile cu muzică şi la cinematograful în aer liber Riviera. De altfel, zona Pieţei Exarchia este atrăgătoare, cu clădiri neoclasice şi îmbină boema studenţească şi distincţia. Este vizitată de turişti datorită numeroaselor cafenele, baruri şi ouzerii elegante. Totuşi, atenienii nu uită că aici, în piaţă, au fost ucişi în 1973 mulţi studenţi care manifestau, în apropiere, parcul de pe colina Strefi, cu multe alei, amintind de Herăstrăul nostru, se animă mai ales seara.

Sala de concerte Megaron Moussikis este un centru cultural multifuncţional, inaugurat în 1991 şi considerat unul dintre cele mai importante din Europa. Vasta sală de concerte (83) a primit faimoşi muzicieni şi a găzduit numeroase spectacole de operă sau balet.

Se află pe bd. Vasilissis Sofias, la intersecţia cu str. Kokali; tel.: 210 7282333; metrou: Megaro Moussikis; adresa web: www.megaron.gr

Sala de concerte Megaron Moussikis

Atena modernă

Pentru a ne face o imagine completă despre Atena, este bine să vizităm şi Psychico. Este o mică suburbie din nord-vestul Atenei, care s-a dezvoltat mai ales în uiumul deceniu, devenind un prosper cartier, adevărat centru local. Bulevardul Kiffisis uneşte centrul Atenei şi Complexul Sportiv Olimpic din Maroussi şi este un loc ideal pentru promenadă, iar în vestul arterei se află cartierul rezidenţial şi de afaceri Paleo-Psychico, considerat o zonă reprezentativă a Atenei moderne. Găsim aici numeroase taverne cu meniuri tradiţionale şi internaţionale, cafenele, restaurante şi magazine de lux. Pe Bulevardul Kiffisis, la sud de Psychico, se află numeroase ambasade străine.

Kiffisia este cea mai stilată suburbie a Atenei, aflată la 12 km nord faţă de centrul oraşului, la capătul liniei l de metrou. Zona este mai înaltă, mai răcoroasă şi mai puţin poluată decât restul capitalei, fiind centrată. În jurul Bulevardului Kiffisis, unde ajungem

Alte locuri interesante din Atena de la staţia de metrou, după ce

străbatem parcul. Este renumită pentru vilele luxoase, cu grădini înfloritoare, terenurile de sport, magazinele exclusive, buticurile, hotelurile şi restaurantele scumpe. Magazinele şi complexele gen mall, cu buticuri şi restaurante, oferă îmbrăcăminte creată de renumiţi designeri, dar şi parfumuri costisitoare şi tot felul de obiecte de lux. Este un loc preferat de mulţi atenieni pentru promenada de weekend. De la Parcul Kifâssia putem merge pe str. Kassa-veti, iar din str. Levidou ne putem îndrepta înspre elegantele străzi paralele Kolokotroni, Argiropoulou şi Dimosthenous. De asemenea, putem vizita cartierul cu trăsura, pe care o putem lua din staţia de metrou.

Atena s-a schimbat mult în timpul pregătirilor pentru jocurile Olimpice din 2004. Un oraş nou întâmpină turiştii începând din august 2004. Locurile unde s-au desfăşurat competiţiile sunt noi sau renovate. Noua infrastructură şi sistemul de transport fac de atunci deplasarea călătorilor mai uşoară şi mai confortabilă.

O importantă zonă de recreere o reprezintă fostul Sat Olimpic, construit la baza Muntelui Parnitha, din municipalitatea Acharnes. A fost proiectat pentru a găzdui 17.500 de sportivi în timpul Jocurilor Olimpice şi apoi 6.000 de sportivi la Jocurile Paralimpice, arând şi dotări pentru persoane cu nevoi speciale. Spaţii noi de cazare s-au amenajat şi pentru cei 11.290 de ziarişti acreditaţi la olimpiadă. Pentru întrecerile de caiac-canoe s-au construit un lac artificial, cu o suprafaţă de 25.000 de metri pătraţi, canale şi un pod.

„Nicăieri nu este ca acasă" – apreciau grecii, bucurându-se de revenirea Jocurilor Olimpice pe meleagurile lor. Au dorit ca Jocurile Olimpice Atena 2004 să împletească istoria, cultura şi pacea, cu sportul şi olimpismul, Jocurile Olimpice s-au desfăşurat în perioada 13 – 29 august 2004, iar Jocurile Paralimpice între 17 – 28 septembrie 2004. Au participat la nobila competiţie sportivi din peste 200 de ţări. Maratonul a avut şansa să se desfăşoare chiar pe ruta sa originală, precum în anul 490 î.Hr. Startul cursei s-a dat chiar la Maraton, sportivii sosind pe marele stadion din centrul Atenei, Panathinaiko, unde Jocurile Olimpice moderne au renăscut în 1896. Cicliştii olimpia au înconjurat centrul istoric al Atenei, la umbra Acropolei. Flacăra olimpică, simbolul Jocurilor, a ajuns din nou în Olimpia antică. În spiritul olimpismului, Jocurile au promovat legătura dintre sport şi cultură, idealul de *minte sănătoasă în corp sănătos*. Atât în vechile teatre de la baza Acropolei, cât şi în fiecare parc, sală de concerte şi

expoziţii, artişti greci şi străini au oferit spectacole, conferind şi un caracter cultural marelui eveniment. De altfel, poporul grec este recunoscut pentru ospitalitatea sa tradiţională, denumită „*filoxenia*".

Au fost construite noi hoteluri, iar altele au fost renovate. Clima mediteraneeană a Greciei are avantajul că permite programarea unor evenimente în aer liber. Din Atena se poate ajunge în insule, pentru relaxare, în scurt timp, chiar într-o jumătate de oră, cu nave dese şi rapide.

Atena

Complexe sportive olimpice

Sala olimpica *de* ridicare a greutăţilor – Nikaia este un nou complex sportiv acoperit, cu o capacitate de 5.000 de locuri.

Sala Olimpica – Ano Liossia este un alt important centru sportiv nou. A fost construit pentru întrecerile de judo şi se află în Ano Liossia.

Sala Olimpică Galatsi a găzduit competiţiile de gimnastică ritmică şi tenis de masă. Noul complex sportiv, cu numeroase facilităţi auxiliare, are 32.000 m^2 şi 6.000 de locuri pentru spectatori.

Complexul Olimpic Faliron (FCO), situat în zona coastei, este celebrul Stadion al Păcii şi Prieteniei. Include şi câteva renumite restaurante specializate în fructe de mare. A

găzduit la Olimpiadă competiţiile de volei.

Centrul Olimpic de Trageri Markopolo este un complex întins pe 305 acri, cuprinzând patru clădiri ultramoderne, poligoane de tir, facilităţi pentru trageri, dar cuprinde şi restaurante, cămine, parkinguri şi ample zone verzi. Poate găzdui 8.000 de spectatori.

Centrul olimpic Ecvestru Markopolo, aflat relativ aproape de aeroport, este un mare complex, incluzând facilităţi de afaceri, standuri permanente şi temporare, câmpuri şi grajduri pentru 300 de cai. În timpul excavaţiilor au fost descoperite câteva morminte miceniene.

Centrul Olimpic de Canoe revitalizează regiunea Maraton. Au fost construite aici două lacuri artificiale, unul pentru competiţii şi celălalt pentru antrenamente, întreaga zonă fiind renovată.

Complex sportiv olimpic

Complexul Olimpic Helliniko (HCO) se află pe coasta de sud a Atenei, pe locul vechiului aeroport al Atenei, care a fost transformat într-un complex de parcuri şi terenuri olimpice. A găzduit la Olimpiadă şi competiţiile de baschet, în alte zone ale complexului se află terenul

de hochei, handbal, scrimă. Cuprinde şi un centru de caiaccanoe.

Complexul Olimpic Goudi (GOG) are spaţii pentru înot, călărie, alergări, scrimă şi trageri, fiind una dintre cele mai interesante construcţii olimpice. A găzduit la Olimpiadă competiţiile de badminton şi pentatlon.

Complexul Olimpic Sportiv Atena (OCO)

este situat în Maroussi şi a fost locul central al Jocurilor Olimpice 2004, gazdă a ceremoniilor de deschidere şi de închidere. Tot aici s-au desfăşurat finalele competiţiilor de atletism, tenis, ciclism şi ale întrecerilor acvatice. Complexul a fost reproiectat de reputatul arhitect spaniol Santiago

Calatrava.

Alte locuri interesante din Atena

Portul Pireu – magia mării

Lângă Atena se află Pireul, renumit port şi totodată oraş industrial, unit de fapt cu capitala Greciei. De aici ne putem îmbarca pentru a vizita principalele insule din Marea Egee.

Pireul a devenit port al străvechii Elade pe vremea lui Temistode, Pericle şi Cimon. Încă din timpuri îndepărtate, Atena şi-a câştigat supremaţia şi datorită mării, pe care cetăţenii săi o considerau vitală pentru existenţa lor. Poarta navală a fost folosită mai ales ca să asigure ieşirea la mare a atenienilor în vremuri de război, în cel de-al doilea război mondial, bombardamentele au distrus parţial portul şi oraşul. Pireul a fost reconstruit în stil modern şi este şi în prezent principalul port al Greciei contemporane, practic unit cu Atena.

Astăzi, distanţa de 6, 5 km, din centrul

Atenei până în Pireu, este mult mai uşor de parcurs, în numai 20 – 30 de minute, cu

metroul. Dar în marele port nu ne mai

Întâmpină, ca altă dată, flota ateniană, ci o

— L armată de feriboturi şi vapoare pe care se

4 îmbarcă pasagerii care doresc să ajungă în

J insule precum: Creta, Ciclade, Dodecaneze.

Egeene. Mulţi turişti pleacă de aici în croaziere de agrement, înspre insule din

Marea Egee sau din Marea Mediterană.

Şi noi am pornit de-aici, într-o croazieră de o zi, spre insulele Eghina, Poros şi Hydra.

Portul de feriboturi Kentriko Limani este cosmopolit şi agitat, traficul este intens. Reclamele la ţigări împânzesc zona. Ţigările Pireului – Assos, Papastratos – reprezintă o atracţie şi pentru traficanţii români, chiar la nivel înalt! Venituri fabuloase, rapide, fără taxe-şi accize…

În portul Zea Marina admirăm splendidele iahturi ale milionarilor din întreaga lume, ancorate aici. Zea Marina poartă denumirea vechiului port prin care se făcea comerţ cu cereale încă din antichitate. Portul modern este amplasat chiar în locul celui antic. Doar grecii au călătorit prin lume din timpuri străvechi!

În zona Microlimano Bay (Micul Port sau Tourkolimano), restaurantele fermecătoare de pe malul mării ne oferă îndeosebi fructe de mare.

O plimbare pe faleză are un farmec aparte, iar o îngheţată la o terasă de pe malul mării nu se poate uita. Vizităm şi piaţa agitată din marele port, impresionaţi de bogăţia de fructe, legume, diferite tipuri de carne, dar mai ales de modul aspectuos de prezentare, ca la expoziţii de profil. Comercianţii ne îndeamnă cu cele mai bune produse, iar aici nu există riscul să ne trezim cu mărfuri de proastă calitate în pungă… Sunt delicioase imensele capşune – trufandale

Portul Pireu savurate în luna martie. Piaţa de peşte şi de fructe de mare de pe str. Tsarnadou are un pitoresc deosebit şi aici putem vedea mărfuri rare. Cine are mai mult timp şi este interesat, poate vizita şi talciocul de pe străzile Alipedou şi Skylitsi, de lângă Piaţa Ippodameias, animat mai ales duminica dimineaţa, în zonă sunt multe buticuri cu antichităţi, suveniruri, diverse.

La rândul său, modernul şi distinsul cartier Kastella, situat pe ţărm, având case pitoreşti şi multe conace neoclasice renovate, oferă splendide panorame spre Golful Saronic. Doar cartierele estice sj-au mai păstrat tihna. De asemenea, bisericile au rămas oaze de linişte, departe de agitaţia portului. Vin aici îndeosebi femei păstrătoare de tradiţii. Pireul este renumit şi datorită muzeelor care merită vizitate; Muzeul de Arheologie şi Muzeul Nautic al Gredei.

Situat în apropiere de Zea Marina, Muzeul de Arheologie din Pireu găzduieşte exponate rare din perioadele elenistică şi romană. De un interes deosebit se bucură minunatele statui clasice de bronz: Apollo, kuros antic datând de la sfârşitul secolului al VI-lea LR – cea mai veche statuie din bronz în mărime naturală; statuia din bronz a

Atenei din Pireu, din sec. IV î. R, având coiful împodobit cu bufniţe şi cu platoşa decorată cu capul Gorgonei; două statui de bronz ale Artemisei, ambele tot din sec. al IV-lea î.Hr.

Adresa: str. Harilou Trikoupi, nr. 31; tel.: 210 4521598; deschis: 8: 30 – 15 zilnic; metrou: Piraeus.

Atena în apropierea muzeului se află vestigiile Teatrului Zea, din sec. al II-lea î.Hr., cu o scenă bine păstrată.

Cunoscut şi ca Muzeul Maritim, Muzeul Nautic al Greciei relevă cronologic istoria navală a ţării, din antichitate până în prezent. Sunt expuse colecţii de nave maritime, picturi, îndeosebi cu bard pescăreşti, steaguri, instrumente nautice, uniforme, hărţi şi arme, înfăţişând mari bătălii navale şi viaţa pe mare. Sunt redate şi călătoriile tăcute cândva pe Marea Neagră cu trireme. Sunt renumite modelele de vase făcute de prizonierii francezi căzuţi prizonieri în timpul războaielor conduse de Napoleon. Nu lipsesc nici imagini care ilustrează modernele călătorii cu transatlantice. Se mai poate vizita nava-amiral Averof, care a aparţinut flotei greceşti până în anul 1951, ancorată în apropiere.

Adresa: str. Akti Themistocleous; tel.: 210 4516822; deschis: marţi-sâmbătă9 – 14; metrou: Piraeus.

Teatrul Municipal (str. Sf. Konstantinou, nr. 2, tel.: 210 4120333), cu o faţadă impunătoare, a fost proiectat de loannis Lazirimos, având ca sursă de inspiraţie Opera Comică din Paris. A fost inaugurat în anul 1895 şi este unul dintre cele mai mari teatre moderne din Grecia, având 800 de locuri. Adăposteşte Galeria Municipală de Artă şi Muzeul de Decoruri Teatrale Panos Aravantinou.

INFORMAŢII UTILE

Afaceri de familie

Deseori, în cadrul firmelor mici lucrează membrii aceleiaşi familii: părinţi, fraţi şi surori, veri, unchi şi mătuşi. Aşa se întâmplă cu personalul care deserveşte o tavernă, o blănărie sau un magazin cu bijuterii din aur. De exemplu, unii dintre membrii familiei croiesc şi cos hainele din blană sau realizează bijuteriile din aur, iar alţi membri ai aceleiaşi familii le comercializează. Afacerile de familie sunt rentabile. În plus, dacă un turist doreşte ceva modificări ale unui produs sau comandă un model aparte, comerciantul îşi mobilizează membrii familiei care se ocupă de partea de producţie ca să satisfacă rapid cerinţele clientului. O astfel de bunăvoinţă îi uimeşte deseori pe turiştii români, neobişnuiţi pe meleagurile noastre cu un astfel de

comportament.

Excursii recomandate

Din Atena se pot face frumoase excursii, pentru a vizita alte zone interesante din Grecia. Agenţiile locale de turism din Atena, cu sedii în oraş şi la aeroport, organizează tururi de oraş şi numeroase excursii. O altă variantă pentru a vizita locurile interesante este închinând o maşină.

Turul Atenei, Dimineaţa putem vizita complexul arheologic de pe Acropole, unde merită admirat Partenonul, Templul Atenei Nike şi Erehteionul, cu celebrele sale cariatide. După-amiază putem vedea Teatrul lui Dionysos *şi* Odeonul lui Herod Atticus, situate la poalele Acropolei, edificii care mai găzduiesc şi acum reprezentaţii cu tragediile antichităţii, în altă jumătate de zi putem face un tur pietonal al Atenei, trecând pe lângă Stadionul Panathinaiko, Templul lui Zeus, Arcul lui Hadrian şi Templul lui Hefaistos. De asemenea, se poate face un tur pietonal pe ruta Piaţa Syntagma, Palatul Parlamentului, Academia, Universitatea, Biblioteca Naţională, Piaţa Omonia, Monastiraki, Plaka, Durează o jumătate de zi.

Croazieră în Golful Saronic. Se pot vizita insulele Eghina, Poros, Hydra.

Excursia organizată costă 60 de euro.

Cap Sunion. Se vizitează Templul lui

Poseidon şi poate fi admirat apusul soarelui.

O excursie organizată costă 10 euro.

Atena – Pelopones. Durează o zi întreagă. Se călătoreşte de-a lungul Golfului

Saronic până în Corint, cu oprire la Istmul

Corint. Traseul se continuă spre Epidaur, unde se vizitează Teatrul antic şi Sanctuarul lui Asclepios. Sosire în Nafiio, prima capitală a Greciei, unde se vizitează centrul oraşului. Plecare spre Micene, pentru vizitarea cetăjii şi a mormântului lui Agamemnon. Înapoiere la Atena.

În Olimpia se poate vizita Muzeul

Arheologic şi cel al Jocurilor Olimpice.

Oraşul Patras are două oaze de istorie:

Oraşul de Sus şi Oraşul de Jos. Alt obiectiv turistic este şi Catedrala Sfântul

Andrei.

Atena – Delfi – Valea Tempi. La

Delfi se vizitează vestitul oracol al lui

Apollo, zeul luminii, iar în Valea Tempi – Izvorul şi Biserica Sf. Paraschiva.

Salonicul, capitala Macedoniei, este al doilea oraş şi port ca mărime din Grecia şi totodată capitala regiunii Macedonia. Concurează în frumuseţe cu Atena şi Kavala.

Principalele obiective turistice din Salonic sunt: Biserica Sfântul Dumitru – unde se găsesc moaştele Sfântului Dumitru, protectorul, patronul spiritual al oraşului – Turnul Alb, Biserica Sfânta Sofia, Rotonda, Muzeul de Cultură Bizantină, Muzeul Arheologic, Agora Romană, Arcul lui Galeriu. Pentru cumpărături se poate vizita şi bazarul, unde preţurile sunt mai convenabile ca în alte părţi. Salonicul este şi un oraş modern, cu activitate comercială, industrială şi culturală intensă, Din Salonic la Bucureşti se poate ajunge cu maşina în circa 15 ore şi ne putem opri pentru a vizita oraşul în drum către Atena.

Muntele Olimp este maiestuos, întotdeauna înconjurat de nori, fiind considerat reşedinţa celor 12 zei.

Meteora – mănăstirile suspendate pe

„Stâncile văzduhului". Aici ne întâmpină numeroase stânci austere, cu forme ciudate, în tonuri de „gri elefant". La Meteora putem vizita Marele Meteor, dar şi alte mănăstiri din vestitul complex monahal ortodox.

Pe drumul spre Salonic traversăm Valea Tempi, cu oprire la Schitul Sfintei Paras-chiva, în apropierea căruia se află „Izvorul Afroditei". Legenda spune că, dacă ne spălăm pe faţă cu apă de aici, vom întâlni o nouă iubire.

Moaşte sfinte se găsesc la: Salonic – moaştele Sf. Grigorie Palama; Biserica Sf.

Sofia – moaştele Sf. Vasile cel Nou; insula

Eghina – moaştele Sf. Nectarie.

Toate aceste atrăgătoare obiective turistice sunt pe larg prezentate în ghidul „Grecia" al editurii „Cartea de Buzunar".

Atena

Mâncăruri şi băuturi greceşti tradiţionale

Printre specialităţile servite în taverne se numără: vinete prăjite în ulei de măsline; salată de roşii, castraveţi, ardei graşi – totul amestecat cu brânză telemea şi măsline; ghiveci; frigărui; „cocoreţ" –

frigărui din măruntaie de oaie, condimentate; pepene verde.

Preparatele din peşte şi salatele din fructe de mare sunt gătite inegalabil de localnici. Dintre mâncărurile tradiţionale greceşti puteţi încerca salatele, cea mai cunoscută şi răspândită fiind *ţaţiki* (pronunţaţi Jafic/îi), care conţine usturoi, dar şi platourile cu *mezeles* (apetitive), cunoscute la noi ca snacks-uri sau gustări. Mezedes se pot servi cu *melitzanosalata* – vinete tocate, amestecate cu ulei, lămâie şi usturoi, taramosalata – pastă de icre, precum şi *ăol-madakia* – frunze de viţă-de-vie umplute cu carne sau orez. Souflaki este hamburgerul sau kebabul grecilor, din carne de vită, de peşte sau de pui, cu sos de iaurt, castraveţi, roşii şi ceapă. Musacaua pe bază de vinete este o altă mâncare tradiţională grecească.

Rusticul „Kleftico" (berbec la cuptor), dar şi supa de ţap sunt preparate deosebit de gustoase. De altfel, reţetele greceşti tradiţionale se prepară cu multe legume coapte, fructe proaspete şi carne de miel.

O salată grecească costă în jur de 3 euro, iar mezedes – între 2, 5 şi 5 euro.

Grecilor le face plăcere să mănânce bine. Din fericire, mâncărurile lor nu sunt atât de condimentate încât să ne fie teamă să le testăm. În plus, uleiul de măsline, pe care îl *informaţii utile* folosesc de obicei grecii pentru gătit, este foarte sănătos şi gustos, în ultimii zece ani europenii au devenit mari consumatori de salate mari, cu multe ingrediente, printre care se numără de multe ori brânza Feta, foarte adecvată pentru salate datorită şi aspectului plăcut şi având un gust mai fin decât alte tipuri de brânză. Ca atare, consumul de brânză Feta a crescut considerabil, mai ales că este şi un aliment sănătos. Grecii susţin că ei au inventat procedeul prin care se obţine acest sortiment de brânză, dar se luptă în instanţele europene cu Danemarca, pentru exclusivitatea denumirii. Danezii susţin ca ei au industrializat producerea brânzei Feta şi, în plus, sunt cei mai mari producători. Rină una-alta, salatele greceşti cu brânză Feta sunt delicioase!

De obicei, după ce intri într-un restaurant şi-ţi alegi o masă – preferabil afară, mai ales din primăvară până în toamnă – ţi se permite sau chiar ţi se recomandă să mergi la bucătărie să vezi ce ţi se poate oferi. Ţi se pot arăta diverse sortimente de carne sau peşte pentru grătar.

Printre bunătăţile autohtone se numără nu doar variatele

sortimente de brânză, ci şi vinul de masă clasic – roşu sau alb. Astfel de produse pot însoţi oricând o gustare binevenită, amintind de zilele petrecute în Grecia.

Dintre localuri, *Psistaria* oferă carne friptă de porc, miel sau pui, iar înainte de preparare fiecare client îşi poate alege bucata de carne pe care o doreşte. *Psaroaaverna*, situată pe malul mării, este specializată în preparate din peşte şi fructe de mare. Aici se poate mânca peşte proaspăt, pescuit chiar în acea zi de proprietarul localului. Sau cel puţin aşa se laudă, deşi poate l-a cumpărat de la alţi pescari!

Printre vinurile greceşti renumite se numără *retsina*, un vin aromatizat cu răşină de pin, păstrat în butoaie, preferat la desert. Oricât de bun vi s-ar părea, evitaţi să consumaţi cantităţi prea mari, pentru ca mahmureala produsă este mai neplăcută ca după alte vinuri. Apreciate de cunoscători – şi nu numai – sunt şi vinurile albe şi roşii, dulci sau seci. Foarte bune sunt vinurile de casă, care se oferă în tavernele locale, însă băutura tradiţională grecească este ouzo (pronunţat uzo), care se serveşte de obicei ca apetitiv sau o variantă locală a acesteia, tsipouro. Este „apa de foc" locală, cu aromă de anason, servită simplă sau cu apă şi gheaţă, devenind lăptoasă când este diluată cu apă. Printre băuturile tradiţionale recomandate de localnici se mai numără *raki* – alcool alb de struguri.

În schimb, îndeosebi iarna, coniacul este preferat ca apetitiv, De asemenea, cafeaua preparată în Grecia este foarte bună. Vara se consumă foarte mult frape.

La o masă grecească se serveşte ca principal fel de mâncare musaca, ghiveci, carne prăjită sau peşte şi frigărui de miel sau porc – souflaki. Peştele şi scoicile sunt excelent pregătite de greci.

Alături de felul principal de mâncare se serveşte salata grecească *honatiki*, cuprinzând felii de roşii şi castraveţi, măsline şi feta Consacrate ca desert sunt baclavaua – pe care unii o consideră a fi şi afrodiziac – şi cataiful. De la o masă tipic grecească nu

Atena pot lipsi fructele şi legumele proaspete şi preparatele din peşte sau scoici.

Grecii acordă o atenţie deosebită tradiţiilor culinare. Peştele este de obicei gătit sau prăjit, servit cu un sos din vin alb şi roşii. Foarte gustos este peştele de calitate, prăjit uşor şi asortat cu lămâie şi ulei de măsline. Apreciate de localnici, dar şi de turişti, sunt specialităţile de

brânză grovtera (galbenă) şi mizithw – brânză albă, cremoasă, care înlocuieşte deseori feta în salata grecească.

La „serile greceşti" putem petrece într-o ambianţă unică momente de neuitat, prin atmosfera creată de acordurile de „bouzoucki", dansurile populare greceşti, costumele dansatorilor şi masa tradiţionala „stropită" cu vinuri autohtone. Toţi cei prezenţi sunt încurajaţi să participe la dansuri şi la distracţia generală!

În general, personalul din restaurante cunoaşte limba engleză.

Magazin de cadouri din Atena

DATE UTILE

Ambasada României din Atena:

adresa: str. Emmanoil Benaki, nr. 7, Paleo

Psychico;

tel.: 0030 – 210 – 6728875; fax: 0030 – 210 – 6728883.

Temperatura medie a aerului, din mai până în octombrie, depăşeşte 25 de grade

Celsius, iar cea a apei – 20 de grade Celsius.

Deci, vă puteţi programa sejururi la Marea

Egee în toată această perioadă.

Datorită lipsei de personal, programele de vizitare la obiectivele turistice se pot modifica, fără niciun anunţ; de aceea este bine să încercaţi să ajungeţi între orele

9 dimineaţa şi prânz sau să telefonaţi în prealabil, pentru a afla orele de vizitare.

— Hoteluri. Găsiţi în Grecia hoteluri obişnuite – cu baie proprie, de lux, dar şi complexe hoteliere de top. La alegerea hotelului asiguraţi-vă că preţul corespunde standardelor oferite. De obicei, tarifele includ şi micul dejun.

Bani, Cârdurile, precum VISA, sunt acceptate pentru efectuarea plăţilor la multe hoteluri, restaurante, magazine etc. Există, de asemenea, destule automate de unde se poate scoate numerar.

Transferul de la aeroport.

Aeroportul internaţional „Eleftherios Venizelos" este situat la 21 km est de capitală.

Este cea mai nouă poartă aeriană a Europei, încorporând tehnologii de ultimă oră şi având un înalt nivel de securitate şi eficienţă.

A început să opereze din anul 2001 – fiind inaugurat pe 29

martie – şi este legat la reţeaua de metrou şi de căi ferate de suprafaţă. Se ajunge, pe drumurile noi, în

Date utile circa 40 de minute în centrul Atenei. De obicei, preţul unui taxi este de 30 euro până în centrul Atenei şi de 40 euro până în Pireu, dar este mai mare noaptea. Durata călătoriei este de 30 de minute, dar depinde mult de trafic. Cea mai rapidă cale de a ajunge de la aeroportul Eleftherios Venizelos până în centrul Atenei este cu metroul, cu extensia liniei 3. fană în Piaţa Syntagma facem maxim 40 de minute.

Metroul. Construcţia noii linii de metrou Attico a creat o modalitate foarte accesibilă, eficientă şi competitivă de a călători în Atena şi în jurul oraşului. Metroul

Atenei include cel mai nou sistem din

Europa. În timpul construcţiei sale, multe vestigii antice au fost descoperite sub străzile Atenei, cele mai valoroase obiecte antice fund expuse în principalele staţii de metrou. Staţiile au devenit astfel mici muzee şi expoziţii de artă. Metroul funcţionează între orele 5: 30 şi miezul nopţii şi leagă toate punctele turistice. Pentru informaţii suplimentare, accesaţi; wwwametro.gr

Autobuzele Express pleacă regulat de la Aeroport, terminalul Sosiri. Knă în centrul Atenei, direct până în Syntagma, putem ajunge cu autobuzul E95. Autobuzul E94

merge la Ethiniki Amyna, arând legătură şi cu lima 3 de metrou, iar autobuzul E96 ne duce spre suburbii, coasta sudică şi Pireu, în lunile de vară autobuzul E97 ajunge la Dafni şi are legătură cu lima 2 de metrou. E92

merge înspre Kifissia. Durata călătoriilor depinde însă de intensitatea traficului, dar trebuie să luăm în calcul minim jumătate de oră pentru toate rutele.

Autobuze, troleibuze şi tramvaie. Pentru a ne deplasa în interiorul

Atenei, putem folosi autobuzele, întrucât reţeaua lor este completă şi ieftină. Pentru transportul în oraş şi suburbii putem folosi autobuzele *şi* troleibuzele, dar traficul este destul de intens şi dificil. Biletele se vând în staţiile terminale sau la chioşcurile din staţii. La orice oficiu G.N.O.T.O. putem cere o hartă cu rutele, gratuită. Putem afla informaţii privind noua rută de tramvaie pe site-ul www.trfimsfl.gr

Taxiuri. Taxiurile ateniene sunt galbene şi pot fi solicitate şi din stradă. Emă nu demult, taximetriştii atenieni erau renumiţi pentru încărcarea notei de plată, dar situaţia s-a îmbunătăţit. Acum, toate taxiurile au montate aparate de taxat şi practică două tarife: cel de zi, de la 6 dimineaţa la miezul nopţii, şi cel de noapte. Dacă totuşi şoferul refuză să folosească aparatul, puteţi negoda tariful sau să schimbaţi taxiul. De obicei, şoferii iau şi alţi pasageri spre direcţia în care merg, dacă mai au locuri libere. Când urcaţi, dacă se mai află clienţi în taxi, citiţi imediat aparatul de taxat. Preţul nu se împarte, deci trebuie să plătiţi integral pentru distanţa parcursă sau tariful minim, de

1, 5 euro. Când locuiţi la hotel, puteţi solicita ajutorul recepţionerului pentru a găsi un taxi. Dacă preferaţi să mergeţi cu taxiul de la aeroport până la hotel, vă va costa circa

15 – 30 de euro. Puteţi comanda taxiuri la numărul de telefon 0030 210 963 7030 sau la adresa de e-mail: *greektoxiaol.com*.

Puteţi consulta preţurile pe *wvrw*. *greek-travel.com/testimoniah/taxi.html*

Maşini de închiriat. Puteţi folosi şi o maşină închiriată, dar tarifele sunt ridicate şi aveţi nevoie şi de asigurare. Găsiţi maşini de închiriat la aeroport sau în centru, în jurul Pieţei Syntagma, la sud de Templul lui Zeus Olimpianul. Vă puteţi adresa şi la Avis www.avis.gr, str. Vasilissis Amalis, tel.: 2103224951

Informaţii la birouri turistice

G.N.O.T.O. Cele mai importante birouri turistice G.N.O.T.O. se află la aeroport (orar:

luni-vineri 9 – 17, sâmbătă-duminică 10 – 13);

(tel; 2) O 3530445) şi în Ambelokipi (sa.

Tshoha, nr. 7, Ambelokipi); tel: 210 8707116

(deschis: marţi-vineri 9 – 13: 30), unde putem solicita informaţii despre obiectivele turistice. Informaţii, hărţi şi modalităţi de transport putem afla la www.gnoto.gr

Bilete pentru călătorii cu avionul, cu

Olympic Airways – Str. Leof Syngrou 154;

tel: 210 9666666.

Agenţii de turism: Horizon Travel – Athens Hilton Hotel, Vasilissis Sofias 46;

tel.: 210 728 1812; www.liorizon.gr

Spitale:

Spitalul „Evangelismos”; Ypsilandou
45 – 47, 10676, Atena; tel.: 210 7290643;
Spitalul de copii Agia Sofia: Thibon &
Papadiamantopoulou 11527 Goudi;
Serviciul de ambulanţă: str. Ygeias.
15669, Atena; tel.: 210 7460300.
Magazine:
Librării: informaţii: www.boofes.gr; de ex., în centrul Atenei se află o librărie renumită la adresa bd. Panepistimiou, nr. 17, tel.: 210 325 8440.
Magazine universale: Galeriile
Notos Lampropoulos – str. Aiolou, nr. 99;
— Tel.: 210324581].
Muzică: Virgin Megastores oferă
CD-uri, DVD-uri şi jocuri video. Informaţii www.virginmega.gr; str. Stadiou, nr. 7 – 9;
— Tel.: 2103314788.
Atena
Bijuterii: www.zoiotos.gr; str. Panepistimiou, nr. 10; tei.: 210 3601772.
Modă: Sisley – str. Ermou, nr. 52;
tel. 210 3226531; www.sisley.com
Jucării: Magazinul din str. Akadimias, nr. 98 oferă jucării electronice;
tel.: 210 3822037; www.tqjisociidemy.gr
Mascotele Olimpiadei 2004 au fost
Atena şi Phevos, simbolizând valorile olimpice şi ideea de fraternitate între popoare, consideraţi ambasadori ai nobilei competiţii şi ai egalităţii. Culorile pe care le poartă amintesc de soare şi mare, elemente specifice Greciei, Sursa lor de inspiraţie a fost o veche păpuşă grecească din sec.
al VU4 ea î.Hr. Păpuşa este expusă la Muzeul de Arheologie din Atena, iar copii ale sale se află la Luvru şi în muzee din Boston şi
Berlin. Mascotele le mai găsiţi prin buticuri cu suveniruri şi pot reprezenta un cadou inedit.
Agenţii de turism:
KUSADAS1, cu sediul în Bucureşti, bd. N, Titulescu nr. 1, al. A7, parter, tel.: 3101450, 3101451, fax 3149597 şi bd.

Carol I, nr. 57, tel.: 3134619; în Ploieşti, bd.

Republicii, nr. 124 A, tel.: /fax 0244 518723, e-mail; kusadasikusadasi.ro. Oferă cazare în Atena la Hotel lonis, categoria C, cu mic dejun indus; 34 emo/pers/îi.

C & D PARTNER TURISM – Adresa:

Calea Dorobanţilor 103 – 105, sectori.

Bucureşti; tel.: 2316131, 2316132; fax:

2304350, 2310555;

e-mail; cd. partnerkappa.ro;

Filială: Bd. Elizabeta 8 – 10, tel: 3131187, 3133730, 3133729.

Date utile

DACIA TOUR – rezervări şi vânzări de bilete de avion pentru orice companie aeriană, pentru toate destinaţiile; asigurări de călătorie. Adresa: Bd. Magheru, nr. 1 – 3, sector l şi str, Boteanu, nr. 6, tel: 3102922, 3102923, fax: 3148031, tel.: 310 25 47, 315 45 58;

fax 310 25 14, Bucureşti.

www.dificiatour.ro;

e-mail: dadatourmail.com

Asigurarea medicală se plăteşte separat şi variază în funcţie de numărul de zile turistice, pentru un sejur obişnuit fiind în jur de 250.000 iei/pers.

Hoteluri din Atena:

Hotelul Balasca, de categoria C, este situat pe str. Liossion, nr. 45, Ja 600 m de

Piaţa Omonia. Are 83 de camere dotate cu baie, aer condiţionat, telefon, TV satelit, bar, restaurant. Cazarea cu micul dejun costă 26

euro (persoană/noapte) în sezon şi 23 euro în extrasezon.

Pentru cazare sau sejururi, vă puteţi adresa şi agenţiei TRAVEL CLUB SERVICES, Bd. Carol I nr. 74, ap. 3, sector 3.

Bucureşti, tel.: 3346104, 3102381, fax

3146104; e-mail: officetravelclub.ro, www.traveâdub.ro.

Cazare cu mic dejun pentru turiştii individuali mai oferă şi agenţia THEME

TRAVEL TOURS, str. C.A. Rosetti nr. 25, ap. 2, sector 2, Bucureşti; tel.: 2202100.

6101270; e-mail: ttthyacinth.ro, www.ttt.ro.

Tarifele de catalog încep de la 25 euro pentru

Atena ţia hoteluri de 3*), în sezon (aprilie octombrie).

Hotel Candia – de categoria B, este situat în centrul Atenei, în apropierea staţiei de metrou Diligiani. Camerele sunt dotate cu baie, telefon, televizor, aer condiţionat, telefon, balcon. Hotelul dispune de restaurant, piscină, bar. Adresa: Str. Diligiani, nr. 108, tel: 210 5246112.

Hotel King jason (*y*), cu tarife între

33 – 34 euro/persoană cazată în camere cu două paturi şi incluzând micul dejun.

Hotel Stanley (4*), tarife: 53 – 54 euro.

Hotelurile se află în Piaţa Omonia, iar rezervări se pot face la Agenţia Day & Night, bd.

Ştefan cel Mare 1 – 3, al. Perla, intr. B, ap. 93, sectori, Bucureşti; tel.: 2305039, 2303656;

www.*rezervare.ro*.

În Pireu vă puteţi caza la hotelul Anita

Argo, Str. Notară, nr. 23 – 25, 18531 Pireaus;

tel. – 210 4121795; fax – 2 ÎO 4122420. Este situat în apropiere de portul central şi de o staţie de metrou.

Agenţii TAROM:

Sediul principal: şoseaua Bucureşti – ploieşti, kilometrul 16, 5, Otopeni. Telefonul aeroportului: 021 2014700, fax: 2014761.

Informaţii TAROM S.A. şi rezervări la tel.: 9361 (pentru Bucureşti) şi, respectiv.

021 3370400, 3372037;

e-mail: rezervantarom.ro, rezervation-victoriatarom.ro; rezervări prin Internet: www.tarom.ro, *bookingstarom.ro*.

Alte agenţii TAROM;

Splaiul Independenţei, nr. 17, tel:

3034400, 3034444, fax: 3360416, 3372036;

str. Buzeşti nr. 59 (Piaţa Victoriei), tel.: 2125850, 2046464, fax: 2046424;

Biroul TAROM de la Aeroportul

International Henri Coandă – Bucureşti (fost

Otopeni); tel.: 2043355, 2041220, 2041224.

Agenţia TAROM din Atena:

Atena (Athens): SOCIÉTÉ

ANONYME OF TOURISM & HOTELS

PIOTIN AIR SA, Str. Filellinon, nr. 14.

Syntagma, 10557 Athens; tel: 0030 210
3316748, fax: 0030 210 3316554.
Tarife la cursele aeriene:
La clasa economic – tariful cel mai mic este de 220 euro plus 56 euro (taxa de aeroport), ajungând până la 430 euro (în zona S
a avionului), plus 56 euro (taxa de aeroport), în funcţie de numărul locurilor libere disponibile.
La clasa business, tarifele variază între
600 euro (în zona C a avionului) plus 56
euro (taxa de aeroport) şi 690 euro (în zona
D a avionului) plus 56 euro (taxa de aeroport).
Adrese de Internet:
www.greece.gr
Pe teme istorice:
www.gogre e ce. co în/1 earn/hi story/
Greece-in-the-romanempire.html
http:/Aillenroos.com/link/greece.html
www.onwar.com/aced/data/golf/greec 1821.htm
http://flagsrtă.net/flags/grjndep.html \vww. macedonian heritage.gr/Hellenic Macedonia/en/
A4.33.html
Atena
Muzeul de Artă Cicladică Goulândris www.cycladic-m.gr
Muzeul şi Centrul de Studii al Teatrului
Grecesc www.theatre-museum. gr.
Afena
Muzeul Naţionae *dt* Arneotogie www.athensguide.com/museum.html sau www.culture.gr
Sala de concerte Megaron Moussifeis www.megaron.gr
Observatorul www.astro. noa.gr
Festivalul din *Atena* www.greekfestival. gr
Galeriile *de* Artă www.galeon.com/museosweb/otrospalsest.htm
Noul Stadion Olimpic Kallimarmaro www.kallimarmaro.gr/index en.htm
Jocurile Olimpice www.thv.gr/proiects/olympics/zeus /info.html
Prejedânfie www.nd.gr/president în.asp.

Prim-ministru www.primeminister.gi
Ministerul Administraţiei Publice www.ypes.gr
Ministerul Afacerilor Externe www.rufa.gr
Ministerul Justifici www.ministryotjustice.gr
Ministerul Culturii www.cultule.gr
Ministerul Sportukd www.sport.gov.gr.
Autobuze www.oasa.gr
Metrou www.ametro.gr

GLOSAR

Acropolă – înălţime fortificată în oraşele antice greceşti.

Acroteră – ornament aflat în vârful sau pe extremităţile unui fronton, reprezentând motive florale sau o sculptură, deseori un sfinx.

Adyton – parte a unei clădiri sacre inaccesibilă profanilor.

Altoreliefsculptură în relief, în care formele se desprind puternic, fără să piardă însă contactul cu fondul.

Amfiprostil – care are coloane pe faţada principală, dar şi pe cea opusă.

Antablament – element de arhitectura clasică, făcând parte dintr-un edificiu; este compus din arhitravă, friză şi cornişă; se înalţă deasupra coloanelor sau pe alţi suporţi.

Arhitravă – partea inferioară a unui antablament, care se sprijină pe capitelurile coloanelor sau pe alţi suporţi.

Atica – provincie antică, în care Atena a căpătat începând din sec. al V-lea î.Hr. supremaţia economică şi politică.

Basorelief – sculptură în relief, în care formele se desprind uşor, pe un fond cu care fac corp comun, constituind împreună un ansamblu unitar.

Caneluri – şanţuri longitudinale, executate la distanţe egale pe suprafaţa coloanelor.

Capitel – partea superioară a unei coloane sau a unui pilastru, având rolul de a mări suprafaţa de sprijin a arhitravei sau a grinzii. Forma, dimensiunile şi decoraţiile diferă în funcţie de ordinele şi stilurile de arhitectură din care fac parte.

Colonadă – ansamblu de coloane aliniate într-unul sau mai multe şiruri. Colonada poate susţine o parte dintr-un edificiu, formând în cadrul acestuia un peron sau o galerie, sau poate avea numai un rol decorativ.

Coreg – finanţatorul trupei învingătoare la festivalul coral şi

dramatic închinat lui Dionysos; era un om înstărit, care întreţinea o trupă de corişti, iar dacă aceasta câştiga concursul, înălţa un monument (coregic), în vârful căruia se afla un trepied, simbolizând premiul câştigat.

Coregice – (despre monumente) care se construiau în dnstea câştigătorilor festivalului coral şi dramatic, desfăşurat anual la Teatrul lui Dionysos.

Corintic – ordin de arhitectură, cel mai recent şi mai bogat împodobit; se caracterizează prin aspectul zvelt al coloanei, care are întotdeauna caneluri, antablamentul cu decoraţii specifice şi capitelul bogat sculptat cu frunze de acant.

Doric – ordin clasic de arhitectură, caracterizat prin masivitate, cu forme mai austere; coloanele dorice greceşti sunt fără bază, au caneluri şi se îngustează în partea superioară; arhitrava este foarte înaltă, simplă şi netedă, iar friza este decorată cu metope şi triglife.

Elada – nume străvechi al Greciei, dat la început părţii nordice a ţării, până la Pelopones, apoi întregii Grecii continentale şi insulelor greceşti.

Epistil – piesă a arhitravei, amplasată orizontal pe capitelul coloanelor.

Esplanadă – loc deschis din faţa unei clădiri monumentale.

Friză – element al antablamentului, cuprins între arhitravă şi cornişă; dimensiunile şi decoraţiile sunt caracteristice ordinului de arhitectură din care face parte; la ordinul doric este o alternanţă de metope şi triglife; la ordinele ionic şi corintic este o decoraţie continuă, în basorelief.

Fronton – element de arhitectură clasică, de formă triunghiulară, mărginit de o cornişă, care încununează faţada unui edificiu; are acoperişul format din două pante; peretele triunghiular al frontonului este bogat decorat cu sculpturi, reprezentând scene mitologice, lupte, alegorii etc.

Gradene – treptele înalte ale unui amfiteatru.

Heruli – popor germanic.

Hoplit – soldat terestru din armatele vechilor polisuri greceşti, înarmat cu arme

Ionic – ordin de arhitectură, cu proporţii grandioase, dar elegante şi cu decoraţii bogate; coloanele» cu caneluri, sunt mai zvelte decât cele dorice; capitelul este decorat cu volute, asemănătoare unor

coarne de berbec; friza antablamentului reprezintă o bandă continuă şi este decorată cu sculpturi în basorelief sau altorelief.

Metopă – placă de piatră, ornată cu basoreliefuri, care, într-o friză dorică, alternează cu triglife; panou sculptat.

Ogivă – element arhitectural, format din două arce care se intersectează, determinând un unghi ascuţit.

ţa) Ostraciza – a alunga din viaţa publică, a exclude.

Atena

Peripter – cu un singur rând de coloane.

Peristil – galerie cu coloane, care înconjoară un edificiu.

Portic – galerie susţinută de coloane (arcadă cu acoperiş).

Propilee – denumire dată în antichitate intrărilor monumentale ale unui edificiu; sunt formate din mai multe porţi legate între ele prin porticuri. Propilee se află la Olimpia, la Eleusis, dar cele mai vestite sunt cele de pe Acropola Atenei.

Pygos bastion – sanctuar, loc sfânt pentru credincioşi, parte a unui locaş de cult unde sunt săvârşite ceremonii religioase; locaş de cult sau altar de jertfa, unde se săvârşeşte un ritual în cinstea unei divinităţi.

Satir – divinitate a pădurilor, cu corpul păros, cu picioare şi coarne de ţap.

Stelă funerară – mic monument comemorativ, alcătuit dintr-un singur bloc de piatră aşezat vertical, decorat cu reliefuri şi purtând inscripţii care îi precizează semnificaţia.

Iriglife – ornamente ale frizelor dorice, care alternează cu metopele, formate din trei caneluri sau glife.

Triton – personaj mitologic, jumătate zeu, jumătate peşte.

Tumulus – movilă de pământ, înălţată de popoare din vechime deasupra mormintelor.

Vestală – (la romani) preoteasă care întreţinea focul sacru în templul zeiţei Vesta; femeie castă ţfig.).

Volută – detaliu arhitectonic decorativ, în formă de spirală, care intră în componenţa capitelurilor ionice şi corintice.

Votiv – obiect realizat sau oferit divinităţii.

Harta Atenei

88

CUPRINS

Atena – leagăn al civilizaţiei europene şi oraş turistic 3

Grecia – ţară de vis şi legende 5
De la Atena veche la cea modernă 5
Pornim spre Elada 7
La drum! 7
Captivi printre măslini 7
La Atena, în nocturnă 9
Un prim tur al Atenei 11
Acropole – simbolul Atenei 22
Propileele 26
Templul Atenei Nike 28
Partenonul 31
Erehteionul 36
În jurul Acropolei 42
Agora antică 45
Contradicţiile democraţiei în Atena antică 48
Libertinaj în Atena antică – pederastia şi prostituţia 50
Agora romană 53
Plaka – cel mai vechi cartier atenian 55
Incursiune prin lumea muzeelor ateniene 62
Alte locuri interesante din Atena 71
Atena modernă 72
Complexe sportive olimpice 74
Portul Pireu – magia mării 75
Informaţii utile 77
Afaceri de familie 77
Excursii recomandate 77
Mâncăruri şi băuturi greceşti tradiţionale 78
Date utile 80
Magazine 82
Agenţii de turism 82
Hoteluri din Atena 83
Agenţii Tarom „83
Adrese de Internet 84
Glosar 85
Harta Atenei 87
Harta metroului din Atena 88